

Estratègia per al
desenvolupament
sostenible
de Catalunya

2026.cat

2010

Generalitat de Catalunya

Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya

Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya : 2026.cat

Referències bibliogràfiques

I. Catalunya. Generalitat II. Títol III. Títol: 2026.cat

1. Desenvolupament sostenible – Catalunya 2. Catalunya – Política ambiental
504.6(467.1)

Estratègia per al desenvolupament sostenible
de Catalunya

© Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge
[http:// www.gencat.cat/dmah](http://www.gencat.cat/dmah)

Primera edició: octubre de 2010

Tiratge: 50 exemplars

Impressió: Ampans – Servei de Impremta

Dipòsit legal: B - 40.174 - 2010

Aquesta publicació ha estat feta amb paper reciclat de 90 g i les cobertes amb cartolina
reciclada de 300 g.

ACORD

GOV/127/2010, de 31 d'agost, pel qual s'aprova l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya.

L'eix 3, àmbit 3.9, del Pla de Govern 2007-2010 inclou com a objectiu estratègic 2 impulsar el canvi cap a un desenvolupament sostenible, i especifica en el seu objectiu operatiu 2.1 la necessitat d'establir i desenvolupar una estratègia catalana de sostenibilitat.

Aquest objectiu respon als diferents mandats internacionals relatius a la necessitat d'elaborar estratègies de desenvolupament sostenible, especialment Rio 1992 i Johannesburg 2002, així com a les demandes del Parlament de Catalunya, que ha plantejat diverses vegades la necessitat que Catalunya es doti d'una estratègia de desenvolupament sostenible, la darrera recollida a la Resolució 301/VII, de 2009. Altrament, els ens locals i els agents socials impulsen també aquesta Estratègia.

D'una banda, la Declaració de Manresa + 10, promoguda l'any 2008 per la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, manifesta la necessitat i la demanda d'una estratègia a escala nacional. D'altra banda, la necessitat d'elaborar aquesta Estratègia ha estat acordada entre el Govern i els agents socials en el marc de l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2008-2011.

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya en l'horitzó 2026 ha d'esdevenir un full de ruta que fixi les línies i els objectius estratègics claus per tal de garantir la transició de Catalunya cap a una economia segura, ecoeficient i de baix contingut en carboni, basada en una minimització en el consum de recursos, especialment els no renovables, i en els impactes sobre la salut i el medi a Catalunya i al món.

L'Estratègia queda vertebrada en 16 línies estratègiques i estableix 101 objectius estratègics —49 dels quals quantificats—, que garanteixen, a nivell operatiu, la concreció i la viabilitat del model 2026. Aquests objectius estratègics han estat consensuats pels diferents departaments de la Generalitat i amb un ampli ventall d'actors socials i econòmics, tot garantint el caràcter integrador de l'Estratègia amb la resta de plans i programes de la Generalitat de Catalunya.

Vist el procés d'elaboració conjunta i el consens de l'Estratègia en el marc del grup de treball interdepartamental;

Per tot això i a proposta del conseller de Medi Ambient i Habitatge, el Govern

ACORDA:

—1 Aprovar l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, que s'adjunta a l'annex.

—2 El desplegament d'aquesta Estratègia es durà a terme a través de plans d'acció departamentals. Aquests plans concretaran els instruments i les mesures prioritàries per assolir els objectius de l'Estratègia i s'integraran en el Pla marc de seguiment i coordinació de l'Estratègia.

—3 El seguiment de l'Estratègia el durà a terme el departament competent en matèria de medi ambient.

—4 Disposar la publicació d'aquest Acord al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. El document annex que conté l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya es podrà consultar al lloc web del Departament de Medi Ambient i Habitatge, www.gencat.cat/dmah, i estarà a disposició de les persones interessades a la seu central del Departament de Medi Ambient i Habitatge (av. Diagonal, 523-525, 08029 Barcelona).

Barcelona, 31 d'agost de 2010

Estratègia per al
desenvolupament
sostenible
de Catalunya

2026.cat

2010

Generalitat de Catalunya

1. Una estratègia econòmica, social i ambiental.....	3
1.1 L'Estratègia: un compromís de Catalunya amb els mandats internacionals i europeu	5
1.2 El camí recorregut fins a l'Estratègia	7
1.3 L'Estratègia com a oportunitat de canvi en un context de crisi econòmica	9
1.4 2026.cat, el procés participatiu en l'elaboració de l'Estratègia	14
2. Els grans reptes de Sostenibilitat de Catalunya	17
2.1 Procés de definició	19
2.2 Reptes de sostenibilitat	20
3. Visió i missió de l'Estratègia	25
3.1 Visió de l'Estratègia	27
3.2 Missió de l'Estratègia	27
4. Un model sostenible per a la Catalunya de l'any 2026	29
4.1 Els eixos estratègics del model sostenible 2026	31
4.2 Les implicacions sectorials del model sostenible 2026	51
5. Línies i objectius estratègics del canvi sostenible	57
5.1 Línies estratègiques	59
5.2 Línies estratègiques	63
5.3 Els beneficis econòmics del model sostenible 2026	95
6. Instruments del canvi sostenible	101
6.1 Plans i programes vigents	103
6.2 Proposta d'instruments	106
7. Desplegament i avaluació.....	113
7.1 Instruments de desplegament, seguiment i avaluació	115
7.2 Governança de l'Estratègia	116
7.3 Mecanismes de seguiment	119
Annex I. Procés de participació	125
Annex II. Objectius estratègics quantificats	143

1. Una estratègia econòmica, social i ambiental

1. Una estratègia econòmica, social i ambiental

1.1 L'Estratègia: un compromís de Catalunya amb els mandats internacionals i europeu

El Govern de la Generalitat de Catalunya inicia l'elaboració de l'*Estratègia per al desenvolupament sostenible* de manera coherent i amb l'objectiu de donar resposta als compromisos adquirits des de l'escala internacional fins a l'escala local.

1.1.1 El context internacional

L'any 1987 l'informe *El nostre futur comú* (també conegut com a *Informe Brundtland*) va definir el desenvolupament sostenible com "aquell que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats". Tan abans com després, se succeeixen un seguit de fites essencials per al desenvolupament sostenible que es recullen resumidament a continuació:

Taula 1. Compromisos internacionals

1972	Estocolm	Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient Humà. Els límits del creixement (Club Roma)
1987	Nova York	Informe Brundtland de la Comissió Mundial per al Medi Ambient i Desenvolupament (creada l'any 1983)
1992	Rio de Janeiro	Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament Cimera de la Terra
1994	Aalborg	Carta d'Aalborg. Agenda 21 local
2001	Göteborg	Estratègia europea de desenvolupament sostenible (EDSE)
2002	Johannesburg	Cimera Mundial de Desenvolupament Sostenible Cimera Rio+10
2006	Brussel·les	1a revisió de l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible
2009	Brussel·les	2a revisió de l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible

La Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament celebrada a Rio de Janeiro l'any 1992 va encunyar el terme Agenda 21 per referir-se als plans d'acció que calia elaborar a escala local, regional i estatal per avançar en la línia del desenvolupament sostenible. El concepte d'Agenda 21 va fer fortuna durant els anys següents, fet que va motivar l'elaboració d'un gran nombre d'agendes 21 a diverses escales territorials.

Arran de la Cimera de Johannesburg (2002) –celebrada 10 anys després de la de Rio i davant els nous reptes emergents que suposava la globalització econòmica- el concepte d'Agenda 21 va donar pas al d'estratègia de desenvolupament sostenible. En aquesta cimera, la Xarxa de Regions per al Desenvolupament Sostenible va promoure la Declaració de Gauteng en la que s'estableix la necessitat dels governs regionals de dotar-se d'una Estratègia de desenvolupament sostenible per enllaçar les estratègies estatals i internacionals amb el treball realitzat per les administracions locals en el marc de les agendes 21.

Som a prop de la Cimera Rio+20, a celebrar l'any 2012, on l'efectivitat de les estratègies de desenvolupament sostenible desplegades a escala estatal i regional tornarà a ser debatuda davant del repte del canvi climàtic i de l'avenç insuficient dels objectius del mil·lenni.

1.1.2 La Unió Europea: el marc de referència per a l'Estratègia

El concepte de desenvolupament sostenible forma part inherent del procés de construcció europea, tal com es recull en els principis fonamentals de la creació de la UE (Tractat constitutiu). Posteriorment, la voluntat d'incorporació transversal de l'ambient en les polítiques comunitàries es va materialitzar en el procés de Cardiff, per acabar desembocant en l'*Estratègia de desenvolupament sostenible de la Unió Europea* (EDSE) presentada en la Cimera de Göteborg de 2001.

La transversalitat del desenvolupament sostenible i de l'EDSE en particular queda reflectida en el fet que neix com a element complementari de l'*Estratègia de Lisboa*. L'Estratègia de Lisboa tenia com a principal objectiu coordinar les reformes estructurals de la Unió Europea per incrementar-ne el potencial econòmic, tot i que ja es recolzava en tres pilars fonamentals: l'econòmic, el social i l'ambiental.

Tant en l'Estratègia Europa 2020 com en l'Estratègia de Lisboa, la pobresa, l'energia, el medi ambient i la recerca i la innovació són eixos prioritaris per a l'impuls del creixement i l'ocupació a la UE. Pel que fa a la recerca, el Setè Programa Marc de Recerca (2007-2013) la situa a l'alçada de les ambicions econòmiques i socials europees, de manera que respongui a les necessitats de la indústria i de manera més general de les polítiques europees.

Des de l'any 2001 s'han revisat tant l'Estratègia de Lisboa (2005) com l'EDSE (2006), sense abandonar, però com a principi fonamental la necessitat de garantir la integració del desenvolupament sostenible en el conjunt de polítiques europees i com a oportunitat per fer front als reptes de futur. Aquest és, doncs, un camí de llarg recorregut, cosa que queda palesa en el manteniment del caràcter estratègic de la sostenibilitat que s'està traslladant tant a la proposta d'estratègia Europa 2020 de la UE, com a la revisió de l'EDSE prevista per l'any 2011.

El mandat de desenvolupar estratègies de desenvolupament sostenible en els estats membres de la UE ha dut el Govern espanyol a aprovar l'any 2007, l'*Estratègia Espanyola para el Desarrollo Sostenible*, de la mateixa manera que també s'han promogut estratègies en bona part dels països membres.

En paral·lel al treball fet per la Comissió i els diferents estats membres, cal afegir la forta repercussió d'aquests compromisos a escala local, la qual cosa es posa clarament de manifest en l'elevat nombre d'agendes 21 implantades a diverses escales territorials durant les dues dècades passades. Arran de la celebració de la primera Cimera Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles, es va promoure l'elaboració de la *Carta d'Aalborg*, que va desencadenar un moviment d'adhesió molt significatiu d'administracions locals a aquest procés. Catalunya ha tingut un paper molt destacat en aquest moviment, gràcies, sobretot, al suport donat en un primer moment per la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, impulsada per la Diputació de Barcelona, i més tard pel CILMA (Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient), impulsat per la Diputació de Girona, la Diputació de Tarragona i la Diputació de Lleida.

1.1.3 Mandats de Catalunya

L'Estatut de Catalunya de 2006 fa diverses mencions al desenvolupament sostenible. En destaca l'article 4.3 on el consagra com un dels principis rectors del marc polític català: "Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible". Apuntar igualment l'article 27, on s'estableixen els drets i deures en relació amb el medi ambient, així com a l'article 45 que estableix el desenvolupament sostenible com un dels principis rectors en què cal basar el desenvolupament socioeconòmic, la integració del medi ambient i la gestió del territori del país. Per tant, una estratègia de desenvolupament sostenible s'emmarca en el mandat de l'Estatut d'autonomia i desenvolupa un dels eixos que la norma fonamental de Catalunya estableix.

Més enllà del desenvolupament de l'Estatut, alineat amb els mandats establerts a escala internacional, el Parlament ha plantejat diverses vegades la necessitat de dotar-se d'una estratègia de desenvolupament sostenible, la darrera recollida a la Resolució 301/VIII de 2009. També ha esdevingut un objectiu de govern, recollit en el seu Pla 2007-2010.

Altrament, els ens locals i els agents socials impulsen també aquesta Estratègia. La Declaració de Manresa + 10 promoguda l'any 2008 per la Xarxa de Ciutats i Pobles per a la Sostenibilitat manifesta la necessitat i la demanda d'una Estratègia a escala nacional, tal i com ja es plantejava a la seva carta fundacional l'any 1997. Per altra banda, la necessitat d'elaborar aquesta Estratègia ha estat acordada entre el Govern i els agents socials en el marc de l'*Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2008-2011*.

1.2 El camí recorregut fins a l'Estratègia

1.2.1 Experiència adquirida

Catalunya ha participat activament en les cimeres internacionals esmentades (Rio, Johannesburg, Aalborg, conferències de les parts sobre el canvi climàtic...) i disposa d'una experiència inqüestionable gràcies a la implantació progressiva de polítiques i accions concretes integrades sota el projecte aglutinador de les agendes 21 locals.

Fa gairebé 20 anys que disposem de formulacions pròpies sobre el desenvolupament sostenible i, ara fa 10 anys, el Govern de la Generalitat va crear el CADS, el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, que ha promogut la sostenibilitat i ha assessorat les polítiques del Govern de la Generalitat en aquest sentit.

A més, la societat catalana ha augmentat progressivament la seva participació activa en els processos d'elaboració i desplegament de plans i polítiques en tots els nivells, com podrien ser clars exemples les Agendes 21 locals, la Convenció Catalana del Canvi Climàtic, o els vinculats als processos d'elaboració de les planificacions de residus, el Pla de Reducció de la Contaminació de la Regió Metropolitana de Barcelona, la implantació a Catalunya de la Directiva Marc de l'Aigua o la pròpia Estratègia per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya impulsades pel Departament de Medi Ambient i Habitatge (DMAH).

No obstant això, el Govern català no ha comptat fins ara amb una estratègia de desenvolupament sostenible pròpia. Per bé que durant els anys 1998 i 2003, en un context on les Agendes 21 locals anaven prenent pes en la política municipal, es va treballar a escala territorial catalana en l'elaboració d'una proposta d'Agenda 21 de Catalunya. Tot i que finalment aquesta iniciativa no va reeixir, va constituir un procés de reflexió prèvia de gran interès. Així doncs, l'Estratègia per al desenvolupament sostenible és, en coherència amb el mandat internacional, nacional i l'experiència obtinguda arran de la implantació de les agendes 21 locals, una estratègia de país impulsada amb visió transversal orientada a avançar envers escenaris de més gran sostenibilitat social, econòmica i ambiental per a Catalunya a mitjà termini.

1.2.2 Catalunya està ben posicionada

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible no arriba en un escenari verge de polítiques de desenvolupament sostenible. Catalunya en els darrers 15 anys s'ha anat dotant de diferents instruments sectorials que han incorporat la sostenibilitat en la seva formulació i el seu desenvolupament, i han condicionat avenços significatius en aquest camp.

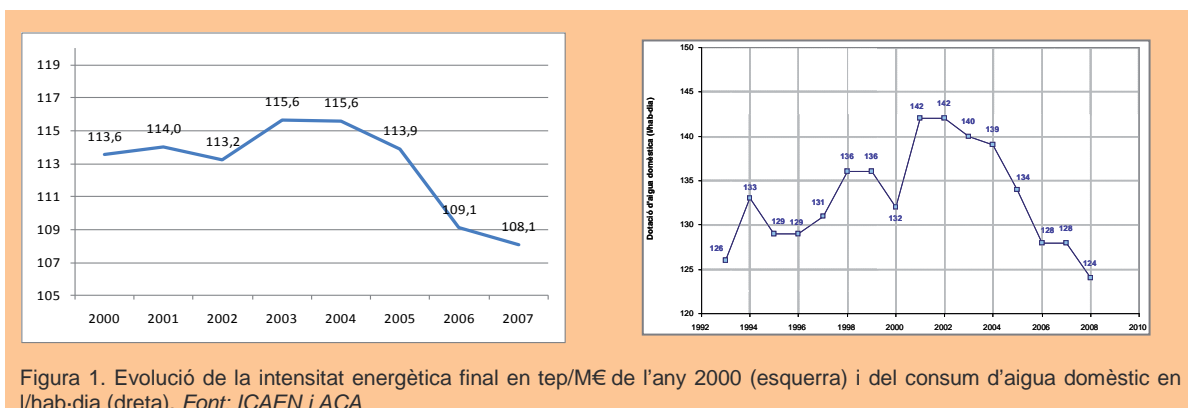
A escala local, i com ja s'ha esmentat, es poden destacar les agendes 21 i, més recentment, el Pacte d'alcaldes i alcaldesses, que constitueix una de les principals iniciatives europees per aconseguir la reducció de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) i augmentar l'estalvi i l'eficiència energètica en els municipis. De la mateixa manera que va passar amb les agendes 21 locals, Catalunya és capdavantera a Europa en l'adhesió al Pacte, sobretot gràcies a la tasca de suport de la Diputació de Barcelona. També és remarcable l'esforç important que han fet alguns municipis a l'hora d'incloure criteris de sostenibilitat en els instruments de planificació municipal.

Igualment, s'ha avançat considerablement pel que fa al desenvolupament de polítiques sectorials a escala nacional que promouen el desenvolupament sostenible del país, com ara la Llei d'urbanisme i el programa de planejament territorial, les directrius nacionals de Mobilitat i els diferents instruments de planificació de la mobilitat, el Decret d'ecoeficiència, el Pla de l'energia de Catalunya, el Pacte nacional per a l'habitatge, l'ampliació del Pla d'espais d'interès natural (PEIN) i la consolidació de la xarxa Natura 2000, la nova legislació de residus, l'aplicació de la Directiva marc de l'aigua, la nova Llei de prevenció i control ambiental de les activitats o la Llei d'avaluació ambiental de plans i programes.

En la mateixa línia, cal assenyalar l'aprovació de plans com ara el Pla marc de mitigació del canvi climàtic 2008-2012, el Pla per a la millora de la qualitat de l'aire a la Regió Metropolitana de Barcelona (2007-2009), o el Pla per al foment de l'agricultura ecològica, que superen l'àmbit

sectorial i són instruments transversals elaborats mitjançant processos participatius amb els actors socials i econòmics. D'altra banda, també s'han dut a terme exercicis d'anàlisi i prospectiva que han servit com a referències per al desenvolupament de la planificació sectorial, com ara la Prospectiva energètica de Catalunya 2030 o l'elaboració dels Criteris per al Desenvolupament del Programa del Planejament Territorial, totes fonamentals per a la definició d'aquesta Estratègia.

Aquests avenços han revertit en una evolució favorable de diversos indicadors els darrers anys, que evidencia una millora de la capacitat de resposta de l'Administració, la ciutadania i dels actors socioeconòmics envers les problemàtiques socioambientals (per exemple en la disminució del consum domèstic d'aigua, l'augment dels percentatges de recollida selectiva, o la reducció de la intensitat energètica final).

Catalunya, per tant, està ben posicionada per donar un salt endavant cap a escenaris més sostenibles. En aquest context, l'Estratègia ha de servir d'instrument que integri, coordini i elevi en l'àmbit de país una política de desenvolupament sostenible transversal i holística. Una política que constitueixi un marc de referència general per a les polítiques del Govern de Catalunya i el concreti amb objectius estratègics comuns. L'Estratègia ha de tenir capacitat d'afrontar els principals reptes de Catalunya i contribuir a generar un impacte positiu molt significatiu en la creació de riquesa, ocupació i qualitat de vida; de manera anàloga a com l'Estratègia europea de desenvolupament sostenible es complementa amb l'Estratègia de Lisboa adoptada per la UE.

1.3 L'Estratègia com a oportunitat de canvi en un context de crisi econòmica

1.3.1 La sostenibilitat implica internalitzar les externalitats

Les concepcions econòmiques dels segles XIX i XX consideraven que la matriu biofísica era aliena als processos econòmics, fins al punt que alguns dels seus components productivament essencials (l'aigua, el sòl, el clima, etc.) eren béns lliures irrellevants. Aquest plantejament, esbiaixat de la realitat, ha generat un sistema econòmic desvinculat de l'entorn físic i de retruc ha comportat importants disfuncions del sistema. Tanmateix, i avui més que mai, aquests factors secundaris prenen un valor enorme, relacionat amb fenòmens com el canvi climàtic, els incendis forestals o les

inundacions. Justament, aquesta internalització de tots els elements biofísics subestimats o *externalitats* és un dels principis de la sostenibilitat.

El concepte d'externalitat es basa en el fet que una acció efectuada per un agent econòmic (individu o empresa) pot tenir un impacte directe sobre el benestar d'altres persones, la qualitat del medi ambient o els processos productius d'altres empreses. Aquestes externalitats poden ser positives o negatives. Es tracta d'una noció important per a l'anàlisi econòmica, ja que quan es generen externalitats els seus efectes no es reflecteixen en els preus de mercat, i per tant, el sistema funciona de manera ineficient.

Ja no és possible sustentar un model econòmic sense integrar objectius socioambientals en la seva formulació. Resoldre les disfuncions socioambientals d'un model que no s'ha fixat objectius de bon començament i, com a conseqüència ha generat aquestes disfuncions és il·lògic, genera problemes ambientals i socials de difícil solució i, a més, repercuteix en un elevat cost econòmic.

Incorporar les externalitats als comptes econòmics és important en termes d'eficiència i és clau per assolir el desenvolupament sostenible. Per aquest motiu, constitueix un dels elements essencials que s'ha incorporat al plantejament de l'*Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya* i ha esdevingut així un dels seus valors afegits.

L'avaluació de les externalitats

Hi ha múltiples estudis a escala mundial, europea i catalana que han calculat els costos externs de diferents sectors de l'economia, de les implicacions del canvi climàtic o de les externalitats positives derivades de la inclusió de la sostenibilitat en l'economia.

Un dels més transcendents dels darrers temps és l'**Informe Stern**¹. Aquest informe valora en termes econòmics els efectes del canvi climàtic a partir de la seva incidència en les activitats productives i també de les externalitats socials que pot generar. És a partir d'aquesta valoració quan és factible fer anàlisis de tipus cost - benefici, tal com fa l'informe mateix, i quantificar la rendibilitat de les inversions necessàries per mitigar els efectes del canvi climàtic. L'*Informe Stern* conclou que amb una inversió equivalent a l'1% del PIB es pot estalviar una recessió del 20% del PIB en l'escenari més negatiu i, per tant, està evidenciant l'eficiència d'aquestes inversions. Segons l'informe, una de les claus per garantir l'estalvi consisteix a desenvolupar tecnologies altament eficients i baixes en carboni, en la mateixa línia que conclou l'Estratègia.

El novembre de 2008 les Nacions Unides van fer públic el **New Green Deal**, emmarcat dins el **Green Economy Report**², on es proposa l'evolució envers una economia que integri la sostenibilitat com a part integral, cosa que es presenta com a resposta viable a la crisi econòmica i financera mundial. S'estima que aquesta evolució crearà al món, d'aquí a l'any 2030, uns 20 milions de llocs de treball relacionats amb les energies renovables, i contribuirà significativament a reduir les taxes d'atur. Emmarcada en el mateix *Green Economy Report*, les Nacions Unides també duen a terme una valorització econòmica de la biodiversitat mundial mitjançant el projecte *TEEB-The economics of ecosystems and biodiversity*³. Segons l'informe *EmployRES*⁴, la UE crearà 2,8 milions de llocs de treball en 2020 si compleix el seu objectiu en renovables: el 20 % al 2020, que

¹ Nicholas Stern, *Stern Review on the Economics of Climate Change*, 2006. http://www.hm-treasury.gov.uk/sternreview_index.htm

² <http://www.unep.org/greeneconomy/>

³ <http://www.teebweb.org/>

⁴ *The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU*
http://ec.europa.eu/energy/renewables/studies/doc/renewables/2009_employ_res_report.pdf

suposaran una contribució addicional al PIB del 0,24%. Aquests informes ja han inspirat el desenvolupament de múltiples estudis a escala internacional i europea, en molts casos derivats de plans governamentals per fer front a la crisi econòmica actual.

D'altra banda, la *Global e-Sustainability initiative* (GeSI), unió estratègica internacional de les principals empreses de tecnologies de la informació, ha elaborat per a les Nacions Unides l'informe *SMART 2020: Implementant l'energia baixa en carboni en l'era de la informació*⁵ que avalua l'estalvi econòmic a escala mundial, pel que fa a diversos sectors a l'horitzó de l'any 2020. Segons aquest informe, sectors com la indústria de l'automoció pot estalviar 68.000 M€ o 280.000 M€ per al sector de la logística, a base d'implantar un enfocament de reducció de les emissions de GEH.

En la mateixa direcció s'ha pronunciat el Govern alemany, que preveu que el sector de les energies renovables, que ara ja constitueix el 4-5% del PIB nacional al 2025, augmenti fins al 16%, esdevenint així un pilar fonamental de la recuperació econòmica.

Aquests estudis reforcen la rellevància de les iniciatives encaminades a reforçar els sectors socials, ambientals i econòmics lligats a la sostenibilitat de Catalunya, com a oportunitat per contribuir en la recuperació econòmica.

De fet, segons l'Estudi econòmic del sector del medi ambient a Catalunya 2008 de la Fundació Fòrum Ambiental, el valor afegit del sector ambiental ha crescut a Catalunya un 81% en el període 2003-2008, és a dir, 3 vegades més que el PIB per al mateix període. El mateix estudi quantificava la població ocupada en el sector del medi ambient en el 1,24% de la població ocupada a Catalunya per a l'any 2006. Així mateix, el Departament de Medi Ambient i Habitatge va fer públic l'any 2006 l'estudi *Potencial econòmic del sector mediambiental a Catalunya* realitzat pel Gabinet d'Estudis Econòmics, on estimava que el conjunt de les activitats vinculades amb el sector ambiental significaven l'any 2005 entre un 2,8% i en 3% del PIB català, i preveia que aquesta participació s'incrementaria en 0,1 punts percentuals cada any, gràcies a l'impuls de les energies renovables, els serveis ambientals, els canvis en processos i materials, les inversions en infraestructura ambiental i el comerç i consum ecològics.

És igualment rellevant esmentar l'Informe "Ocupació verda en una economia sostenible", publicat al 2010 per la *Fundación Biodiversidad* i l'*Observatorio de la Sostenibilidad de España*⁶, segons el qual el sector de l'ocupació verda pot assolir a Espanya els 2.775.000 llocs de treball de cara al 2020, sent el sector del transport sostenible el que contribueixi de manera majoritària amb 770.000 llocs de treball generats exclusivament en aquest sector.

El creixement de la contribució al PIB del sector ambiental ha d'implicar la generació de nous nínxols d'ocupació, però no només això. La innovació derivada de l'assoliment dels objectius de l'Estratègia en tots els sectors productius serà també un factor de competitivitat de les empreses catalanes en el seu entorn europeu, tal i com es posa de manifest en el desplegament del Pacte Nacional de Recerca de Catalunya, on la recerca i a la innovació en sostenibilitat són considerades com a prioritats per al futur del país.

⁵ <http://www.theclimategroup.org/assets/resources/publications/Smart2020Report.pdf>

⁶ <http://www.sostenibilidad-es.org/>

1.3.2 Cap a una economia ecoeficient

L'aplicació pràctica del concepte d'externalitat duu, a la pràctica, a parlar d'un nou paradigma: l'economia ecoeficient. A grans trets, l'aplicació d'aquest model a Catalunya implicaria dur a terme una transició justa cap a un model econòmic segur, basat en el coneixement i de baix contingut en carboni. Aquest model es basa en els quatre principis següents:

- Fomentar un ús eficient dels recursos naturals i minimitzar els impactes sobre la salut i el medi, especialment sobre els ecosistemes i el clima.
- Harmonitzar el desenvolupament econòmic amb la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania.
- Internalitzar els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat.
- Augmentar la població ocupada d'alt valor afegit que produeixi béns i serveis innovadors, més eficients i de qualitat.

Aquest paradigma té ja una concreció política tal com mostren les conclusions del Consell de Ministres de Medi Ambient de la UE (octubre de 2009), el qual tractava sobre l'economia ecoeficient en el context del futur de l'Agenda de Lisboa. En aquesta cimera es van destacar els punts següents:

- Urgència de considerar la crisi actual una oportunitat per canviar a una economia ecoeficient.
- Èmfasi sobre l'estret vincle entre l'economia ecoeficient, la competitivitat de la UE a llarg termini i el creixement en l'ocupació.
- Necessitat de complementar el PIB amb indicadors complementaris que reflecteixin més acuradament el progrés en l'esfera social, econòmica i ambiental, i desvincular el creixement econòmic de la degradació ambiental.
- Necessitat d'internalitzar els costos ambientals i de reconèixer el cost de no actuar.
- Avançar en el coneixement del valor econòmic dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat i proposar mecanismes adequats de preus que reflecteixin el valor real d'aquests serveis.
- Considerar la ecoinnovació una contribució especial en l'Acte Europeu per a la Innovació i facilitar la transició cap a l'economia ecoeficient.

1.3.3 Crisi i sostenibilitat: noves solucions per a vells problemes

Actualment, el país és enmig d'un període de crisi econòmica molt significativa, una crisi molt més profunda i global que la de l'any 1973 i només comparable a la del crac de l'any 1929, que ha fet trontollar el sistema econòmic mundial.

Als anys setanta el concepte de desenvolupament sostenible encara no s'havia definit formalment i la crisi de l'any 1973, percebuda únicament en termes econòmics i energètics, va tenir únicament una lenta, de vegades conflictiva, resposta en termes estrictament energètics i econòmics. Aquesta resposta esbiaixada ha permès que en els darrers 35 anys es consolidés un model que ha

comportat un desacoblament entre el desenvolupament econòmic i el desenvolupament social i ambiental, desacoblament que s'ha posat de manifest en evidències com ara:

- La disparitat econòmica i la inestabilitat política que repercuteixen en una accentuació de les diferències entre persones pobres i riques, tant a escala local com mundial.
- La mundialització dels mercats, sense que això impliqués una veritable globalització de l'economia en termes socioambientals.
- La constatació de greus problemàtiques globals com el canvi climàtic i les previsions d'escassetat de la disponibilitat energètica, conseqüència del model socioeconòmic dels països més desenvolupats, els efectes de les quals van molt més enllà de les qüestions merament ambientals i tenen incidència directa en les economies i les societats d'arreu del món.
- La relativització del rol dels indicadors macroeconòmics clàssics, en particular del PIB, com a mesuradors veritables del progrés i de la qualitat de vida de les persones i els països.

El model socioeconòmic mundial predominant durant les darreres dècades no internalitza els costos socioambientals, la veritable transcendència dels quals es manifesta quan ja fa anys que l'impacte es produeix (forat de la capa d'ozó, canvi climàtic, pèrdua de la qualitat atmosfèrica o de les masses d'aigua, etc.). Paradoxalment, tot i que la crisi de l'any 1973 tingués l'origen en l'augment del preu del petroli, el model energètic mundial tampoc no ha experimentat canvis tan substancials com es podria pensar, i els combustibles fòssils continuen sent la principal font d'energia primària.

Es pot afirmar, per tant, que la resposta a la crisi de l'any 1973 s'ha basat en simples correccions parcials al mateix model responsable de produir-la, unes correccions que s'han manifestat del tot insuficients, sobretot quan la crisi s'ha reproduït encara amb més severitat.

És interessant apuntar que, de fet, el significat etimològic de la paraula crisi no és necessàriament negatiu atès que equival a *judici* o *decisió*. Amb aquest enfocament etimològic es pot interpretar una crisi com el moment en què cal analitzar una situació i adoptar unes alternatives al respecte. Aplicant aquest significat al moment actual, i partint de la constatació que el model socioeconòmic no funciona, cal actuar perquè canviï i evolucioni envers un de nou.

En aquesta línia, a diferència de l'any 1973, sembla que la comunitat internacional comença a defensar el desenvolupament d'un nou marc conceptual que permeti respondre a aquesta crisi facilitant la transició cap a un nou model basat en la integració de la sostenibilitat com a resposta viable al context actual. No es tracta, però, d'introduir la dimensió ambiental de manera poc o molt forçada en el sistema socioeconòmic existent, sinó de contribuir a generar un nou paradigma on s'integrin els aspectes socials, econòmics i ambientals. És a dir, un nou paradigma sostenible articulat mitjançant un nou model de governança i una economia ecoeficient.

Catalunya no s'ha mantingut al marge ni dels canvis produïts ni del model socioeconòmic imperant des de 1973. En aquest sentit, la tendència observada durant les darreres dècades solia ser de desacoblament absolut dels indicadors econòmics enfront dels ambientals i socials.

Tot i així, com s'ha exposat anteriorment, els esforços realitzats per part de tota la ciutadania, les empreses i l'Administració han repercutit en la millora d'alguns indicadors de sostenibilitat. Es pot esmentar per exemple l'increment sostingut de la recollida selectiva des de l'any 2002, o la disminució de la intensitat energètica i la generació de residus per càpita des de l'any 2005.

Aquesta experiència mantinguda en els darrers anys ha de servir de motor per accelerar la tendència a la recuperació ambiental i garantir ensems la recuperació econòmica i la millora social. La recuperació econòmica, aquest cop, no haurà de ser a costa de disfuncions socioambientals, sinó prenent com a base l'assoliment d'una economia ecoeficient.

Amb la clara vocació d'alinejar-se amb el corrent internacional i de l'aposta europea vers l'economia ecoeficient, el Govern de Catalunya desenvolupa la seva Estratègia per al desenvolupament sostenible com a instrument per aportar solucions viables que millorin la qualitat de vida de tota la ciutadania i garanteixin la transició cap a una Catalunya sostenible. En definitiva, una solució innovadora per a un vell problema.

Catalunya, com la resta del món, ha de fer front a reptes importants –tant a escala global com local– per endinsar-se com a societat desenvolupada en l'Europa del segle XXI. Li correspon la part al·lòqua de responsabilitat i de compromís amb els objectius internacionals i de la Unió Europea; però, més enllà d'aquestes exigències necessita dotar-se d'un instrument que l'ajudi a orientar les seves polítiques i a planificar les seves actuacions amb una visió global i integradora. Una planificació que no es pot improvisar i que no es pot reduir a implantar solucions parcials per a problemes sectorials i, encara menys, a identificar falses solucions que mitiguin els efectes sense incidir sobre les causes. La Catalunya de l'any 2030 s'ha de pensar, consensuar i planificar ara, i l'Estratègia per al desenvolupament sostenible està destinada, per la seva naturalesa mateixa, a esdevenir un instrument per avançar en aquesta direcció.

1.4 2026.cat, el procés participatiu en l'elaboració de l'Estratègia

El maig de 2009, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, amb la col·laboració del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, va endegar un intens procés participatiu per a l'elaboració de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, tenint en compte els diferents sectors d'activitat i amb la voluntat d'arribar a tot el territori català. Aquest procés de participació, anomenat 2026.cat, neix per tal de donar suport a la presa de decisions mitjançant el debat, la deliberació i la informació compartida i té per objectiu garantir la implicació de la ciutadania per aconseguir traçar conjuntament la ruta per assolir un escenari d'òptima sostenibilitat en un horitzó temporal de futur. La deliberació s'ha centrat en els grans reptes de sostenibilitat per al futur de Catalunya, i també en les actuacions necessàries per assolir un país sostenible a llarg termini.

L'ús de diverses vies de participació, tant presencials com virtuals, ha facilitat el diàleg amb la societat, tot promovent la implicació dels actors socials i econòmics des de l'inici. D'una banda, s'han organitzat espais de debat territorials en diversos municipis de Catalunya on s'han posat a debat les mesures prioritàries que cal que promoguin els diferents sectors socioeconòmics per tal de facilitar la transició cap a escenaris de major sostenibilitat. En aquest sentit, també s'han organitzat sessions de debat adreçades a col·lectius específics com ara el tercer sector social, el jovent o el món de l'educació. Així mateix, per tal de poder recollir el punt de vista de la ciutadania en general, es va realitzar una sessió adreçada a la ciutadania no organitzada.

D'altra banda, s'ha obert un procés de participació virtual, mitjançant la dinamització d'un fòrum de debat específic. Aquest fòrum s'ha estructurat a partir dels sectors que l'Estratègia analitza, sectors que coincideixen amb els tractats en les sessions presencials de debat sectorial. A més, s'han utilitzat les noves vies de comunicació social que ofereix la xarxa a fi d'arribar a un nombre més gran de ciutadans i ciutadanes. Una de destacada ha estat la xarxa social Facebook, on els més de 1.300 amics de l'Estratègia han pogut seguir l'evolució del procés de participació, compartir opinions i conèixer la informació sobre diversos aspectes de l'elaboració.

A través d'aquestes vies de participació s'han recollit les propostes d'entitats, administracions, empreses, món acadèmic i ciutadania en general, les quals han estat valorades i considerades en la redacció final de l'Estratègia. Aquest procés ha estat clau per elaborar una Estratègia que aglutina un ampli ventall de percepcions i propostes, i per garantir que el model de la Catalunya sostenible que emergeix de l'Estratègia sigui compartit amb la societat.

Un dels aspectes del procés que cal destacar és la constitució del consell consultiu i de la mesa local, creats *ad hoc* per elaborar l'Estratègia, que han estat claus per garantir la fortalesa del contingut de l'Estratègia i del procés de participació mateix. Paral·lelament al procés participatiu, s'ha establert un grup de treball interdepartamental que ha estat fonamental en l'avaluació i l'estret seguiment del procés d'elaboració de l'Estratègia, i ha facilitat el consens a nivell de Govern de la Generalitat de Catalunya. En l'annex I hi ha informació més detallada sobre el procés participatiu de l'Estratègia.

2. Els grans reptes de Sostenibilitat de Catalunya

2. Els grans reptes de Sostenibilitat de Catalunya

2.1 Procés de definició

Al llarg dels anys 2008 i 2009, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha dut a terme una sèrie d'estudis sectorials –agricultura, indústria, construcció, mobilitat, energia, turisme, comerç i àmbit domèstic, governança - així com un estudi d'escenaris globals de sostenibilitat per a Catalunya en l'horitzó 2026. Aquests estudis han permès elaborar un balanç global de l'estat de la sostenibilitat a Catalunya, especialment dissenyat per tal d'identificar els principals reptes de sostenibilitat de futur que se sintetitzen en aquest capítol. Aquests treballs constitueixen la base tècnica del procés d'elaboració de l'Estratègia de desenvolupament sostenible de Catalunya, i també del treball realitzat en el si del grup de treball interdepartamental.

Paral·lelament als estudis de base específics, les anàlisis desenvolupades a nivell interdepartamental per al disseny del Pla de l'energia, el Programa de planejament territorial, el desenvolupament de la Directiva marc de l'aigua a Catalunya, la nova planificació de residus, les anàlisis sectorials sobre l'educació, el procés desenvolupat en el Congrés del món rural i un gran nombre d'estudis, anàlisis i plans sectorials també han constituït una base tècnica indispensable per a la identificació i definició dels reptes socioambientals de Catalunya.

En una primera etapa dels treballs d'elaboració de l'Estratègia, es va desenvolupar una matriu on es recollien i prioritzaven els grans reptes de sostenibilitat que cal afrontar de cara a l'horitzó de l'any 2026 com a fase prèvia per identificar el model sostenible de Catalunya que defineix l'Estratègia. Per al disseny d'aquesta matriu es va partir dels tres pilars bàsics de la sostenibilitat (l'econòmic, l'ambiental i el social), si bé s'hi van anar introduint certs matisos a fi d'augmentar-ne l'operativitat, transversalitat i especificitat per al territori català en el marc de l'Estratègia.

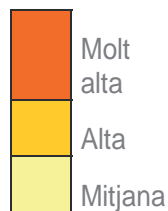
D'una banda, es van definir tres àmbits principals (el territorial, el de fluxos ambientals i el socioeconòmic), els quals es van dividir en diversos subàmbits per facilitar l'estructuració i l'anàlisi de la informació:

- L'àmbit territorial se subdivideix en tres subàmbits: urbanisme i planejament, patrimoni natural i agrari i mobilitat.
- L'àmbit dels fluxos ambientals també està dividit en tres subàmbits: energia i canvi climàtic, aigua i residus.
- L'àmbit socioeconòmic inclou uns altres tres subàmbits: salut, producció i consum sostenibles i activitat econòmica.

En relació amb alguns aspectes associats a l'àmbit social i polític, val a dir que es va constatar que els subàmbits *equitat i inclusió social*, *educació i sensibilització* i *governança* funcionaven millor si eren transversals, atès que els reptes són de caràcter global i es feia difícil atribuir-los a sectors econòmics concrets.

Des del principi, es va voler incloure el vessant sectorial com a part fonamental de l'Estratègia, no només pel que fa al context socioeconòmic actual, sinó també amb l'intent de valorar la contribució dels sectors en la sostenibilitat del país. En aquest sentit, els sectors es van introduir com a columnes de la matriu per establir-ne les relacions i interaccions amb els reptes de sostenibilitat. També s'hi van afegir l'àmbit domèstic i l'administració mateixa, sense ser estrictament àmbits econòmics, conscients de la seva especial rellevància en l'anàlisi.

Paral·lelament a l'establiment dels reptes, es va analitzar la incidència dels sectors a l'hora de fer front a cada repte a partir d'una escala de tres nivells: incidència molt alta, alta i mitjana. El codi de colors escollit per a la seva representació és el següent:

Aquesta incidència es va arribar a quantificar mitjançant indicadors específics en els reptes considerats prioritaris. Aquests indicadors constitueixen un element fonamental i han estat la base per a la identificació dels objectius estratègics (capítol 5).

La matriu inicial va ser objecte de nombroses aportacions gràcies a les deliberacions derivades dels processos de participació, dels grups de treball creats *ad hoc* i de la implicació dels departaments de la Generalitat mateixos, tant en relació amb la definició dels reptes com amb la seva prioritització. El resultat final de tot aquest procés (que comporta la identificació de més d'una cinquantena de reptes consensuats) es mostra sintèticament a l'apartat següent.

2.2 Reptes de sostenibilitat

En la matriu de reptes presentada a continuació, queden recollits de manera estructurada i prioritzada els més de 50 reptes de sostenibilitat identificats en el marc de l'Estratègia en l'horitzó 2026.

El treball iteratiu i participatiu ja esmentat entre tots els actors implicats va permetre la identificació de 26 reptes prioritari (identificats amb un \checkmark), els quals tenen incidència diversa i múltiple en els àmbits sectorials analitzats. La prioritització es fa segons una anàlisi multicriteri que inclou, bàsicament, els criteris següents:

- La transversalitat del repte.
- La incidència socioeconòmica i ambiental del repte.
- La distància entre la situació actual i/o l'evolució recent pel que fa al que es podria considerar un objectiu sostenibilista per a l'any 2026.
- La integració dels diferents reptes prioritzant els de transversalitat més gran
- El criteri expert dels equips tècnics implicats en l'elaboració de l'Estratègia.
- La força i el consens social i científic en relació amb el repte. Per exemple, l'adaptació al canvi climàtic.

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ	
Àmbit territorial	Urbanisme i planejament	1	✓	· Minimitzar la superfície de sòl urbanitzada, valoritzar el sòl rural i fomentar l'ús eficient del sòl.										
		2	✓	· Consolidar un model territorial que reforci especialment els nodes urbans de Catalunya, tot establint estratègies de creixement i regeneració urbana amb criteris de compactat i complexitat que evitin l'augment de la dispersió urbana i que potencin els modes de transport sostenible.										
		3		· Evitar la fragmentació dels sistemes naturals i agraris motivada per les infraestructures, incorporant aquests objectius a la valoració de la seva necessitat i al seu disseny.										
		4		· Promoure una gestió integrada d'àmbits territorials amb peculiaritats específiques (litoral, àrees de muntanya, etc.)										
		5	✓	· Regular la implantació de funcions i activitats en el territori, facilitant la dotació d'infraestructures de serveis optimitzant els fluxos ambientals (abastament i sanejament d'aigua, gestió de residus, proveïment energètic, etc.), per tal de garantir la cohesió territorial.										
		6		· Transformar el sector de l'edificació cap a la rehabilitació del parc d'habitatges existent de manera que s'ajusti a la demanda social d'habitabilitat i a l'exigència d'internalització dels costos ambientals i d'incorporació de criteris ambientals.										
		7		· Millorar l'equilibri en els usos i funcions de l'espai públic urbà										
		8		· Incorporar criteris i mesures d'ecoeficiència i integració paisatgística en l'edificació.										
	9		· Garantir la conservació de les espècies, els hàbitats i el patrimoni geològic, i avançar en el seu coneixement.											
	10	✓	· Potenciar la gestió i l'ús sostenible dels espais forestals.											
	11	✓	· Valoritzar els serveis socioambientals i les funcions protectores i productives dels sistemes naturals, inclosos els agraris i els forestals.											
	12		· Integrar els objectius de conservació del patrimoni natural en les polítiques sectorials, i particularment en els espais agraris.											
	13	✓	· Complètar el sistema d'espais naturals protegits, ampliant-lo a les àrees marines, i garantir la seva gestió sostenible.											
	14	✓	· Augmentar significativament la quota modal de mobilitat sostenible, tant per a passatgers com per a mercaderies.											
	15		· Promoure la reducció de les necessitats de mobilitat quotidiana que comportaria una reducció de les emissions atmosfèriques.											

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ			
Fluxos ambientals	Energia i canvi climàtic	16	✓	<ul style="list-style-type: none"> Portar el sistema energètic català cap a un sistema de baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni tot fomentant l'estat d'energia i maximitzant l'eficiència energètica en tots els sectors. Impulsar les energies renovables. Promoure l'aprofitament energètic de la biomassa d'origen forestal, compatibilitzant-ho amb la gestió sostenible dels boscos. Optimitzar les xarxes de distribució d'energia elèctrica per tal de donar resposta a les necessitats del futur model energètic sostenible de Catalunya. Reduir les emissions de GEH procedents de tots sectors. Promoure alternatives (vehicles elèctrics, biocombustibles, etc.) als combustibles fòssils. Consolidar el sector de l'energia sostenible com a oportunitat de creixement econòmic i creació d'ocupació qualificada i distribuïda territorialment. Garantir el bon estat de les aigües. Assegurar la garantia de disponibilitat del recurs, sobretot a les conques internes. Reduir el consum d'aigua a partir d'un increment de l'eficiència. Progressar en el lligam entre les diverses planificacions sectorials (energia, urbanisme, regadius, gestió forestal, ...) i la política hidrològica. Minimitzar la generació de residus i fomentar la reutilització, partint de les polítiques de producte. Incrementar la recollida selectiva i la valorització material, així com minimitzar la fracció de residus amb tractament finalista, per tal d'assolir els objectius establerts per la planificació sectorial. Aconseguir que tots els residus rebin un tractament abans d'anar al destí final. 												
		17	✓													
		18														
		19														
		20	✓													
		21	✓													
		22	✓													
		23	✓													
		24	✓													
		25	✓													
		26														
		27	✓													
	28	✓														
	29															
		Aigua														
		Residus														

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDÚSTRIA	CONSTRUCCIÓ ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGÈTIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ	
Àmbit socioeconòmic	Salut	30	✓	Fomentar una bona qualitat ambiental de l'aigua, el sòl i l'aire per tal de disminuir els riscos per a la salut pública.										
		31		Reduir la taxa d'accidentalitat vinculada a tots els sectors.										
		32		Reduir els riscos per a la salut dels productes de consum, així com fomentar hàbits de consum saludables.										
	Producció i consum sostenibles	33		Incrementar el grau de suficiència alimentària, tot garantint una producció agrària suficient i sostenible.										
		34	✓	Promoure sistemes de producció de productes agraris, béns i serveis amb criteris de sostenibilitat.										
		35	✓	Adoptar i fomentar criteris de racionalitat i sostenibilitat en el consum: comerç, just, productes locals, productes de producció ecològica i promoure el comerç de proximitat.										
	Activitat econòmica	36	✓	Internalitzar els costos socioambientals en els balanços econòmics del país a partir de la identificació i avaluació de les distorsions socioambientals en les activitats econòmiques i orientar les estratègies de prevenció i correcció.										
		37		Establir eines per a garantir el futur de l'activitat econòmica amb criteris sostenibilistes.										
		38	✓	Augmentar la població ocupada en activitats d'alt valor afegit i que produeixin béns i serveis energèticament més eficients, amb menys materials i menys contaminants (alineació programa de producció i consum sostenibles).										
		39		Promoure la recerca i la innovació en sostenibilitat com a factor estratègic, que fonamenti la qualitat de l'ocupació i la competitivitat en l'economia.										
		40	✓	Establir i implementar estratègies d'adaptació al canvi climàtic.										

ÀMBIT	SUBÀMBIT	CODI	PRIORITARIS (TOP 26)	REPTES	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓ	ORD. DEL TERRITORI	AGRARI	SECTOR DEL TRANSPORT	TURISME	SISTEMA ENERGETIC	SECTOR COMERCIAL	ÀMBIT DOMÈSTIC	ADMINISTRACIÓ
Àmbit transversal	Equitat i inclusió social	41		· Afavorir la cohesió social mitjançant l'atenció als col·lectius de població més vulnerables.										
		42	✓	· Impulsar les polítiques d'acció social per arribar als estàndards europeus, tot integrant la sostenibilitat.										
		43		· Adoptar la perspectiva de gènere en totes les polítiques.										
		44		· Facilitar l'accés a la informació i als mecanismes de participació per fomentar la voluntat de participació de tots els col·lectius.										
		45		· Garantir l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social.										
	46		· Establir mecanismes efectius per posar a disposició de la ciutadania la informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que els faciliti la comprensió i els induïxi a participar en la seva resolució.											
	47	✓	· Augmentar significativament la incorporació dels aspectes sostenibilistes a tots els nivells de l'educació formal i no formal amb l'objectiu que la coresponsabilitat i la reflexió crítica siguin pilars de la formació, i que aquesta es sigui orientada a l'acció.											
	48		· Aconseguir la incorporació de criteris de qualitat en els programes d'educació ambiental, augmentant significativament la recerca en els processos metodològics i d'avaluació.											
	49		· Augmentar significativament les accions de formació i capacitat i facilitar-ne l'accés a tots els sectors d'activitat de la ciutadania.											
	50		· Reforçar la visió holística i transdisciplinària de la sostenibilitat com a eix central en l'àmbit educatiu i de la comunicació, de les activitats econòmiques i els ciutadans.											
	51		· Aprofundir en el desenvolupament i aplicació dels principis de bona governança per al desenvolupament sostenible.											
	52		· Realitzar la coordinació interadministrativa en el desplegament de les diferents polítiques sectorials.											
	53	✓	· Promoure l'aplicació pràctica dels principis de "bona governança" per a la implementació de les polítiques del Govern mitjançant opcions com: · fer ús del coneixement local i internacional. · plantejar debats globals, transdisciplinaris, transversals. · fomentar marcs de discussió i debat de les parts que responguin a l'esforç continuat de negociació i consens, tot incorporant instruments socials que facilitin la participació en els processos de planificació i gestió. · informar i comunicar continuadament als ciutadans. · realitzar un seguiment continuat i sistemàtic de l'impacte de les decisions.											
	54		· Gestionar i analitzar els riscos (naturals, tecnològics i per a la salut humana).											
	55		· Formular estratègies de col·laboració institucional amb els actors no governamentals. Enfortir els actors no governamentals perquè puguin participar de manera efectiva en la realització d'actuacions.											

3. Visió i missió de l'Estratègia

3. Visió i missió de l'Estratègia

3.1 Visió de l'Estratègia

Catalunya ha de continuar sent un país capdavanter d'Europa en què, tal com estableix l'Estatut, totes les persones tinguin dret a viure en un medi sostenible i respectuós amb la salut, a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i a la protecció envers les diferents formes de contaminació. La sostenibilitat és una condició per a la justícia entre generacions, un imperatiu per a la justícia global i un repte que exigeix mantenir l'equilibri entre els aspectes econòmics, socials i ambientals.

Partint d'aquesta premissa, l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya és una eina fonamental per orientar l'acció de govern i influir en els comportaments de tota la societat per transitar cap a un nou model de país fonamentat en la sostenibilitat que ens condueixi cap a un futur pròsper, igualitari i amb qualitat de vida. Els avanços assolits fins al moment actual faciliten les condicions oportunes per poder garantir la realització efectiva i inajornable del canvi a favor de la sostenibilitat.

L'Estratègia té la vocació d'integrar els seus objectius a llarg termini al conjunt de polítiques sectorials per garantir que les decisions a curt i mitjà termini es prenguin sobre la base de la sostenibilitat, i facilitar l'efectivitat d'aquestes polítiques i mesures que se'n derivin.

En un context de crisi socioeconòmica com l'actual, l'Estratègia constitueix a més una oportunitat cabdal per fer front als principals reptes de Catalunya i contribuir a curt termini a aportar solucions innovadores que millorin l'ocupació, creïn riquesa i siguin una font de competitivitat per a les empreses en un entorn europeu.

3.2 Missió de l'Estratègia

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya en l'horitzó 2026 ha d'esdevenir un **full de ruta que fixi les línies i els objectius estratègics claus per garantir la transició de Catalunya** cap a una economia segura, ecoeficient i de baix contingut en carboni, basada en una minimització en el consum de recursos (especialment els no renovables) i en els impactes sobre la salut i el medi a Catalunya i al món, i en què:

- S'harmonitzi el desenvolupament econòmic amb la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania.
- S'internalitzin els costos ambientals i el valor dels serveis dels ecosistemes i de la biodiversitat.
- S'asseguri la restauració dels efectes ocasionats pels impactes ambientals i la recuperació del capital natural i la seva funcionalitat.
- S'assoleixi una veritable integració horitzontal i vertical entre les diferents polítiques sectorials i entre els diferents nivells de govern, respectivament, tot garantint la coherència entre els diversos objectius sectorials.

- Es garanteixi una participació de la ciutadania en els processos de presa de decisions.
- S'assoleixi una societat culta, inclusiva, amb igualtat d'oportunitats i solidària.

L'Estratègia parteix d'una visió a llarg termini i d'un marc polític d'abast ampli, cosa que garanteix, d'una banda, que esdevingui un instrument eficaç de detecció prèvia de tendències insostenibles a utilitzar com a guia per fer front les reformes necessàries. D'altra banda, integrant els seus objectius estratègics en el conjunt de polítiques sectorials, l'Estratègia esdevé un marc de referència intersectorial imprescindible perquè la presa de decisions a curt i a mitjà termini s'integri eficaçment per a la consecució d'uns objectius comuns.

Davant l'evidència de la insostenibilitat de l'actual model social, econòmic i ambiental –i més encara en la conjuntura de crisi econòmica-, l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya neix amb la finalitat de contribuir de manera decisiva a la transició cap a un nou model de país, capdavanter en la integració i aplicació pràctica dels principis sostenibilistes en el model econòmic i social.

L'Estratègia ofereix un horitzó viable de progrés envers a la sostenibilitat com a factor per a la competitivitat de l'economia catalana i la millora de la qualitat de vida que haurà d'integrar-se en les polítiques sectorials i en els instruments vigents i futurs tant legislatius com de planificació, gestió i administració a partir d'un consens amb els actors socioeconòmics i la ciutadania en el seu conjunt.

En aquest context, els principis orientadors de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya són:

- Respectar la capacitat de càrrega de l'ecosistema i utilitzar-ne els recursos de manera eficient i d'acord amb el principi de precaució.
- Assumir la responsabilitat social i ecològica de la situació actual tenint presents els principis d'equitat i solidaritat intra i intergeneracional a dins i fora del territori de Catalunya.
- Millorar la qualitat de vida de les persones, desacoblar aquest concepte del de creixement econòmic en termes estrictes de PIB i garantir l'equitat i la justícia socials.
- Minimitzar l'impacte socioambiental de Catalunya en el món i treballar per la solidaritat i la cooperació en projectes que afavoreixin el desenvolupament sostenible.
- Assegurar que tant les polítiques del Govern de Catalunya com els seus compromisos internacionals siguin coherents amb les polítiques globals en relació amb el desenvolupament sostenible.

4. Un model sostenible per a la Catalunya de l'any 2026

4. Un model sostenible per a la Catalunya de l'any 2026

4.1 Els eixos estratègics del model sostenible 2026

L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya ha plantejat tres escenaris prospectius d'evolució dels indicadors associats als reptes de sostenibilitat resultants de la diagnosi inicial (exposats en el capítol 2). Un primer escenari que mostra la situació si es mantinguessin les tendències actuals, un segon basat en el marc normatiu de referència, i un tercer anomenat escenari de l'Estratègia, que assenyala el valor de l'objectiu estratègic pel 2026. Aquesta metodologia permet definir objectius viables considerats d'òptima sostenibilitat, prenent com a referència el marc normatiu que majoritàriament està fixat a curt i mitjà termini. Com es veurà més endavant, la bateria d'indicadors associats als reptes esdevindrà l'instrument de seguiment essencial per avaluar el progrés envers l'escenari de l'Estratègia.

El nombre de combinacions possibles en l'horitzó 2026 que resulten d'aquesta anàlisi és tan ampli com es vulgui considerar (atenent a la multiplicitat d'indicadors i paràmetres analitzats i a la seva variabilitat potencial), fins i tot tenint en compte només aquells escenaris susceptibles de rebre l'apel·latiu de sostenibles. L'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya opta per un d'aquests models sostenibles –ambiciós, consensuat i amb garanties de viabilitat– per definir un horitzó sostenibilista per a l'any 2026. Si bé cal acceptar, doncs, que no és l'únic model possible, és evident que constitueix un model adequat (oportunament revisable en el temps, si les circumstàncies així ho aconsellen) per avançar en la direcció apropiada: és a dir, per afavorir la transició envers escenaris socioambientals veritablement sostenibles.

La definició d'aquest model sostenibilista per a l'any 2026 és complexa, ateses les múltiples interrelacions entre els àmbits i els objectius a considerar i per la complexitat intrínseca del model socioeconòmic del segle XXI. Per aquest motiu, s'ha optat per exposar-lo en termes descriptius, si bé la descripció se sustenta en l'anàlisi quantitativa de 49 indicadors. Aquests indicadors s'organitzen en 7 eixos, els quals es despleguen en 16 línies estratègiques i es complementen amb 52 objectius no quantitius.

Aquesta aproximació resulta adequada amb el benentès que aquest model sostenibilista per a l'any 2026, com qualsevol altre element en què intervingui la prospectiva, pot experimentar canvis al llarg del seu recorregut per adaptar-se a nous contextos, reptes o situacions imprevistes. Per tant, constitueix un marc de referència general per al model i el concreta amb objectius quantificats específics.

És poc probable que les directrius generals del model experimentin modificacions substantives, mentre que els objectius quantitius són més susceptibles de canvi per adequar-se als esdeveniments que es puguin produir al llarg dels pròxims 15 anys. D'altra banda, l'absència d'objectius quantificats i temporalitzats conduiria a una Estratègia excessivament generalista que dificultaria l'assoliment de fites significatives.

En aquest sentit, cal remarcar que una part molt considerable dels esforços d'elaboració d'aquesta Estratègia han estat dirigits a la concreció i quantificació d'objectius. Aquest és, sens dubte, l'element que ha de caracteritzar l'Estratègia de Catalunya, i atorgar-li el seu caràcter innovador i

valent i la seva potencialitat integradora. Gràcies a l'element referencial dels objectius estratègics, a la definició d'un mecanisme de desplegament i d'un sistema d'avaluació i seguiment, l'Estratègia esdevé un instrument eficaç de prospectiva i alerta de gran interès per a la presa de decisions a curt i mitjà termini, a fi de mantenir, aprofundir o reorientar, si cal, polítiques, estratègies i instruments. Alhora, el caràcter integrador dels objectius aporta un valor afegit remarcable que contribueix a interrelacionar els objectius entre diferents sectors.

A fi de poder exposar aquest model de la Catalunya sostenible del 2026 d'una manera estructurada, s'ha desglossat en els set eixos següents, l'ordre dels quals no implica cap tipus de prelación específica:

CATALUNYA SOSTENIBLE DE L'ANY 2026	Eix 1	CATALUNYA, UN TERRITORI BIODIVERS AMB CIUTATS I POBLES. Un territori nodal amb ciutats i pobles habitables i compactes i un espai lliure productiu i generador de serveis.
	Eix 2	CATALUNYA EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA. Un model de producció i consum d'energia basat en l'eficiència que impulsa les renovables i fa front al canvi climàtic.
	Eix 3	CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA. Una mobilitat intel·ligent, que potencia el transport col·lectiu i redueix la dependència dels combustibles fòssils. Catalunya amb mobilitat baixa en carboni i intermodal.
	Eix 4	CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA. Un model productiu ecoeficient que optimitza l'ús de recursos, basat en serveis avançats i producció neta. Catalunya, fàbrica verda i central de serveis avançats d'Europa.
	Eix 5	CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI. Un consum racional i compromès amb l'origen i les implicacions socioambientals dels productes que adquireix i usa i que minimitza la generació de residus.
	Eix 6	CATALUNYA CÍVICA, INCLUSIVA, SOLIDÀRIA, SANA I SEGURA. Una societat equitativa, segura i fonamentada en l'educació.
	Eix 7	CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA. Per una governança més eficient i participativa

Eix 1. CATALUNYA, UN TERRITORI BIODIVERS AMB CIUTATS I POBLES

El territori és un recurs limitat que sustenta el sistema socioeconòmic d'un país tant en termes purament físics (obtenció d'aliments, primeres matèries) com funcionals (regulació dels cicles naturals, sosteniment dels ecosistemes i de la funcionalitat ecològica), per la qual cosa la seva conservació en quantitat i qualitat suficients és imprescindible.

Tot i que els sòls urbans i les grans infraestructures representen solament un 5% de la superfície de Catalunya, la seva inscripció en el territori i en el paisatge indueix uns efectes, directes i indirectes, que depassen àmpliament el que la simple consideració d'aquesta xifra representa. Aquest fet, juntament al ràpid increment en la taxa d'ocupació del sòl produït a les darreres dècades –i amb uns models d'ocupació no sempre continguts ni equilibrats- ha comportat una dinàmica clarament insostenible.

El mosaic d'espais lliures de la matriu territorial acumula un bon nombre d'activitats socioeconòmiques, funcions socioambientals i valors patrimonials que no es poden entendre (i sovint tampoc conservar) en un altre context que no sigui el d'espai lliure. Si bé una part substantiva d'aquestes funcions i valors, com la regulació de funcions ecosistèmiques o l'elevada biodiversitat del país, no està actualment valorada en termes econòmics, el reconeixement de la seva importància és indèstriable d'un model territorial i socioeconòmic sostenible.

El territori de Catalunya és clarament heterogeni atenent les característiques de la seva matriu física (orografia, geomorfologia, clima, masses d'aigua litoral,...), la qual cosa ha comportat dinàmiques seculars d'ocupació del sòl i dels usos que s'hi han dut a terme igualment heterogènies d'acord amb aquests condicionants. El model territorial, doncs, no es pot basar en un tractament uniformitzat, sinó a reconèixer les peculiaritats de cada àmbit, en l'escala que pertorqui en cada cas, i a garantir per a cadascun d'aquests àmbits escalars l'equilibri entre l'ús ordenat dels recursos, la conservació dels valors patrimonials i el dret de la població a accedir a serveis bàsics de qualitat.

Per arribar a tenir un territori productiu altament eficient, cal aconseguir una integració adequada de les ciutats, els pobles i els masos aïllats a la matriu territorial que compatibilitzi els objectius de millora de la biodiversitat i de manteniment del patrimoni natural i, en definitiva, dels valors associats als espais lliures, amb les característiques pròpies del món rural. Per assolir-ho, resulta fonamental garantir una compacitat i una complexitat que evitin la segregació de funcions i assegurin la cohesió social, la qual cosa requereix el compliment de tres principis bàsics pel que fa als espais construïts: 1) eficiència en l'ocupació del sòl; 2) mixticitat d'usos perquè la residència, el treball i el gaudi de la vida urbana tinguin lloc en espais complexos i, 3) obligació d'assegurar el dret a l'habitatge per a tothom i evitar la segregació.

El planejament territorial i urbanístic ha de contribuir a fixar una estructura nodal de les ciutats articulada a l'entorn de polaritats que concentrin els creixements i que generin oportunitats majors per al transport col·lectiu i la mixticitat d'usos. Això ha d'assegurar, alhora, el manteniment de l'estructura productiva agroforestal, dels espais lliures i del mosaic paisatgístic. Així mateix, els plans han d'acotar les estratègies de creixement dels usos residencials i de les activitats econòmiques per optimitzar el consum de sòl i la seva reutilització, i també per minimitzar la fragmentació territorial mentre ordenen i es gestionen les infraestructures per facilitar la mobilitat més universal i més sostenible. Els pobles i les ciutats de Catalunya han de garantir també la seva qualitat (de l'espai públic, de l'aire, dels serveis, dels equipaments) per esdevenir més habitables i assegurar-se un accés equitatiu.

Un país sostenible ha de considerar el conjunt del territori i assumir-ne tota la seva complexitat i diversitat. Ha d'incidir tant en el sòl urbà i urbanitzable com en el no urbanitzable, tant en les ciutats com en les zones rurals, tant en les zones del litoral com a les àrees de muntanya, comptar en tot moment amb el rol essencial del món local i adoptar fermament visions supramunicipals. Aquesta incidència no sempre s'ha de traduir en la transformació física sinó que també pot implicar estratègies de gestió específiques.

En primer lloc, cal assenyalar que la gestió del territori rural requereix d'estratègies d'intervenció que abastin les múltiples dimensions de la realitat del món rural que, tot i haver deixat enrere l'abandonament demogràfic en els darrers anys, resta molt marcat per les pèrdues de població produïdes en el passat. L'envelliment i, en molts casos, sobreenvelliment, de la població planteja reptes tant pel que fa a la conservació de l'activitat agrària i forestal com en relació a la gestió dels espais naturals.

Resulta doncs essencial una gestió sostenible de les superfícies forestals i agràries, que garanteixi el manteniment i la millora de la seva conservació i la valorització de les seves funcions econòmiques, ambientals i socials, com per exemple, la producció d'aliments, el proveïment de productes forestals, la funció reguladora del clima, la preservació de la qualitat de l'aigua, la capacitat de control hidrològic i de l'erosió, la millora de la biodiversitat, la prevenció de determinats riscos naturals (incendis forestals, allaus, esllavissades, avingudes, desertificació...) i l'ús recreatiu.

A Catalunya, el 60% de la superfície correspon a terrenys forestals i el 80% d'aquests terrenys és de propietat privada. En conseqüència, es fa necessari el recolzament a la propietat forestal per millorar l'ordenació i la gestió dels boscos. En paral·lel, cal protegir adequadament els sòls agrícoles de més valor productiu i ecològic i articular les polítiques de gestió sostenible dels sòls agrícoles i del bosc amb la planificació territorial i urbanística, i també amb els instruments de planificació i gestió agrària.

En la mateixa línia, la conservació de la biodiversitat, l'encaix dels espais protegits en la matriu territorial, la valorització i la gestió integral del patrimoni natural i el reconeixement dels béns i serveis ambientals dels ecosistemes seran eixos fonamentals com a elements intrínsecs del valor, la identitat i el paisatge del territori català, tenint compte que el 30% de la superfície de Catalunya està protegida.

En segon lloc, es fa imprescindible una gestió integrada i integral del litoral i també de les zones de muntanya que contribueixi a fer front a l'adaptació als efectes del canvi climàtic. Catalunya és un país Mediterrani amb una franja litoral de 780 km. Tenint en compte les interaccions existents entre l'àmbit terrestre i marí, és essencial per al model sostenible assegurar una gestió integrada de l'espai litoral i dels seus recursos (terrestres i marins) i la regeneració dels espais litorals fills del turisme intensiu, que assegurin la coexistència d'una rica multiplicitat de sectors d'activitat. Per tal de garantir l'equilibri entre el manteniment dels usos socials i la conservació dels valors naturals i culturals, esdevé fonamental la restitució ambiental de la façana litoral, el compliment dels requisits legals de qualitat ambiental, i la coordinació i planificació integrada de les polítiques de desenvolupament de la resta del territori envers la integritat del litoral.

Un element que està adquirint una importància creixent en la gestió del litoral de Catalunya és la regressió costanera. El dèficit sedimentari dels cursos fluvials, la interrupció de la dinàmica litoral amb obres marítimes, la presència d'infraestructures terrestres que incideixen en el cicle sedimentari, així com el replantejament de la política de regeneració de les platges durant els darrers anys, han generat una situació de dèficit de sorra en alguns punts del litoral que s'ha vist accentuat pels temporals. Per aquest motiu, cal que el model territorial de Catalunya defineixi quin

tipus de costa és necessari preservar en cada tram i trobar un equilibri entre els mitjans per recuperar i estabilitzar la sorra a les platges (la rigidització de la costa i l'alimentació periòdica amb sediments) amb l'objectiu de minimitzar els impactes negatius sobre la costa. En aquest sentit, és imprescindible que les actuacions que es promoguin es facin en base a una gestió integral dels usos, dels sediments i tenint en compte les necessitats d'adaptació al canvi climàtic.

Amb referència a l'adaptació al canvi global és important introduir el concepte de risc, no sempre avaluable, en els projectes de gestió del territori. Per fer-ho, seria necessari elaborar l'anàlisi de vulnerabilitat dels territoris, d'ecosistemes, d'infraestructures i de les activitats econòmiques potencialment afectables (turisme, agricultura, pesca, etc.) i elaborar cartografies de les zones més vulnerables, amb l'objectiu de definir les zones d'intervenció immediata i prioritària, recalibrar o actualitzar els projectes més exposats i respectar el principi de prevenció en el seu dimensionament. En aquest sentit, esdevé fonamental establir estratègies per identificar i predir els canvis ambientals, avaluant alhora els canvis socials i econòmics que s'hi associen, a fi també de prevenir i mitigar els seus efectes.

Temes clau

- Ús del sòl
- Planejament territorial i urbanístic
- Gestió dels riscos naturals
- Disseny urbà
- Construcció sostenible
- Biodiversitat i patrimoni natural
- Activitats agràries, forestals i pesqueres
- Paisatge

Directrius del model

- Conté i fa un ús eficient del sòl per reforçar els nodes urbans de Catalunya, conserva el patrimoni natural i recolza les activitats agràries, forestals i pesqueres. Assegura la valorització dels béns i serveis socioambientals dels ecosistemes i de l'activitat agrària, forestal i pesquera.
- Atorga una atenció especial a la gestió proactiva del sòl no urbanitzable en la planificació territorial i el planejament urbanístic.
- Estableix un model de ciutat compacta i mixta, amb diversitat d'usos, pels avantatges evidents que presenta en l'eficiència dels fluxos ambientals i la seva gestió (subministrament d'aigua i energia, gestió de residus, mobilitat, etc.), a banda de contribuir a minimitzar el consum de sòl.
- Prioritza, envers els nous creixements urbanístics, la regeneració o rehabilitació dels teixits urbans d'acord amb criteris de compacitat i complexitat (mixticitat d'usos).
- Reconeix l'heterogeneïtat del territori segons cada àmbit escalar i les singularitats i els condicionants d'àrees específiques (litoral, àrees de muntanya...)

- Promou dissenys urbans i models de construcció eficient, i impulsa l'eficiència energètica amb mètodes passius i actius. Facilita en definitiva la millora del metabolisme energètic de la ciutat construïda, amb l'objectiu d'aproximar-se al balanç neutre d'emissions.
- Gestiona integralment el litoral com a espai natural estratègic amb alt valor socioeconòmic. Assegura que les activitats que es desenvolupen en el medi marí promoguin els seus valors naturals, que són els que cotitzen en el seu ús com a recurs natural, turístic i patrimonial.

Eix 2. CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

El model energètic constitueix un element central de les polítiques sostenibilistes del segle XXI per les seves múltiples repercussions en tots els sectors econòmics i en la mobilitat, i també pels forts impactes ambientals que comporta. En aquest sentit, destacar molt especialment les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH), però també la contaminació atmosfèrica o els efectes sobre la salut. L'adopció de criteris i objectius sostenibilistes en aquest àmbit –basats en l'estalvi i l'eficiència i en el foment de les energies renovables- comporta, per tant, enormes beneficis ambientals en molts altres àmbits. Lògicament, també aporta enormes beneficis econòmics en reduir la dependència energètica de fonts amb perspectives de preu creixent i amb externalitats negatives altes.

Fins fa relativament pocs anys el creixement econòmic, l'increment de la mobilitat i certs estàndards de vida de la societat occidental s'han basat en un consum creixent de recursos energètics que ha ignorat la impossibilitat de mantenir aquests estàndards a mitjà i llarg termini, i també d'exportar-los als països en vies de desenvolupament, com a conseqüència tant de l'esgotament dels recursos energètics o l'increment constant del seu preu com dels impactes negatius que comporta el seu transport, processament i ús (emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, emissions de partícules en suspensió i òxids de nitrogen, pluja àcida...).

Aquest model de consum energètic creixent –associat a un increment proporcional d'emissions de GEH- fa molt pocs anys que s'ha començat a revertir, tant pels condicionants econòmics com pels compromisos internacionals adoptats pel que fa a la mitigació del canvi climàtic. En aquest sentit, s'estan duent a terme importants esforços per part de la comunitat internacional, i en particular des de la Unió Europea, per donar continuïtat al Protocol de Kyoto més enllà de l'any 2012 amb l'objectiu de garantir que l'increment de la temperatura mitjana no superi els 2º C, cosa que s'ha evidenciat ocasionaria greus conseqüències. Aquest objectiu ha estat reconegut i defensat per la UE i acceptat en l'acord polític de Copenhaguen de desembre de 2009. En qualsevol cas, la UE ja ha adoptat l'anomenat *paquet energia i clima* definit en quatre directives i dues decisions que ja s'estan transposant i que es desenvolupen unilateralment independentment de l'acord internacional.

Per tant, la mitigació del canvi climàtic és un eix fonamental de la política europea, cosa que ara cal complementar establint mecanismes d'adaptació tant territorials (franja litoral, àrees de muntanya) com del sistema socioeconòmic (agricultura, turisme, pesca, de les infraestructures costaneres i els ports...). En l'àmbit local, destaca el Pacte d'alcaldes/esses, com a instrument local impulsat per la Comissió Europea, que fomenta el compromís de reducció de les emissions de GEH, l'augment de l'eficiència i l'estalvi energètic i l'aplicació d'energies renovables en les ciutats i pobles que s'hi adhireixen per reduir el seu impacte ambiental global en l'horitzó temporal de l'any 2020.

D'altra banda, Catalunya té un dèficit evident de recursos energètics propis (petroli, gas natural, urani, etc.), per la qual cosa presenta una dependència elevada dels mercats exteriors, força condicionats per factors geopolítics complexos i difícils de preveure i, encara menys, de controlar. L'energia constitueix, per tant, un àmbit fortament inscrit en l'economia globalitzada i que alhora té una forta repercussió en l'activitat socioeconòmica quotidiana a escala local.

Malgrat tots els condicionants, el potencial de millora en l'àmbit energètic a Catalunya és molt notable, sempre que s'estableixi un mix energètic que aporti beneficis econòmics i socioambientals evidents. En primer lloc, destaca el marge de millora existent en termes d'eficiència i estalvi a tots els nivells i sectors. En segon lloc, cal considerar la reducció de la dependència energètica exterior

de combustibles fòssils mitjançant el desenvolupament de tot el potencial de les energies renovables i l'ús de combustibles alternatius renovables en el marc d'un control estricte de la qualitat ambiental. Si bé cal assumir limitacions pel que fa a la producció de renovables a escala territorial, el potencial de millora es multiplica si s'aposta fermament per canvis substantius en les tecnologies implicades en els processos productius, i per la investigació de les potencialitats de la valorització que garanteixi els estàndards de qualitat ambiental, cosa que repercuteix en una millora en la intensitat energètica.

D'altra banda, els potencials de millora pel que fa al transport, la distribució i l'emmagatzematge d'energia elèctrica són igualment significatius si es garanteix una gestió eficient de la demanda elèctrica i un òptim dimensionament de la xarxa elèctrica, de manera intel·ligent i coherent amb la multiplicació de centres de generació energètica. A més, la descentralització de la generació d'electricitat contribueix al desplegament efectiu de les energies renovables.

Temes clau

- Estalvi i eficiència energètica
- Canvi climàtic (mitigació i adaptació)
- Energies renovables (eòlica, fotovoltaica, marina, geotèrmica, biomassa...)
- Xarxes intel·ligents
- Carburants

Directrius del model

- Desenvolupa estratègies de mitigació i d'adaptació als efectes del canvi climàtic.
- Estableix un sistema energètic de baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni per fer front al canvi climàtic, millorar la competitivitat i reduir la dependència dels combustibles fòssils.
- Incrementa de manera significativa l'estalvi d'energia i maximitza l'eficiència energètica en tots els sectors.
- Garanteix l'assoliment de quotes significatives de generació amb energies renovables, impulsant, entre d'altres, nous recursos que avui s'aprofiten insuficientment com la biomassa (especialment la d'origen forestal), la producció d'energia en el medi marí (eòlica, onades, corrents) i la geotèrmia (calor residual).

Eix 3. CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

La mobilitat de persones i mercaderies, fortament interrelacionada amb la planificació del territori, el model econòmic i l'energètic, comporta nombroses implicacions socioambientals que, en darrer terme, esdevenen externalitats. D'una banda, aquestes externalitats deriven del consum energètic, la contaminació atmosfèrica i l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle, i també de l'impacte social (accidentalitat, salut pública, equitat social, ocupació de l'espai públic en nuclis urbans i congestió). De l'altra, les externalitats també deriven de les implicacions territorials, paisatgístiques i ecològiques que generen les infraestructures lineals de mobilitat (com la fragmentació del territori). Així, doncs, l'avanç envers un model de mobilitat més sostenible permetrà la reducció de les externalitats i tindrà repercussions favorables sobre múltiples aspectes de la qualitat ambiental, del benestar de les persones i del funcionament i desenvolupament dels sectors econòmics, especialment del sistema productiu.

No és el mateix transport que mobilitat. La diferència és enorme: mentre que el primer terme tradicionalment s'ocupa de la circulació de vehicles motoritzats, el segon tracta del moviment de les persones i mercaderies sense la jerarquia implícita del motor. La confusió entre els termes ha comportat la insuficiència de les polítiques (i/o la inadequació de les accions) per frenar l'augment exponencial de l'ús del vehicle privat i la seva preponderància gairebé total en la mobilitat catalana. L'excés pes en la mobilitat del vehicle privat motoritzat mogut per combustibles fòssils ha tingut conseqüències socioambientals directes molt significatives:

- La contribució rellevant d'aquest model de mobilitat en l'inventari d'emissions de GEH i contaminants locals. De fet, aquestes són dues cares de la mateixa moneda molt lligades al model energètic i a l'ús de combustibles fòssils. Així, la mobilitat és la responsable d'aproximadament una quarta part de les emissions de GEH de Catalunya i contribueix en gairebé la meitat de les emissions dels principals contaminants atmosfèrics locals (PM₁₀ i NO_x) a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Aquest fet té conseqüències importants sobre la salut i condiona les dificultats de compliment de la legislació de la UE relativa a la contaminació atmosfèrica.
- Efectes sobre la qualitat, l'ús públic i l'ocupació de l'espai urbà, amb un domini excésiu del vehicle privat. Per avançar cap a un model de mobilitat sostenible, l'espai urbà ha de reequilibrar els usos i funcions de l'espai públic basant-se en un increment de les zones de trànsit pacificat i de l'espai públic especialment destinat als vianants.
- La congestió de la xarxa viària. L'increment substancial del nombre de vehicles en circulació, tant per al transport personal com pel de mercaderies, té impactes socioeconòmics deguts a l'augment del temps invertit per a desplaçar-se i a un major consum energètic que caracteritza els embussos o circulació intermitent.
- La inequitat social. Un model de mobilitat sostenible ha de tenir com a objectiu l'accés a un lloc o un servei, no el desplaçament en si mateix, i tampoc el desplaçament en vehicle privat com a principal, si no única, opció. Si es calcula que aproximadament dos terços dels catalans no poden tenir un accés regular al cotxe, bé perquè no tenen permís de conducció, bé perquè no tenen cotxe o bé perquè no poden accedir a l'únic cotxe de la família, difícilment es pot garantir el dret universal a la mobilitat amb un model amb un pes excésiu del vehicle privat.

A partir de l'any 2003, amb l'aparició de la Llei de mobilitat, s'han desenvolupat en múltiples instruments de planejament. Aquests instruments requereixen la implicació de diferents escales de govern, en aquest sentit, cal emfatitzar el paper dels governs locals en la creació d'un espai urbà amb una mobilitat més sostenible, ja que és el més proper als ciutadans i on es fa més evident els resultats de les polítiques i estratègies municipals en clau sostenibilista.

Pel que fa a les mercaderies, el transport terrestre per carretera s'ha consolidat com a hegemònic en els últims anys a causa de les tendències logístiques, en detriment del mode ferroviari. Una mobilitat sostenible en el transport de mercaderies demana una visió integrada que reequilibri els diferents modes de transport, faciliti la interoperabilitat de les diferents xarxes, impulsi noves fórmules de serveis de mobilitat i promogui els vehicles de distribució de baix impacte ambiental sense menystenir el desenvolupament econòmic i la gestió dels aspectes relacionats amb els circuits de comercialització (zones territorials i horaris).

Cal, però, que l'any 2026 la mobilitat a Catalunya hagi interioritzat de manera estructural cinc aspectes claus: la disminució de la distància mitjana dels desplaçaments (molt vinculada a la planificació territorial), la disminució del transport no sostenible en la mobilitat de persones i mercaderies, la millora de l'eficiència de cada mitjà de transport, l'electrificació del transport (ferrocarril, tramvia i vehicles elèctrics) i el funcionament eficient de les anomenades *autopistes del mar*. Per avançar en aquesta direcció, les principals estratègies són la planificació territorial, la construcció i gestió de les infraestructures de transport i la gestió dels serveis de transport.

Temes clau

- Mobilitat de persones i mercaderies
- Intermodalitat
- Infraestructures de transport
- Connectivitat

Directrius del model

- Garanteix l'existència de modes de transport sostenible competitiu, tant per a persones (a peu, en bicicleta, transport col·lectiu) com per a mercaderies (ferroviari i marítim), a fi de canviar significativament la seva quota de mercat.
- Disminueix les necessitats de mobilitat, tot aconseguint un desacoblament entre el creixement econòmic, la demanda de mobilitat i les emissions derivades.
- Facilita un canvi d'hàbits individuals a l'hora d'escollir el mode de transport a fi d'avançar cap a una mobilitat personal més sostenible.
- Redueix la inequitat social del model de mobilitat.
- Inverteix de manera prioritària en infraestructures que fomentin la mobilitat sostenible, tant de persones com de mercaderies, i la intermodalitat i minimitza la fragmentació dels sistemes naturals, agraris i forestals.
- Garanteix un espai urbà de qualitat per a l'ús de vianants i modes de transport sostenible.
- Fa més eficient energèticament els modes de transport motoritzat.
- Optimitza les infraestructures existents mitjançant de la seva gestió eficient.

Eix 4. CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

La producció de béns i serveis constitueix la base implícita de l'economia d'un país i de les persones que hi habiten.

Tot i els progressos remarcables que s'han fet durant els darrers anys, és essencial avançar envers un sistema econòmic molt més ecoeficient, especialment en un context en què la disponibilitat de recursos com l'aigua o els combustibles fòssils és cada vegada més limitada i en què la preservació de l'entorn i la millora de la qualitat ambiental són imprescindibles per garantir el benestar, la qualitat de vida i la salut de la ciutadania. Des de la perspectiva sostenibilista, allò veritablement important és assolir i mantenir un desenvolupament econòmic i un estàndard de qualitat de vida de manera compatible amb un ús sostenible dels recursos. A més, mentre que el model productiu tradicional solia fonamentar-se en aspectes quantitius de la producció, és molt probable que en l'horitzó de l'Estratègia adquireixin més valor les contribucions immaterials per aconseguir la qualitat de vida de les persones.

Les noves tecnologies i la societat del coneixement tenen un paper destacat com a instruments facilitadors de la transició cap a aquest nou model. A més, cal avançar significativament en aspectes com la minimització en la generació de contaminants i de residus, l'eficiència en la producció i ús, la reutilització, la valorització, etc. si es vol progressar cap a la producció ecoeficient. Aquests aspectes s'agrupen en conceptes globals com la política integrada de producte, que es fonamenta, entre d'altres, en un disseny que té en compte totes les fases del cicle de vida del producte. Estratègicament cal incorporar el principi de cicle de vida que maximitza l'eficiència de l'ús dels recursos i dels materials, facilitant periòdicament la seva reincorporació al sistema en forma de subproducte. Aquest concepte, basat en l'ecoefectivitat, proposa anar a l'arrel: en comptes de reduir els consums d'energia, és possible emprar el major nombre de recursos a l'abast perquè un producte, procés o servei sigui concebut com un bé que eviti la contaminació, el consum energètic i fins i tot sigui capaç d'aportar beneficis a l'entorn, tot enriquint-lo.

Integrar el concepte d'ecoeficiència en el sistema productiu és, avui dia, una obligació per a mantenir la competitivitat de la producció de béns. Fer-ne un objectiu estratègic ha d'oferir un avantatge a la indústria catalana. Al mateix temps, reorientar la terciarització de l'economia catalana cap al proveïment dels nous serveis que emanen d'aquesta perspectiva –serveis energètics, serveis i consultoria ambientals, serveis intensius de coneixement a les empreses, serveis de mobilitat, serveis a la persona...- ofereix un ventall de nous nínxols d'ocupació que són necessaris i que poden resultar especialment rellevants en el marc de nous plans d'ocupació.

De fet, aquest sistema productiu ecoeficient repercuteix en tots els sectors productius, tant de béns com de serveis. Per tant afecta, en grau i vectors diversos, tant el sector primari (agricultura, ramaderia, silvicultura, aqüicultura i pesca) com el secundari (indústria, construcció) i el terciari (comerç, turisme, serveis).

La formulació d'un canvi en el model productiu resulta especialment oportuna en un context de crisi com l'actual, on la competitivitat de l'economia catalana requereix plantejaments innovadors que donin valor afegit al coneixement i contribueixin en l'ocupació. N'és una prova l'aposta de la UE perquè tant la innovació com la sostenibilitat siguin vectors claus de l'Estratègia d'Europa pel 2020. L'evidència que la ecoinnovació ha de ser un incentiu que indueixi l'economia emergeix també en els principals focus del Pla de recerca i innovació de Catalunya 2010-2013 que emana del Pacte Nacional i, per tant, és un àmbit en el qual caldrà focalitzar la recerca i la innovació en el futur.

Una avantatge fonamental de l'economia ecoeficient que adquireix especial importància en temps de crisi és la internalització de les externalitats ambientals, ja que repercuteix en uns estalvis econòmics significatius a llarg termini.

El concepte d'externalitat prové de la constatació que qualsevol activitat productiva o individual té, per definició, repercussions i impactes en l'ús dels recursos com ara l'aigua i l'energia i en la qualitat ambiental de l'entorn, ja sigui el medi atmosfèric (inclòs el canvi climàtic), l'aquàtic i el sòl. La internalització de les externalitats dels diferents sectors productius implica incloure els costos derivats d'aquests impactes, positius i negatius, en els balanços de comptabilitat global, el que permet establir un valor més real dels productes més enllà del valor de mercat assignat en els circuits econòmics. Conseqüentment, la inclusió efectiva de les externalitats permet situar en la seva veritable dimensió la importància de què es produeix i de com es produeix atenent els impactes socioambientals que genera.

Temes clau

- Competitivitat de l'activitat econòmica i creació de llocs de treball d'alt valor afegit
- Internalització d'externalitats ambientals
- Recerca, desenvolupament i innovació, especialment prioritària en l'àmbit de la sostenibilitat
- Qualitat ambiental
- Nous nínxols d'ocupació

Directrius del model

- Redueix les necessitats de recursos naturals (desmaterialització de l'economia) i minimitza la generació de residus, i també els impactes sobre els ecosistemes i el clima. Integra la protecció dels recursos naturals per part de les activitats extractives.
- Internalitza les externalitats ambientals a partir de polítiques integrades de producte que tinguin en compte el cicle de vida dels béns i serveis produïts i el valor dels sistemes naturals i la biodiversitat.
- Assegura la competitivitat de les activitats econòmiques radicades a Catalunya i n'afavoreix la internacionalització.
- Reforça el sector ambiental i la inversió pública en sostenibilitat pel seu potencial econòmic i per la seva contribució en la transició vers una economia ecoeficient.
- Incorpora un percentatge significatiu de població ocupada en activitats d'alt valor afegit, que produeixen béns i serveis amb eficiència i qualitat.
- Impulsa eficaçment la innovació, la recerca i el desenvolupament tecnològic en sostenibilitat com a pilar fonamental de l'economia ecoeficient i competitiva, contribuint a fer front als reptes de futur.
- Facilita i promou el desenvolupament de les economies locals.

Eix 5. CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

El comportament i actitud dels consumidors envers els béns i productes que adquireixen tenen profundes implicacions socioambientals en relació amb l'ús de recursos, la qualitat del medi i la generació de residus, i també repercuteixen en l'economia de mercat, per la seva capacitat d'incidència en el sistema productiu.

El consum es defineix com l'ús final de béns i serveis per tal d'obtenir-ne satisfaccions directes. Les pautes i els nivells actuals de consum són resultat d'un conjunt de tendències sociològiques i econòmiques, entre les quals cal destacar l'augment dels ingressos per càpita, l'increment del nombre de dones treballadores i de les llars unipersonals, el creixement del nombre de pensionistes i els canvis en l'estil de vida, que han dut a incrementar progressivament el consum individual, una preferència cap a productes més processats i empaquetats, la presència d'un nombre més elevat de béns en propietat a cada llar i un ús més generalitzat de serveis recreatius i d'oci.

La transició cap a un consum sostenible i responsable no es podrà assolir si no es produeix un desacoblament entre la qualitat de vida i el consum de materials. Desacoblament que, a més, repercuteix en la reducció d'externalitats negatives sobre la salut i el medi ambient, tant a dins com a fora del territori català. Aquest element, que ha esdevingut un dels principis orientadors de l'Estratègia (capítol 3), requereix un canvi social, en termes de modificació d'actituds individuals, i implica abordar la transició sostenibilista des d'una doble perspectiva. Així, d'una banda, cal incidir en els nivells de consum, la qual cosa exigeix modificar la lògica social de l'adquisició de béns per la d'adquisició de serveis (més eficient) i l'aposta per estratègies com ara compartir béns (*carsharing*, *carpooling*), instal·lacions i serveis (empreses de serveis energètics o ESCO, bancs de temps, compra de proximitat, cooperatives de consum, lísing...) o allargar al màxim la vida útil dels productes (reutilització, bancs de productes, reciclatge).

D'altra banda, i, complementàriament, cal reorientar les pautes de consum envers el consum de productes i serveis més sostenibles. L'economia globalitzada i la multiplicitat de materials de consum disponibles ofereixen un ventall enorme de productes, les implicacions socioambientals dels quals no sempre són prou conegudes ni analitzades pels consumidors potencials. En aquest sentit, un consum sostenible implica uns preus dels productes coherents amb la seva qualitat, però també amb el seu origen i implicacions socioambientals, per la qual cosa cal assegurar que es consumeixen productes i serveis que s'han produït de manera socialment justa (partint d'estratègies com el comerç just, la responsabilitat social corporativa...) i ambientalment sostenible (minimitzant el consum de recursos, l'impacte sobre els ecosistemes, la petjada de carboni, etc.) .

A més, un consum sostenible garanteix la incorporació d'informació adequada i suficient sobre l'impacte, la composició i la traçabilitat dels productes perquè el consumidor pugui prendre una decisió informada. La seguretat dels productes alimentaris i no alimentaris esdevé també un aspecte central del model de consum, atesa la complexitat associada a la traçabilitat dels orígens i substàncies que han intervingut en la fabricació de l'extens ventall de produccions i articles disponibles. Cal remarcar, per exemple, l'extraordinària diversitat de substàncies i compostos químics que hi ha actualment: s'han catalogat uns onze milions de substàncies químiques de síntesi, tot i que solament una petita part s'utilitza habitualment de manera comercial. Per tant, un consum informat i responsable és la millor garantia per a un consum saludable, sostenible i solidari i constitueix un camí necessari per promoure un canvi productiu que contribueixi a la transició sostenibilista.

Com a conseqüència, l'anàlisi i la gestió dels riscos (físics, químics i biològics) dels productes esdevenen una eina clau en salut pública. Una part important dels riscos a considerar té a veure amb productes alimentaris i, per tant, amb la producció alimentària, bé sigui per la introducció en la cadena alimentària de substàncies químiques nocives o contaminants com els compostos orgànics persistents, o bé pels efectes directes o indirectes d'agents biològics que poden tenir incidència sobre la salut humana (com ara fa uns anys amb l'episodi de les *vaques boges*). Així doncs, la promoció del consum de productes amb marca de qualitat ambiental i/o procedents de sistemes d'agricultura ecològica o integrada constitueix una garantia suplementària sobre la qualitat i seguretat alimentària d'aquests productes.

El model de consum és indissociable de l'actitud i responsabilitat individual i col·lectiva de la ciutadania, però també del rol dels actors socioeconòmics i del paper exemplificant que pot exercir l'Administració mitjançant estratègies de compra i contractació pública verda i/o sostenible. Cada any les autoritats públiques gasten aproximadament un 17% del PIB de la UE en béns i serveis, que tenen un impacte sobre el medi en tot el seu cicle de vida. La contractació pública verda permet disminuir els efectes adversos i és un eficaç instrument per impulsar el mercat de productes i serveis innovadors que contribueixin a accelerar la transició envers models de consum més sostenibles i reforçar la competitivitat de les empreses. La Comissió Europea fins al moment ha identificat 10 sectors prioritaris (construcció, alimentació i *càtering*, transport, energia, maquinari digital, tèxtil, paper i material d'oficina, serveis de neteja i equipaments en el sector sanitari) pels quals ha establert criteris de compra verda⁷ i està treballant en l'elaboració de criteris addicionals de caire social per tal de poder ampliar l'abast d'aquest concepte envers el de compra sostenible.

Temes clau

- Recursos i residus
- Rol de la ciutadania i dels patrons de consum (consum responsable)
- Determinació rigorosa dels criteris per definir el concepte "producte sostenible"
- Compra sostenible (que incorpora criteris ambientals, socials i econòmics)
- Seguretat i qualitat dels productes de consum i informació al consumidor
- Producció de proximitat i de qualitat
- Serveis per a millorar el consum.

Directrius del model

- Promou pautes de consum racional i responsable de béns i serveis basades en criteris de qualitat, seguretat i ecoeficiència del cicle de vida, tot garantint la competitivitat de l'economia
- Estimula el consum de productes locals amb marques de qualitat i/o certificacions de qualitat ambiental, producció ecològica, comerç just, etc.
- Aplica polítiques de compra sostenible per part del sector públic en tots els nivells de l'Administració i l'execució de les polítiques de Govern

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>

- Consciència i informa la ciutadania sobre la importància de les seves decisions en l'adquisició i l'ús de béns i serveis amb criteris de sostenibilitat
- Analitza i regula el consum de determinats productes segons les seves repercussions sobre la qualitat ambiental del medi i els efectes potencials sobre la salut de les persones.

Eix 6. CATALUNYA CÍVICA, INCLUSIVA, SOLIDÀRIA, SANA I SEGURA

La sostenibilitat és indissociable dels àmbits ambiental i econòmic, però també del social. Les interrelacions entre aquestes tres dimensions són múltiples i irrenunciables. De fet, no es pot assolir una veritable sostenibilitat ambiental si no avança paral·lelament la sostenibilitat social i econòmica. L'aplicació dels principis sostenibilistes al model social comporta facilitar un accés equitatiu als serveis i recursos que fomenti la cohesió social i la igualtat de dones i homes, i també garantir els estàndards de qualitat de vida i benestar amb caràcter inclusiu pel que fa als col·lectius més vulnerables, i tenint en compte la solidaritat intra i intergeneracional. Malauradament, avui es constata una davallada conjuntural d'alguns indicadors socials (pobresa, ocupació, accés a l'habitatge...) amb motiu del context de crisi viscut els darrers dos anys. En aquest sentit, esdevé especialment imprescindible que l'assoliment d'estàndards socials elevats constitueixi un element indestriable per avançar cap a la Catalunya sostenible de l'any 2026.

Per construir una Catalunya pròspera, la ciutadania necessita d'un entorn segur per garantir el lliure exercici de les llibertats i els drets com a base d'una convivència pacífica i democràtica. L'àmbit de la seguretat destaca per la seva transversalitat a l'hora de gestionar la protecció de la ciutadania envers possibles situacions de risc social i ambiental, de desigualtat i de vulnerabilitat.

Cal assolir progressivament una societat socialment inclusiva i basada en la solidaritat i la garantia de la qualitat de vida i el benestar del conjunt de la ciutadania. Per això, cal impulsar polítiques d'acció social per arribar als estàndards més elevats de la UE; afavorir la cohesió social, amb especial atenció als col·lectius de població més vulnerables; garantir l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social, la sostenibilitat i l'economia (que promogui i es basi en el valor afegit del coneixement), i per promoure una societat culta, crítica i participativa derivada, entre d'altres, de l'increment del nivell d'estudis i d'un suport ferm envers la RDI (recerca, desenvolupament i innovació).

Una societat equitativa i inclusiva demana un comportament responsable i sostenible dels actors socials i econòmics i de la ciutadania. Pel que fa a les organitzacions i a les empreses això requereix un canvi de visió mitjançant, per exemple, la responsabilitat social corporativa. Això implica l'adopció de polítiques de gestió que integrin les repercussions socials i ambientals de les activitats i que constatin el valor afegit dels béns intangibles. A més, tota iniciativa en aquesta direcció passa indiscutiblement per establir una relació i un diàleg amb els diferents grups d'interès, com ara les comunitats locals, els treballadors i les treballadores, les administracions o les ONG. L'Administració també exerceix un rol destacat com a actor impulsor i facilitador del diàleg social per promoure, entre d'altres valors, la sostenibilitat ambiental i energètica, la cooperació per competir, la innovació, el desenvolupament del capital humà, la competitivitat responsable i el compromís social, la internacionalització i la cultura de l'esforç.

L'educació de la ciutadania és igualment un mitjà clau per dotar la societat de la capacitat d'adaptació en aquesta transició cap a un model més sostenible de la Catalunya de l'any 2026. Una societat més culta és una societat més crítica i participativa i més flexible a adaptar-se als canvis ja siguin de producció i consum, de mobilitat o del sistema energètic (per posar uns exemples). La capacitació cultural, científica i tècnica permet la plena inclusió social i laboral i l'exercici actiu com a ciutadà/ana. En aquest sentit, l'Estratègia aposta per l'aprenentatge permanent al llarg de la vida, tot garantint l'accés equitatiu a la formació i a la qualitat de l'educació.

Cal tenir en compte, però, que la incorporació del nou paradigma sostenibilista a tots els vessants de l'acció humana demana repensar a fons els valors imperants en la societat que promouen l'increment del consum com a requisit necessari per a millorar la qualitat de vida. Són nombrosos els indicadors, com ara el creixement de les malalties psíquiques, que apunten que per garantir la millora real de la qualitat de vida caldrà modificar aquests valors individuals i socials.

Per assolir aquests canvis profunds també cal un replantejament de les activitats educatives al llarg de la vida i uns mecanismes efectius d'informació a la població. Ambdós aspectes, educació i informació, aporten coneixement de causa i pensament crític a la persona per capacitar-la per a l'acció. Per aquesta raó, l'Estratègia aposta per la implantació d'un model educatiu, tant en l'ensenyament obligatori com en l'universitari o el no formal, que integri transversalment les qüestions ambientals i de sostenibilitat a tots els programes i a totes les activitats. Aquest model, simultàniament, impulsa i consolida una formació ocupacional i continuada que garanteixi la capacitat dels professionals de tots els camps perquè exerceixin la seva tasca amb el menor impacte possible. En aquesta mateixa línia, les accions de promoció cultural, i més concretament la tasca educativa i difusora de la cultura científica i ambiental dels museus, esdevenen fonamentals.

No es pot parlar de model social sostenible sense abordar la salut de les persones com un pilar fonamental. En aquest sentit, esdevé clau una gestió eficient de les demandes socials derivades de l'envelliment poblacional com a factor ineludible de la societat catalana futura i, en conseqüència, una protecció davant un increment de situacions de dependència. També cal esmentar que, paral·lelament a una tendència òptima dels indicadors de salut general (taxa de mortalitat, esperança de vida), s'observa una exposició crònica a contaminants o substàncies antropogèniques potencialment tòxiques i/o radiacions que podrien tenir una incidència directa sobre la salut de les persones, especialment per als grups de població més vulnerables (infants, dones embarassades i gent gran). Així, estudis epidemiològics constaten un augment en la incidència de malalties respiratòries i cardiovasculars associades a nivells alts de certs tipus de contaminants atmosfèrics. Aquest aspecte de la gestió dels riscos posa de manifest la interacció entre salut i producció ecoeficient i consum responsable. Per aquest motiu, són fonamentals les polítiques destinades a la producció neta que minimitzin la introducció de substàncies d'origen antropogènic, potencialment tòxiques o nocives, en el medi.

En un context de món globalitzat cal tenir en compte, a més, les repercussions del nostre model de vida i del nostre sistema econòmic en tercers països, pel que esdevé imprescindible la implicació proactiva en temes de cooperació i promoció del desenvolupament sostenible en aquests països. L'Administració, i, concretament, la Generalitat de Catalunya, pot tenir-hi un paper exemplificador tot incorporant criteris de responsabilitat exterior en l'acció pública.

Temes clau

- Inclusió i cohesió social i equitat
- Qualitat de vida, salut i benestar
- Prevenció de riscos i seguretat
- Globalització
- Informació i comunicació
- Educació
- Igualtat de dones i homes.

Directrius del model

- Impulsa polítiques d'acció social per afavorir la inclusió, la cohesió, l'equitat i la igualtat de dones i homes, i posa una atenció especial als col·lectius de població més vulnerables
- Garanteix l'accés a una educació de qualitat al llarg de la vida per fomentar l'equitat social, la igualtat d'oportunitats, la sostenibilitat i l'economia del coneixement
- Promou una societat culta, responsable, crítica, participativa i igualitària
- Garanteix a tothom el lliure exercici de drets i llibertats com a base d'una convivència pacífica i democràtica
- Impulsa polítiques i accions per prevenir i minimitzar situacions de risc i gestionar les emergències derivades.

Eix 7. CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

La governança és una manera de governar que, en un escenari d'interessos plurals, permet redistribuir els recursos dels actors polítics (públics i privats) a fi de generar estructures de poder més horitzontals a l'hora de prendre decisions col·lectives. Aquesta definició no solament remet a qüestions de democratització en la presa de decisions, sinó també a la possibilitat d'innovació social pel que fa a la construcció d'opcions de progrés o paradigmes nous, com és el de la sostenibilitat.

La complicitat i implicació de la ciutadania són fonamentals per assolir els objectius que configuren el model sostenible de país per a l'any 2026 establert en aquesta Estratègia. Amb independència dels rols socials o econòmics, la millora d'actituds i comportaments individuals i/o col·lectius genera un efecte global gens menyspreable. La ciutadania constitueix l'element central del canvi sostenibilista i, en conseqüència, ha de rebre la informació i disposar dels mecanismes necessaris per corresponsabilitzar-se proactivament en el canvi sostenibilista.

Al seu torn, el Govern i les administracions públiques tenen una responsabilitat directa i determinant en l'avenç cap a escenaris d'una més gran sostenibilitat. Aquesta responsabilitat s'ha de traduir en polítiques i actuacions de govern concretes, en el fet d'esdevenir un referent exemplaritzant i en el desenvolupament d'un model de bona governança per al desenvolupament sostenible. Els objectius del Govern de la Generalitat de Catalunya en el marc d'aquest model per garantir el desplegament efectiu de l'Estratègia són dos:

- Assumir els compromisos i objectius d'aquesta Estratègia com a referent bàsic en l'acció de Govern i vetllar per la seva integració en els plans i programes sectorials que es desenvolupin, i també per la seva implementació efectiva.
- Millorar, en el marc d'una governança per a la sostenibilitat, la transparència en la informació, i també la comunicació i la participació dels actors socials i econòmics i de la ciutadania en la presa de decisions.

A banda de la Generalitat de Catalunya, altres nivells de govern tindran també un rol essencial en l'assoliment dels objectius de l'estratègia sostenibilista. El nivell local i supralocal ha destacat pel seu rol proactiu en el desenvolupament d'agendes 21 i per la difusió a nivell territorial del paradigma sostenibilista. Cal reconèixer doncs la rellevància dels processos d'agenda 21 locals com a base per a la creació d'un marc col·lectiu favorable a la sostenibilitat a escala local i com a instruments de referència per emmarcar i impulsar noves actuacions estratègiques.

Per l'experiència adquirida i per la seva capacitat d'incidir en altres agents econòmics i socials dels seus respectius territoris, els governs locals han d'esdevenir els garants de l'Estratègia en el territori. En conseqüència, l'encaix institucional entre l'extens treball desenvolupat fins ara pel món local i l'Estratègia serà una de les claus per a una implantació reeixida.

Temes clau:

- Participació dels actors socials i econòmics i de la ciutadania en general
- Innovació social
- Encaix institucional de l'Estratègia amb el nivell local i supralocal
- Bona governança per al desenvolupament sostenible.

Directrius del model

Pel que fa a aquest eix, les directrius del model s'han de basar en els principis d'un model de governança coherent amb l'estratègia sostenibilista; aquests principis són:

- Compromís, que suposa que el Govern ha d'exercir el lideratge i ha de ser capaç de determinar principis i prioritats clares a curt, mitjà i llarg termini, buscar grans acords de país en els grans temes que determinin la sostenibilitat i construir les seves polítiques sobre aquests principis i prioritats.
- Coherència, que implica cercar la coordinació i la coherència interna entre les polítiques i mostrar un alt nivell d'exemplaritat en les accions del Govern cap endins i cap enfora.
- Persistència, ja que la sostenibilitat és un objectiu de gran abast, que requerirà tant un procés de transició complex com no cedir a les pressions d'interessos particulars i curterministes.
- Eficàcia, que suposa la capacitat d'obtenir els recursos i el suport públic per posar en pràctica les polítiques per a la sostenibilitat i generar resultats positius.
- Eficiència; utilitzar els recursos públics de manera responsable, i evitar tant com sigui possible traslladar les càrregues del present al futur, en forma de deute públic o d'externalitats no internalitzables (CO₂ a l'atmosfera, contaminació, reducció de la biodiversitat...).
- Intel·ligència, que pressuposa comprendre bé, en la seva integritat, els problemes abans d'actuar, aprendre dels errors i rectificar, tenir una forta vocació d'innovar en les polítiques i en la gestió, i utilitzar tots els recursos cognitius existents en la societat, formals i informals.
- Inclusivitat, que implica un compromís perquè totes les persones i els grups puguin ser participants del benestar generat per la societat mitjançant l'accés als béns de consum, als serveis públics, a la cultura i a la participació.
- Participació i proximitat; facilitar l'accés i la trobada amb la ciutadania i fomentar la participació individual i col·lectiva en els diferents nivells de presa de decisions i en la gestió, i també el contacte simple i eficaç amb el territori mitjançant la descentralització administrativa i un paper reforçat dels municipis.
- Prudència; aplicar sistemàticament el principi de precaució davant nous projectes i polítiques, mesurar-ne bé els possibles impactes econòmics, socials i ambientals i procurar la seva reversibilitat.
- Transparència; mostrar la voluntat i la capacitat de comunicar a la ciutadania, de manera clara i intel·ligible, totes aquelles dades i informacions en general que siguin rellevants per conèixer, entendre, controlar i avaluar la seva acció.

4.2 Les implicacions sectorials del model sostenible 2026

Els set eixos exposats en l'apartat precedent i que han resultat de l'anàlisi global estratègica són, com no podia ser d'altra manera, de caràcter eminentment intersectorial. Tot i així, s'ha volgut recollir en aquest apartat la incidència de cada sector, tenint en compte l'interès d'analitzar de forma específica la contribució dels sectors econòmics clau en l'economia catalana a l'hora de configurar el nou model socioeconòmic que identifica l'Estratègia en l'escenari global de sostenibilitat.

Abans d'entrar pròpiament en el detall de cada sector, s'analitza en la matriu següent el grau de transversalitat detectat en els grans eixos estratègics en relació als sectors analitzats. Recordar, tal i com es va exposar en l'apartat 2.1, que els sectors estudiats van ser el sector construcció, indústria, transport, agrari, energètic i comercial, a més de la ciutadania (àmbit domèstic) i l'administració. Amb un codi de colors s'indica la magnitud de les interaccions principals: molt alta (en taronja intens), alta (en taronja clar) i mitjana (en groc pàl·lid). Cal esmentar que aquesta matriu no esgota totes les interaccions possibles –que al capdavall serien pràcticament totes– sinó que es concentra en destacar les que es consideren més significatives.

		Sectors								
		Agrari	Construcció i ordenació del territori	Indústria	Sector transport	Turisme	Sistema energètic	Sector comercial	Àmbit domèstic	Administració
MODEL SOSTENIBLE 2026	territorial	Alta	Alta	Mitjana	Alta	Mitjana		Alta		Alta
	energètic		Alta	Alta	Alta		Alta		Mitjana	Alta
	de mobilitat		Alta		Alta	Alta	Mitjana	Alta	Alta	Alta
	productiu	Alta	Alta	Alta		Alta		Alta		
	de consum	Alta		Alta		Mitjana		Alta	Alta	
	social								Alta	Alta

Tal com s'observa a la matriu, cada sector es troba fortament implicat (interacció molt alta) en un o dos eixos del model Catalunya sostenible per a 2026 i, en proporció variable en un o tres més, el que evidencia la important contribució que pot realitzar cada àmbit sectorial pel que fa a l'assoliment dels objectius estratègics. A més, la matriu també reflexa la transversalitat intersectorial dels diferents eixos del model –els quals, al seu torn, també es troben estretament interrelacionats– posant de manifest que per al desenvolupament de les directrius de cada eix caldrà garantir la implicació simultània de diversos sectors.

La necessitat de mantenir aquesta diversitat d'implicació i coordinació entre els sectors esdevindrà clau en el moment de desplegar l'Estratègia en el seu Pla d'acció, a fi de garantir l'eficàcia dels instruments implantats en pro d'uns objectius comuns.

A continuació s'inclou un breu resum del resultat de les diagnosi sectorials realitzades en el marc de l'Estratègia, tant pel que fa als grans reptes com a les directrius que es proposen en relació amb cada sector per contribuir conjuntament a l'assoliment del model sostenible per a la Catalunya del 2026. Aquests treballs estan disponibles íntegrament en la pàgina web de l'Estratègia.

El sector primari està tradicionalment lligat als recursos naturals. En un primer moment el punt de vista productiu era el principal condicionant de l'evolució d'aquesta activitat, per imposar-se més tard el condicionant econòmic en veure's sotmesa a un marc de competència més estricte.

L'elevada demanda que s'ha vingut exercint sobre les activitats agràries ha generat una dualitat entre producció i externalitats. En el moment en què el sector ha intentat reduir el grau de dependència de l'entorn tot i incrementant la productivitat, s'han generat tensions que s'han traduït en un increment de les necessitats d'aigua, adobs, fitosanitaris, etc. Alhora, també s'han generat externalitats, com erosió, efectes sobre les aigües, atmosfera, paisatge..., amb conseqüències sobre el sector i també a escala global.

No obstant això, el sector primari està implicat en la conservació d'una part molt significativa del territori i se'n deriven nombroses funcions socioambientals. És per això que esdevé fonamental, tant per garantir el model de Catalunya sostenible com per enfortir el món rural, transformar els efectes negatius en oportunitats de millores. De fet, les estadístiques de consum de fertilitzants químics i de productes fitosanitaris mostren una tendència a la baixa des de l'any 1992 i cada any es prohibeix l'ús de més substàncies actives perquè l'agricultura sigui més respectuosa envers el medi ambient.

Els principals reptes ambientals que ha d'afrontar l'agricultura, sense oblidar que és el garant de l'alimentació del país, són: la degradació de les masses d'aigua (tant en quantitat com en qualitat), la biodiversitat i el canvi climàtic. El sector agrari i forestal del segle XXI, sense perdre el seu vessant productiu, ha de reforçar la gestió sostenibilista sobre el territori i apostar per la qualitat. Això, en el cas del sector agrari, implica, d'una banda, reforçar l'agricultura ecològica i integrada, però també l'aprofundiment en la inclusió de criteris de sostenibilitat en l'agricultura convencional; d'altra banda, comporta garantir de forma decidida l'eficiència en l'ús de l'aigua. En el cas del sector forestal, implica potenciar la gestió i ús sostenible dels espais forestals. Mantenir l'activitat agrària i forestal i la seva capacitat de producció d'aliments i productes amb criteris sostenibles, tot integrant en la comptabilitat del sector la valorització dels serveis socioambientals que presta, serà la base del model sostenible per a la Catalunya del 2026.

El sector industrial català ha sofert durant els darrers anys una intensa transformació caracteritzada per la diversificació del sector, una deslocalització de certs subsectors, com és el cas de la indústria de l'automòbil o el tèxtil, i el creixement d'altres sectors molt dinàmics, com són, entre d'altres, el farmacèutic i el químic.

El gran repte que el sector industrial català té ara al davant és el d'avançar cap a una indústria més especialitzada en activitats emergents d'alt valor afegit i que produeixi béns i serveis més eficients. Aquest nou model del sector industrial català s'haurà de sustentar en els pilars de la innovació i ecoinnovació, el capital humà i la millora en la competitivitat del sector.

Pel que fa al procés transformador, en aquest model tant les indústries existents com les noves hauran d'adaptar progressivament els seus sistemes productius, ja sigui incorporant noves tecnologies (Millors Tècniques Disponibles), adaptant mesures d'eficiència energètica i millorant la productivitat dels recursos (menor consum de matèries primeres i menys generació de residus i contaminants). En aquest camí, també s'hauran de contemplar les noves exigències legals en matèria de medi ambient, pel que fa a la reducció d'emissions de CO₂, el consum energètic o la qualitat de les aigües; en aquest sentit, les tecnologies vinculades a la societat del coneixement tenen un paper destacat com a instruments facilitadors d'aquesta adaptació del teixit industrial.

Pel que fa a la producció de béns, s'hauran d'impulsar nous sectors industrials lligats per exemple a la fabricació de vehicles elèctrics, de les energies renovables, a l'estalvi i eficiència energètica, a..., el que permetrà un increment de la qualitat de l'ocupació i contribuirà a la millora de la competitivitat del sector. A més, caldrà tenir en compte la necessitat de guanyar dimensió, amb petites i mitjanes empreses operant en sectors emergents d'elevat valor afegit, assumint l'R+D+i, la internacionalització i la cooperació empresarial, de manera que assoleixin la dimensió suficient per competir.

Així doncs, es fa necessària una redefinició del sector, no només en termes productius, sinó també en la seva gestió, les estructures i la cultura organitzativa.

El **sector de la construcció** és un dels sectors econòmics que més riquesa ha generat a Catalunya en els darrers anys i que més ha augmentat la seva activitat, mesurada tant en termes de nombre d'empreses i treballadors dedicats al sector com en volum de facturació i nombre d'edificacions construïdes. Aquest creixement ha estat, en alguns casos, per sobre de la capacitat del territori d'assimilar els nous habitatges i, amb els anys, per sobre de les necessitats d'habitatge de la societat provocant impactes ambientals derivats, en part, pel gran volum de nous habitatges i segones residències creades en els últims anys, però també per la ineficiència i la baixa qualitat ambiental de la majoria d'edificis construïts.

En el nou model sostenible, queda palès que cal orientar el sector de l'edificació cap a la rehabilitació del parc d'habitatges existent per raons ambientals però també per raons socials (millora l'habitabilitat dels edificis i l'accessibilitat de les persones) i econòmiques (representa una oportunitat per a un sector clarament en crisi). També cal dirigir el sector cap a una edificació, tant en obra nova com en les rehabilitacions totals o parcials, en què les instal·lacions elèctriques, les instal·lacions tèrmiques, les instal·lacions d'energies solars, etc. s'optimitzin a nivell de producció i consum energètic, intensitat energètica i emissions de carboni, sector que avui en dia també ofereix oportunitats d'ocupació. Cal per tant que el sector incorpori criteris ambientals en les noves edificacions i que internalitzi els costos ambientals de totes les seves fases del cicle de vida.

A més, cal que la producció d'edificis sigui compatible amb la resta d'usos del territori (zones agràries, espais d'interès natural, etc.) i que l'oferta s'ajusti a la demanda social, tant pel que fa als preus com a la quantitat de pisos posats al mercat. En aquest sentit, cal consolidar un model territorial que reforci especialment els nodes urbans de Catalunya. El creixement urbà, o la regeneració urbana, s'ha de fer sota criteris de compacitat i complexitat, evitant que els nous desenvolupaments perpetuïn antics models basats en una alta dispersió urbana.

Tots els instruments normatius coincideixen en la necessitat de disminuir les emissions de CO₂ dels sectors difusos per tal d'evitar el canvi climàtic i assegurar un desenvolupament més sostenible. Per tal de disminuir les emissions de CO₂, efectivament és fonamental que els edificis consumeixin menys energia i materials, però alhora el sector domèstic pot exercir una contribució significativa.

En aquest sentit, una de les directrius de l'Estratègia consisteix en garantir que els usuaris facin un consum més responsable i ajustat a les necessitats reals.

Les pautes actuals de consum a les llars són el resultat d'un conjunt de tendències sociològiques i econòmiques que han conduït a consumir un nombre més elevat de béns i serveis. Així, el model que estableix l'Estratègia defineix un sector domèstic preparat i amb oportunitats per modificar eficaçment els hàbits i pautes de consum, per tal de garantir un ús eficient de l'energia i de l'aigua, una baixa generació de residus i elevats nivells de reciclatge. A més, aquestes pautes de consum s'orienten a facilitar l'adquisició de serveis front l'adquisició de béns, la compra de proximitat i el consum de productes amb certificació ambiental, ecològica i de qualitat que s'han produït de manera socialment justa.

L'activitat comercial i de distribució no és aliena a les diverses transformacions que es donen tant a escala global (globalització de l'economia, accessibilitat digital a l'oferta i la demanda de productes, etc.), territorial (implantació de grans superfícies i concentració d'espais lúdics i comercials, noves formes de distribució, etc.) com d'estil de vida de les persones (canvi d'hàbits, comportaments de compra, etc.). En aquest sentit, pel que fa al **sector del comerç**, els principals reptes socioambientals als quals haurà de fer front deriven de l'ocupació del territori associada als establiments comercials ubicats fora de la trama urbana consolidada, del consum d'energia i de la generació de residus, de la mobilitat generada per motiu de compra i derivada de la concentració del sector comercial.

El nou model sostenible per a la Catalunya de l'any 2026 mostra un sector comercial amb edificis ecoeficients planificats territorialment amb criteris ambientals i amb una òptima gestió de l'accessibilitat. L'atorgament de llicències comercials ja recull paràmetres ambientals, la realització d'estudis de mobilitat generada i l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis. A més, el sector del comerç ha de refermar els compromisos socioambientals de traçabilitat, qualitat, seguretat i informació dels productes, de baixa generació de residus i de gestió adequada d'aquests i on les TIC contribueixen a reduir les necessitats de mobilitat.

Pel que fa al **sector turístic**, el repte principal de cara al nou model sostenible és reduir -o com a mínim frenar- l'impacte de l'expansió dels equipaments turístics, sobretot de la segona residència i la degradació de les zones adjacents, especialment a les zones costaneres i àrees de muntanya. Cal doncs planificar les necessitats de places turístiques amb l'objectiu de frenar el creixement desproporcionat de places i impulsar una oferta turística d'alt valor afegit. En aquest sentit, els municipis turístics haurien d'implantar plans de desenvolupament turístic sostenible, amb l'objectiu de promoure una gestió integrada del territori, les infraestructures i els serveis oferts contribuint a redistribuir el turisme, tant espacialment com temporalment.

Un segon repte territorial del sector turístic engloba l'ús sostenible dels espais naturals protegits. En aquest sentit, un dels objectius plantejat per l'Estratègia consisteix en la conservació del paisatge i del patrimoni, de manera que s'oferissin activitats de lleure sense detriment de l'entorn.

La dinàmica de l'activitat dels sectors econòmics descrits, la seva distribució territorial i la disposició de la població generen importants fluxos de persones i mercaderies. En aquest context socioeconòmic, el **sector de la mobilitat** s'ha convertit en un dels pilars fonamentals de la societat actual esdevenint una de les principals inquietuds de la ciutadania i dels seus governants. La generalització del model de mobilitat basat fonamentalment en el vehicle privat ha comportat importants externalitats de caràcter social, econòmic i ambiental, els màxims exponents de les quals són l'elevat consum energètic amb emissions significatives de GEH i d'altres contaminants

atmosfèrics, implicacions territorials, paisatgístiques i ecològiques de les infraestructures del sector i l'alt cost econòmic del manteniment d'aquestes, així com l'elevada sinistralitat.

En el nou model sostenible, l'Estratègia aposta decididament per la cultura de mobilitat que des de fa uns anys ja s'està impulsant a Catalunya. El model sostenible del sector de la mobilitat cerca l'equitat social, l'eficiència econòmica i el respecte ambiental, i s'orienta a reduir les externalitats del transport mitjançant la disminució de les necessitats de mobilitat, la reducció de les distàncies de desplaçament i un canvi modal efectiu que aposti per modes de transport més sostenible, on els vehicles elèctrics i híbrids assumiran un rol important, tant per a persones com per a mercaderies, i per tant, caldrà regular adequadament el sistema energètic.

L'Administració, encara que estrictament no és un sector socioeconòmic, s'ha volgut considerar per la seva capacitat de contribuir al compliment dels objectius que planteja l'Estratègia i pel rol d'exemplificació que pot exercir sobre els actors socioeconòmics i la ciutadania. En aquest sentit, l'Estratègia defineix un model d'Administració capdavantera i compromesa amb els objectius de sostenibilitat, que facilita la complicitat i implicació de la ciutadania per corresponsabilitzar-se en el canvi tot garantint la transparència de la informació.

Finalment, pel que fa al **sector energètic**, és probablement el sector més transversal de tots els analitzats. El progressiu esgotament dels combustibles fòssils, dels quals és dependent el sistema energètic català, així com la demostrada implicació humana en el canvi climàtic, són reptes transversals de major rellevància estructural ara per ara, no només a nivell de Catalunya sinó també a nivell internacional i posen de rellevància la necessitat d'emprendre mesures urgents per establir un nou model energètic innovador, competitiu i sostenible basat en una baixa intensitat energètica i en una baixa emissió de carboni.

El sector energètic és un sector clau pel que fa a la reducció d'emissions atès que el processat de l'energia és en l'actualitat el responsable de gairebé el 75% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) a Catalunya (14% degudes a indústries sector energètic, 21% a indústries manufactureres i de la construcció, i 28% al transport).

L'Estratègia aposta per una important reducció del consum global d'energia final, a través de la implantació d'actuacions que assegurin un avanç significatiu en l'estalvi i l'eficiència energètica en tots els sectors, i garanteixin un desplegament efectiu de les energies renovables: sobretot eòlica, solar termoelectrica, solar fotovoltaica, biomassa i biocarburants sostenibles (especialment els de segona generació).

Un factor a tenir també en compte per tal de millorar l'eficiència energètica rau en l'optimització de la distribució de la generació elèctrica. A Catalunya, hi ha un gran desequilibri territorial entre la producció i el consum d'energia que provoca impactes socials i pèrdues en el transport de l'energia que caldria millorar en el futur. Un altre factor fonamental en la millora de l'eficiència energètica de les nostres societats és la introducció i posterior generalització de vehicles elèctrics i híbrids en la mobilitat urbana, que contribueixen a fer possible un salt qualitatiu pel que fa a la reducció del consum de combustibles fòssils i emissió de GEH.

5. Línies i objectius estratègics del canvi sostenibilista

5. Línies i objectius estratègics del canvi sostenibilista

Aquest capítol desenvolupa les línies estratègiques (LE) que despleguen els set eixos presentats en el capítol anterior. Es tracta de les línies que s'identifiquen com a essencials per garantir la transició des de la situació actual al model de Catalunya sostenible per a l'any 2026, ja que són les que introdueixen els canvis estructurals necessaris per conduir eficaçment la transició.

La concreció de cada línia queda garantida mitjançant els objectius estratègics (OE) que defineixen amb precisió uns escenaris de sostenibilitat caracteritzats per un elevat grau d'ambició però amb garanties de viabilitat.

5.1 Línies estratègiques

L'Estratègia queda per tant vertebrada en 16 línies estratègiques, que s'agrupen a continuació segons els eixos dels quals emanen:

EIX 1. CATALUNYA, UN TERRITORI BIODIVERS AMB CIUTATS I POBLES
<p>LE 1.1 Matriu territorial diversa i funcional, eficient en l'ús del sòl</p> <p>Consolidar un model territorial que reforci els nodes urbans, amb criteris de compacitat i complexitat i que minimitzi el consum de sòl.</p>
<p>LE 1.2 Regeneració i rehabilitació urbana</p> <p>Regenerar els sòls urbans residencials i industrials i rehabilitar el parc d'habitatges amb criteris de sostenibilitat ambiental i social com a opció preferent envers nous creixements.</p>
<p>LE 1.3 Gestió integral del patrimoni natural i conservació de la biodiversitat</p> <p>Coordinar i integrar efectivament la conservació de la biodiversitat i del patrimoni natural amb les diferents polítiques sectorials, a fi de revertir la tendència a la pèrdua de biodiversitat, hàbitats i serveis socioambientals que presten els ecosistemes.</p>
<p>LE 1.4 Activitat agrària, forestal i pesquera sostenible</p> <p>Valoritzar la funció dels sòls agraris, dels espais forestals i de les masses d'aigua marines per a la producció d'aliments i productes de qualitat i de proximitat, tot establint un nou model socioeconòmic per als sectors en què es comptabilitzin i contraprestin els serveis socioambientals.</p>

EIX 2. CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

LE 2.1 Més qualitat de vida amb menys energia

Reorientar el model de producció i consum energètic prioritzant la baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni i maximitzant l'estalvi i l'eficiència energètica, a fi de fer front al canvi climàtic, dins un futur model energètic sostenible que garanteixi alhora un subministrament energètic segur, fiable i de qualitat.

LE 2.2 Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa

Incrementar substancialment la generació d'energia renovable, reduir la dependència envers els combustibles fòssils i l'emissió de GEH i preparar la xarxa de distribució d'energia elèctrica per a la generació distribuïda.

EIX 3. CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

LE 3.1 Transport sostenible competitiu

Incrementar de manera efectiva la quota modal del transport sostenible de mercaderies i persones per minimitzar-ne els impactes socioambientals i econòmics, a fi d'incrementar la sostenibilitat en el transport.

LE 3.2 Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

Establir les condicions tècniques i logístiques adequades per garantir un increment determinant de l'electrificació del transport: vehicles elèctrics, transport sobre rails i optimització de les infraestructures existents.

EIX 4. CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

LE 4.1 Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

Internalitzar de manera efectiva les externalitats en els balanços econòmics dels sectors d'activitat.

LE 4.2 Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials

Optimitzar els processos productius i promoure el desenvolupament de nous serveis que minimitzin el consum de recursos i matèries primeres a partir d'estratègies integrades de producte i de l'ecoinnovació, tot garantint la competitivitat de l'economia catalana.

EIX 5. CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

LE 5.1 Consum racional i qualitat de vida

Facilitar canvis culturals a tots els nivells de la societat per transformar els actuals patrons de consum d'acord amb la premissa que cal dissociar el concepte de qualitat de vida del consum de béns i recursos materials i de la generació de residus.

LE 5.2 Comercialització i compra sostenible

Incrementar significativament les quotes de mercat dels béns i serveis dissenyats i elaborats amb criteris d'ecoeficiència, durabilitat, qualitat, reciclabilitat i de gestió excel·lent, i també els mecanismes de compra sostenible i els sistemes per desmaterialitzar el consum.

EIX 6. CATALUNYA CÍVICA, INCLUSIVA, SOLIDÀRIA, SANA I SEGURA

LE 6.1 Cohesió social

Establir estratègies d'inclusió i cohesió social sota els principis d'equitat, igualtat de dones i homes, accés als serveis bàsics i solidaritat intra i intergeneracional per assegurar i incrementar la qualitat de vida de les persones i del conjunt de la societat.

LE 6.2 Més qualitat ambiental per més salut

Garantir un estàndard alt de qualitat ambiental per minimitzar els riscos i efectes potencials sobre la salut de les persones i els ecosistemes.

LE 6.3 Educació per al coneixement i capacitat per a la sostenibilitat

Promoure una societat responsable i culta i garantir, mitjançant les eines educatives i comunicatives, que tinguin una visió global i transdisciplinària de la sostenibilitat a fi d'assegurar la corresponsabilitat i orientar l'acció.

EIX 7. CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

L.E. 7.1 Per una governança més eficient i participativa

Avançar en el marc d'una governança per a la sostenibilitat que estigui basada en la transparència de la informació, la comunicació efectiva i la participació dels actors socials, econòmics i de la ciutadania en general, en la presa de decisions i en la gestió.

Malgrat l'agrupació de les línies establerta en el paràgraf anterior, és essencial partir de la base que aquestes línies en realitat estarien íntimament relacionades entre si, així com entre els diferents eixos del model, tal com palesa la matriu següent:

	MODEL SOSTENIBLE 2026					
	Territorial	Energètic	Mobilitat	Productiu	Consum	Social
1.1 Ús eficient del sòl	√		√			
1.2 Regeneració i rehabilitació urbana	√		√			√
1.3 Gestió integral del patrimoni natural i biodiversitat	√					
1.4 Activitat agrària, forestal i pesquera sostenible	√			√		
2.1 Més qualitat de vida amb menys energia		√	√	√	√	
2.2 Impuls a les energies renovables i gestió intel·ligent en xarxa		√				
3.1 Transport sostenible competitiu			√			√
3.2 Electrificació del transport		√	√			
4.1 Internalització d'externalitats				√	√	
4.2 Ecoeficiència i innovació dels processos productius				√		
5.1 Consum racional per a la qualitat de vida				√	√	√
5.2 Comercialització i compra sostenible					√	√
6.1 Cohesió social	√					√
6.2 Qualitat ambiental			√	√	√	√
6.3 Educació i capacitació per a la sostenibilitat					√	√
7.1 Governança eficient i participativa	√	√	√	√	√	√

5.2 Objectius estratègics

Les pàgines següents exposen els objectius estratègics, estructurats a partir de les 16 línies estratègiques. Tot i que els objectius s'han assignat a una línia estratègica determinada, el grau d'interrelació entre les diferents línies determina que, en molts casos, presentin implicacions amb més d'una línia i/o eixos del model.

Els objectius estratègics defineixen i concreten cada línia estratègica. No tots els objectius s'han pogut quantificar, bé perquè el seu caràcter no ho permet o, més habitualment perquè no es disposa d'indicadors adequats per a una adequada parametrització. En el cas dels objectius quantificats s'indica el valor numèric que correspon a l'objectiu estratègic i la diferència existent en relació amb la situació actual perquè es pugui valorar la magnitud del canvi necessari per assolir-lo.

En síntesi, l'Estratègia estableix 101 objectius estratègics, 49 dels quals quantificats (vegeu l'annex 2). La taula 2 resumeix el nombre d'objectius d'acord amb cada línia estratègica. Cal remarcar que el nombre d'objectius no implica que la línia estratègica sigui més o menys important atès que totes són necessàries per a la consecució del model sostenible 2026.

La internalització d'externalitats (línia estratègica 4.1) constitueix un cas particularment remarcable, atès que tot i ser un element central del disseny i la implantació de l'Estratègia, la seva formulació en termes d'objectius es canalitza mitjançant un únic objectiu quantificat. És evident, però, que en sentit ampli, bona part dels altres objectius assignats a altres línies participen del sentit d'aquesta internalització.

Taula 2. Estructura de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, amb el detall dels objectius estratègics associats a cada línia estratègica

Eixos	Línies estratègiques	Objectius estratègics
1	1.1 Ús eficient del sòl	11
	1.2 Regeneració i rehabilitació urbana	5
	1.3 Gestió integral del patrimoni natural i biodiversitat	4
	1.4 Activitat agrària, forestal i pesquera sostenible	3
2	2.1 Més qualitat de vida amb menys energia	6
	2.2 Impuls a les energies renovables i gestió intel·ligent en xarxa	5
3	3.1 Transport sostenible competitiu	8
	3.2 Electrificació del transport	3
4	4.1 Internalització d'externalitats	4
	4.2 Ecoeficiència i innovació dels processos productius	13

Eixos	Línies estratègiques	Objectius estratègics
5	5.1 Consum racional per a la qualitat de vida	9
	5.2 Comercialització i compra sostenible	6
6	6.1 Cohesió social	6
	6.2 Qualitat ambiental	7
	6.3 Educació i capacitació per a la sostenibilitat	7
7	7.1 Governança eficient i participativa	4
	TOTAL	101

Els objectius estratègics es descriuen a continuació a través dels gràfics que representen els tres escenaris prospectius definits: el tendencial, el de referència i l'escenari de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible. És fonamental clarificar que les línies discontinues no marquen l'evolució del valor de l'indicador al llarg del temps, sinó que assenyalen el seu valor en l'horitzó corresponent. Per tant, les línies discontinues de cada gràfic són un simple artefacte o recurs gràfic. En els plans d'acció departamentals de desplegament de l'Estratègia, serà on es fixaran pròpiament les fites temporals intermèdies.

També cal tenir en compte que només s'ha representat gràficament un únic escenari de referència per a cada indicador (en l'horitzó que determini la referència utilitzada), tot i que s'han tingut en compte més d'una referència en els casos en què era requerit.

EIX 1. CATALUNYA, UN TERRITORI BIODIVERS AMB CIUTATS I POBLES

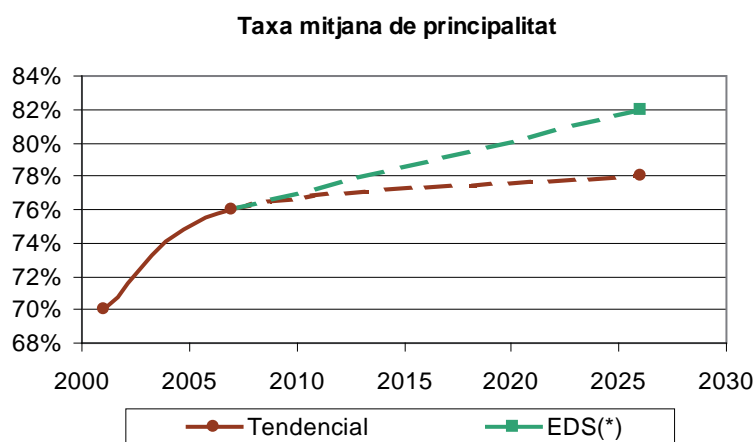
L.E 1.1 Matriu territorial diversa i funcional, eficient en l'ús del sòl

Consolidar un model territorial que reforci els nodes urbans, amb criteris de compacitat i complexitat i que minimitzi el consum de sòl.

Objectius estratègics

OE 1.1.1 Assolir una taxa mitjana del 82% d'habitatges principals quant al total d'habitatges.^{8(*)}

➤ *Implica incrementar en sis punts percentuals la taxa mitjana actual (76% l'any 2007).*

OE 1.1.2 Augmentar la densitat d'habitants en el conjunt del sòl urbà que se situa actualment al voltant de 63 habitants/ha per tal de fer un ús més eficient de l'espai urbanitzat i disminuir la necessitat d'urbanitzar de més sòl.

OE 1.1.3 Valoritzar els sòls agrícoles en les estratègies de planificació urbanística, mantenir la superfície de sòl agrari respecte al sòl urbà en una proporció de 6,4 (tenint en compte en tot moment les diferències entre zones urbanes i rurals i les característiques pròpies de cada part del territori) i identificar aquells sòls agraris que, atès el seu valor estratègic per a la producció d'aliments, han de quedar exclosos de qualsevol acció de transformació urbanística.

OE 1.1.4 Consolidar una estructura nodal de ciutats i pobles que s'articuli a l'entorn de polaritats que concentrin els creixements on hi hagi més oportunitats per al transport col·lectiu i la varietat d'usos.

OE 1.1.5 Planificar, en paral·lel a la definició de nous creixements, la dotació d'infraestructures i serveis necessaris, i també les mesures de gestió corresponents, per garantir l'eficiència dels subministraments, la prioritització del transport sostenible i la reducció de les distàncies mitjanes de desplaçament.

OE 1.1.6 Garantir a tota la població l'accés adequat als serveis i equipaments bàsics, i també la qualitat de l'espai públic.

⁸ (*) EDS es refereix a l'escenari de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya.

- OE 1.1.7 Reforçar i potenciar que els sectors d'activitat econòmica (comerç, serveis, indústria compatible) es trobin inscrits en la trama urbana consolidada.
- OE 1.1.8 Vetllar perquè el quocient entre la superfície de venda i la superfície territorial ocupada dels grans establiments comercials o establiments que conformen un gran establiment comercial en noves llicències sigui sempre superior a la unitat.
- OE 1.1.9 Assegurar la permeabilitat de les infraestructures, especialment les viàries i ferroviàries, per facilitar la connectivitat i minimitzar la fragmentació de la matriu territorial.
- OE 1.1.10 Incrementar la gestió i governança proactiva dels riscos –naturals i antròpics- en la planificació territorial i sectorial.
- OE 1.1.11 Restituir la dinàmica litoral tal i com estableix el Pla de Ports de Catalunya (2007-2015).

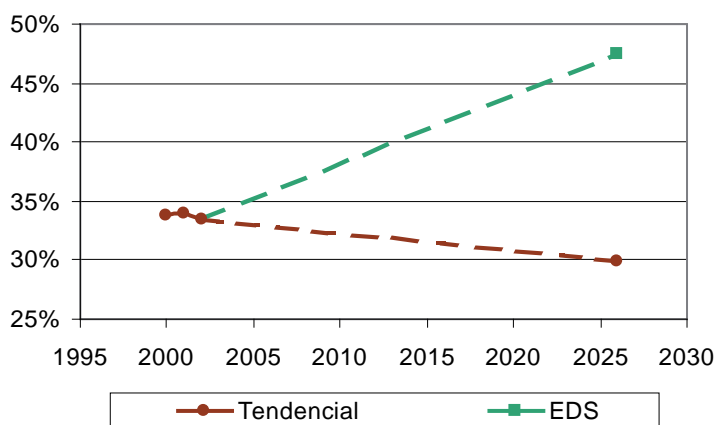
LE 1.2 Regeneració i rehabilitació urbana

Regenerar els sòls urbans residencials i industrials i rehabilitar el parc d'habitatges amb criteris de sostenibilitat ambiental i social com a opció preferent envers nous creixements.

Objectius estratègics

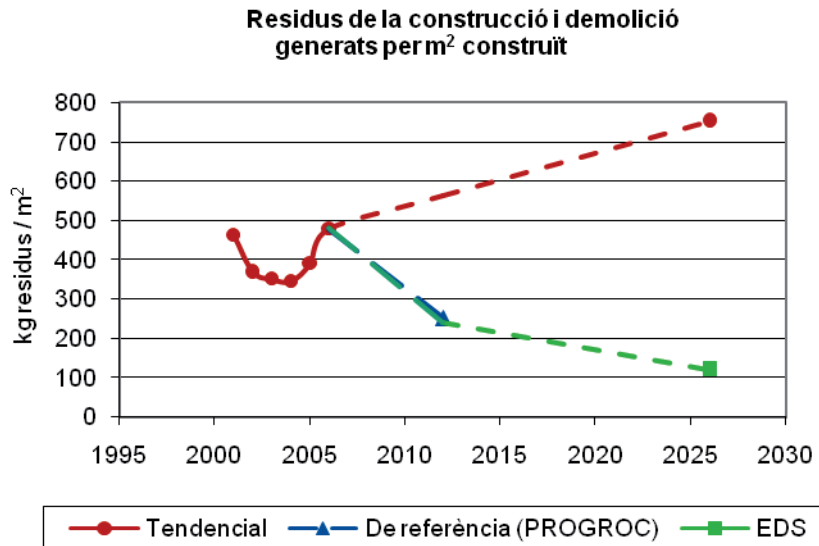
- OE 1.2.1 Assolir un pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis del 47% respecte del total de l'edificació.
 - *Implica incrementar en tretze punts percentuals el pes actual (34% l'any 2002).*

Pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis respecte del total de l'edificació

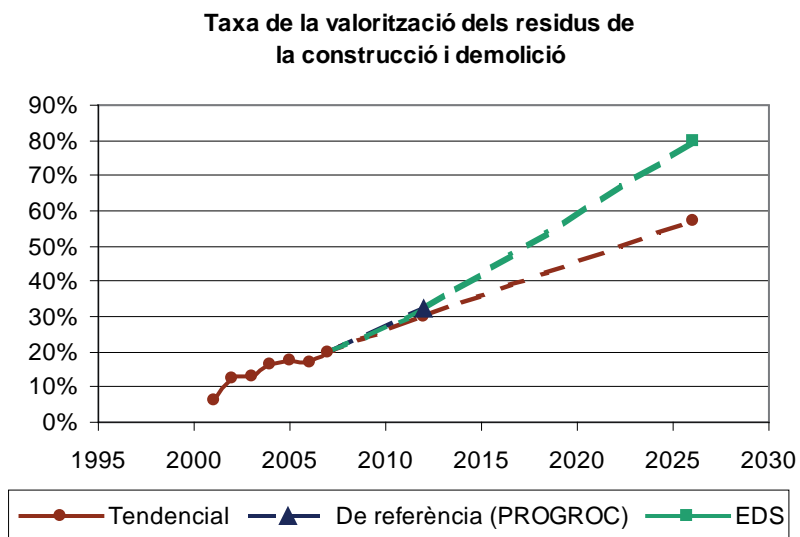
OE 1.2.2 Limitar la generació de residus de la construcció i la demolició a 120 kg/m² construït.

- Implica reduir un 75% la taxa de generació actual (480 kg/m² l'any 2006).

OE 1.2.3 Assolir una taxa de valorització dels residus de la construcció i demolició del 80%.

- Implica quadruplicar la taxa actual (20% l'any 2007).

OE 1.2.4 Incorporar els mecanismes necessaris perquè les rehabilitacions apliquin obligatòriament criteris d'ecoeficiència (ponts tèrmics, aïllaments, sistemes de climatització, etc.).

OE 1.2.5 Reforçar o incorporar criteris d'ecoeficiència en tots els sectors d'activitat econòmica (indústria, comerç, serveis, etc.).

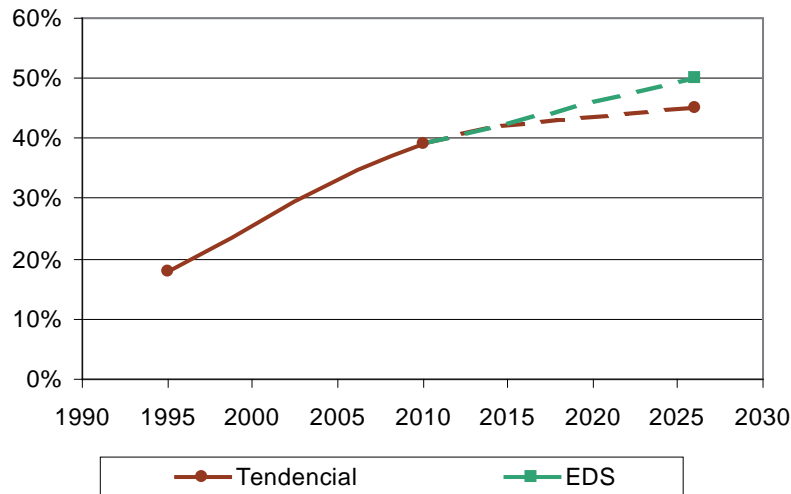
LE 1.3 Gestió integral del patrimoni natural i conservació de la biodiversitat

Coordinar i integrar efectivament la conservació de la biodiversitat i del patrimoni natural amb les diferents polítiques sectorials, a fi de revertir la tendència a la pèrdua de biodiversitat, hàbitats i serveis socioambientals que presten els ecosistemes.

Objectius estratègics

- OE 1.3.1 Incrementar els instruments de gestió efectiva del sòl no urbanitzable per garantir la conservació de la biodiversitat, els serveis ambientals dels ecosistemes i la qualitat paisatgística, i també completar el desplegament de plans de gestió dels espais naturals protegits.
- OE 1.3.2 Reforçar el sistema d'àrees protegides de Catalunya i dotar de gestió bàsica tots els espais naturals protegits. Aconseguir que el 50% de la superfície d'espais naturals protegits tingui un alt nivell de gestió. S'entén per alt nivell de gestió el que tenen els parcs nacionals, parcs naturals i altres espais naturals protegits que compten amb un òrgan específic de gestió
- *Actualment hi ha 31 espais amb alt nivell de gestió (39% de la superfície total protegida l'any 2010).*

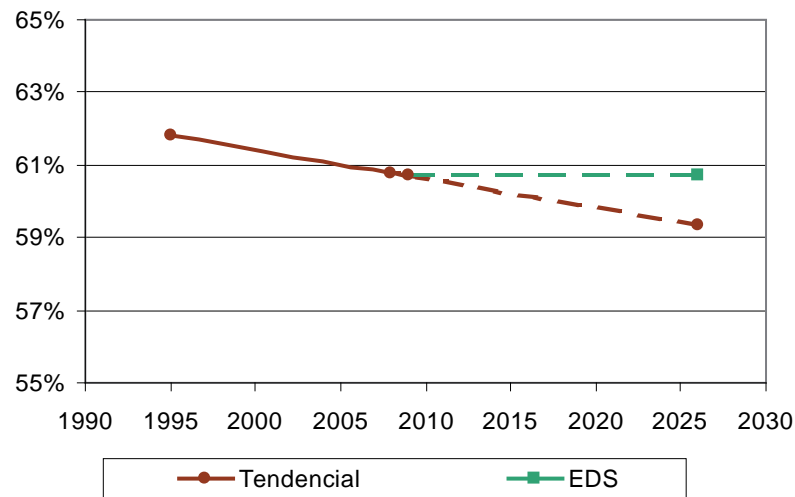
Superfície d'espais naturals protegits amb alt nivell de gestió respecte el total de la superfície d'espais naturals protegits

- OE 1.3.3 Garantir la conservació de la fauna i la flora autòctones i la recuperació de les espècies amenaçades, aprovar i aplicar plans de conservació, maneig i recuperació, i garantir la conservació dels hàbitats on viuen. Per aconseguir-ho, cal garantir que Catalunya mantingui al voltant del 60% de la seva superfície coberta per hàbitats naturals i seminaturals. Són hàbitats naturals i seminaturals tots els del Catàleg d'hàbitats de Catalunya, tret dels camps i conreus intensius i de regadiu, les plantacions arbòries, les àrees urbanes, urbanitzades i industrials, etc. (codis 81a fins a 90o).

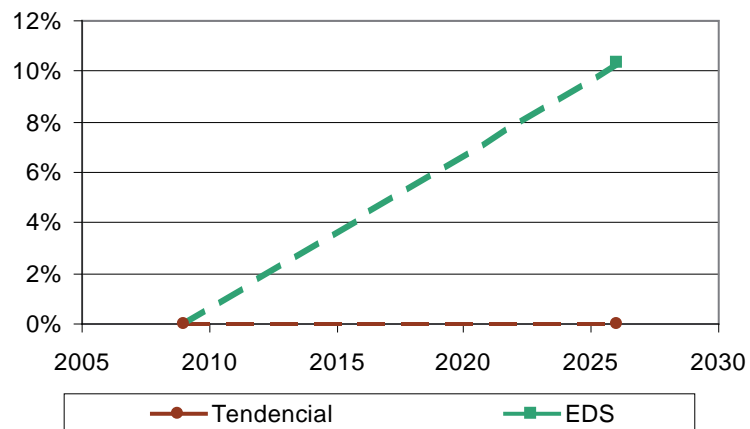
➤ Actualment la superfície d'hàbitats naturals i seminaturals és del 60,74% l'any 2009.

**Superfície coberta per hàbitats naturals i seminaturals
sobre la superfície total de Catalunya**

OE 1.3.4 Garantir la conservació de les praderies de fanerògames marines per tal de permetre la seva regeneració natural i aconseguir un increment del 10% de la seva superfície actual.

Increment de superfície de fanerògames marines

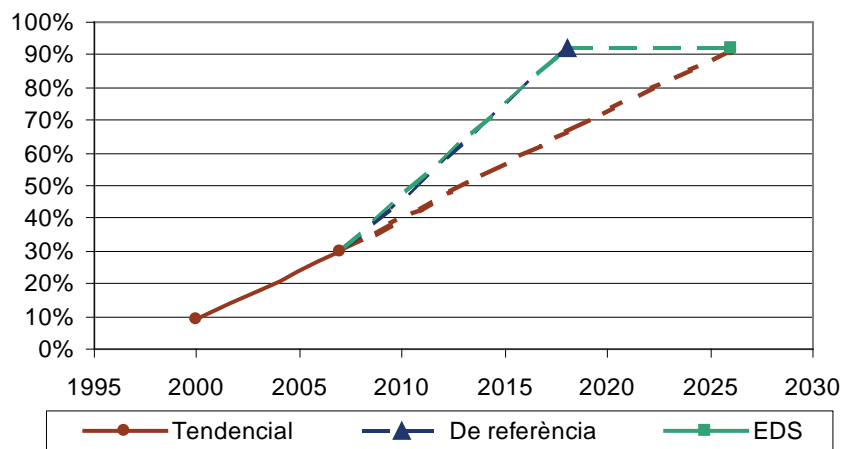
LE 1.4 Activitat agrària, forestal i pesquera sostenible

Valoritzar la funció dels sòls agraris, dels espais forestals i de les masses d'aigua marines per a la producció d'aliments i productes de qualitat i de proximitat, tot establint un nou model socioeconòmic per als sectors en què es comptabilitzin i contraprestin els serveis socioambientals.

Objectius estratègics

OE 1.4.1 Assolir un 92% de superfície forestal gestionada respecte del total (30% l'any 2007).

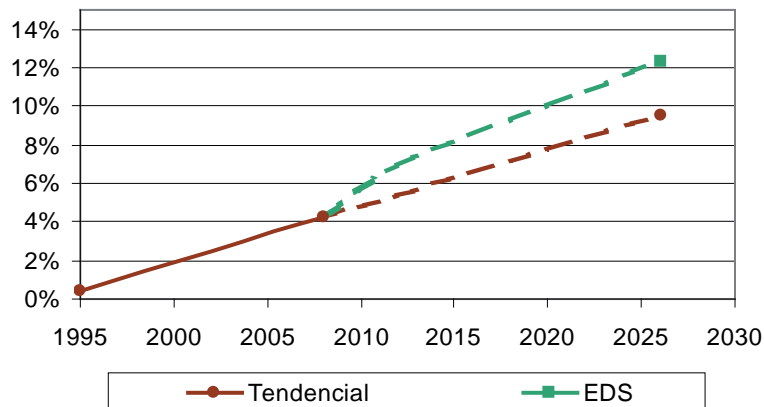
Superfície forestal gestionada respecte del total

OE 1.4.2 Assolir un 12% de superfície agrícola de conreus ecològics respecte del total de superfície agrícola.

➤ Implica multiplicar per tres el percentatge actual (4% l'any 2008).

Superfície en producció agrària ecològica respecte el total de superfície agrària útil

OE 1.4.3 Vetllar per l'increment progressiu de la mitjana de la talla mínima dels individus de les poblacions de peixos que més es capturen a Catalunya. Aquest objectiu implica la necessitat d'assegurar la disponibilitat d'estudis científics adequats i periòdics sobre les esmentades poblacions pesqueres.

EIX 2. CATALUNYA, EFICIENT EN L'ÚS DE L'ENERGIA I EN L'ACCIÓ CLIMÀTICA

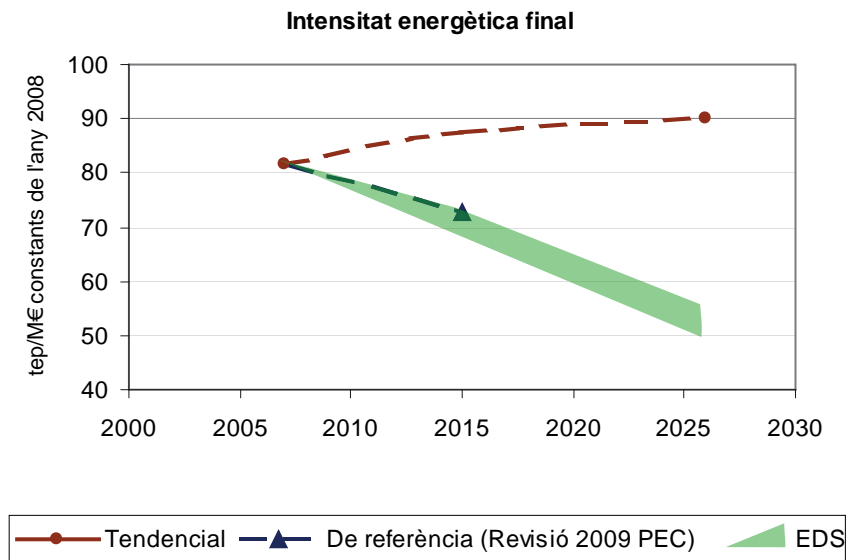
LE 2.1 Més qualitat de vida amb menys energia

Reorientar el model de producció i consum energètic prioritant la baixa intensitat energètica i baixa emissió de carboni i maximitzant l'estalvi i l'eficiència energètica, a fi de fer front al canvi climàtic, dins un futur model energètic sostenible que garanteixi alhora un subministrament energètic segur, fiable i de qualitat.

Objectius estratègics

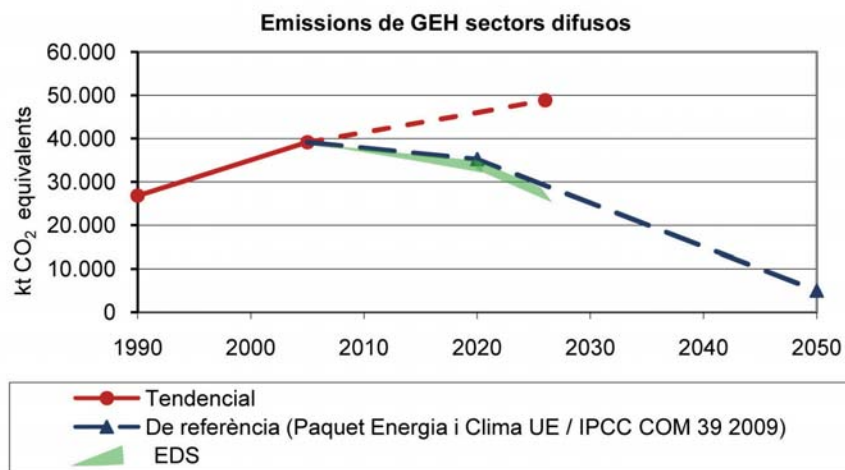
OE 2.1.1 Assolir una intensitat energètica final d'entre 50 tep/M€ i 55 tep/M€ de VAB de Catalunya.

- *Implica reduir entre un 33% i un 39% la intensitat energètica final respecte el valor actual, 81,6 tep/M€ l'any 2007 (val a dir que les previsions de l'evolució del PIB calculades en l'Estratègia són diferents a les del Pla de l'energia de Catalunya. A més, les xifres del Pla de l'energia de Catalunya s'han calculat amb preus de l'any 2000 i les de l'Estratègia amb preus de l'any 2008, per això els valors absoluts de les intensitats energètiques difereixen).*

OE 2.1.2 Limitar les emissions globals de GEH dels sectors difusos entre 27.800 i 29.200 kt de CO₂ eq.

- *Implica reduir entre un 25,5% i 29% les emissions globals dels sectors difusos respecte de les comptabilitzades l'any 2005 (39.162 kt CO₂ eq. l'any 2005)*

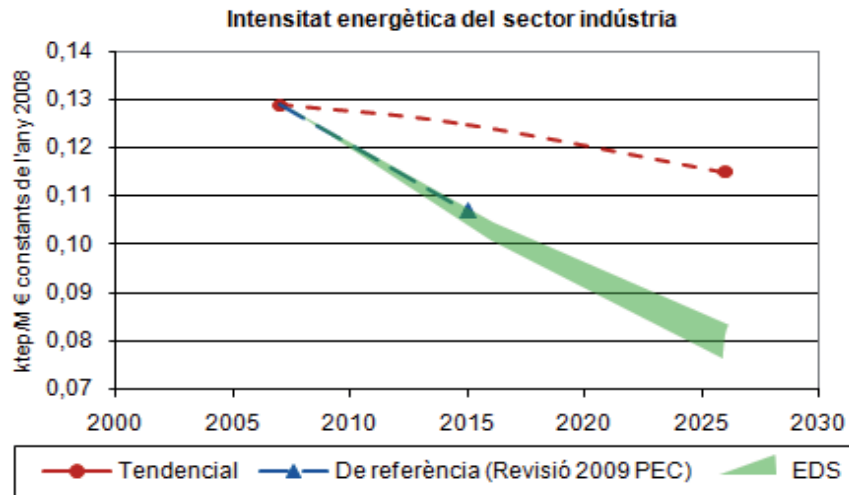

OE 2.1.3 Assolir un consum d'energia final d'entre 13.770 ktep i 15.000 ktep anuals amb els subobjectius sectorials següents:

OE 2.1.3a Limitar el consum d'energia final del sector industrial entre 79 tep i 85 tep per M€ de VAB industrial⁹.

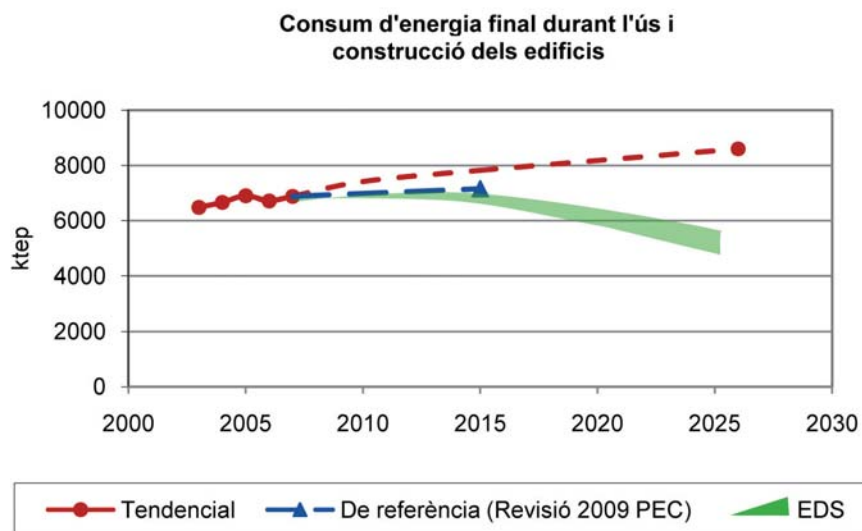
- *Implica reduir entre un 33% i 38% la intensitat energètica respecte del valor actual, 128 tep/M€ l'any 2007 (val a dir que les previsions de l'evolució del PIB calculades en l'Estratègia són diferents a les del Pla de l'energia de Catalunya. A més, les xifres del Pla de l'energia de Catalunya s'han calculat amb preus de l'any 2000 i les de l'Estratègia amb preus de l'any 2008, per això els valors absoluts de les intensitats energètiques difereixen).*

⁹ El rang de valors s'ha estimat en base a la forquilla establerta en l'objectiu estratègic de reducció del consum global d'energia final (OE 2.1.3), tot i que caldrà anar analitzant amb deteniment quina haurà de ser la distribució d'esforços entre els diferents sectors (indústria, domèstic, serveis, primari i transport) en funció de múltiples paràmetres (normativa, tecnologia, canvi d'hàbits, etc.)

OE 2.1.3b Limitar el consum anual d'energia dels edificis (residencials i de serveis) entre 4.550 ktep i 5.400 ktep, atenent-ne tant la construcció com l'ús.

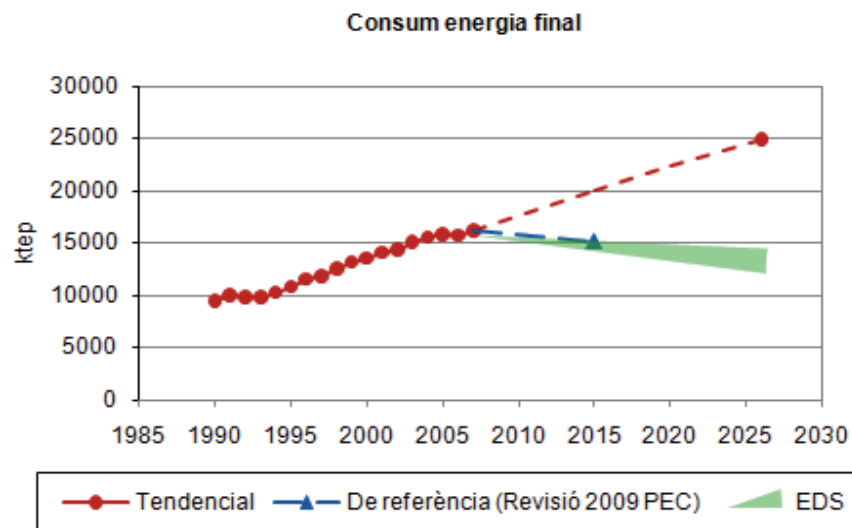
- *Implica reduir aproximadament entre un 22% i 34% el valor actual (6.900 ktep l'any 2007)¹⁰.*

¹⁰ El rang de valors s'ha estimat en base a la forquilla establerta en l'objectiu estratègic de reducció del consum global d'energia final (OE 2.1.3), tot i que caldrà anar analitzant amb deteniment quina haurà de ser la distribució d'esforços entre els diferents sectors (indústria, domèstic, serveis, primari i transport) en funció de múltiples paràmetres (normativa, tecnologia, canvi d'hàbits, etc.)

OE 2.1.3c Assolir un consum energètic màxim de 50 kWh/m² l'any en els edificis de nova construcció.

- *Implica disminuir el consum d'energia final entre un 7% i un 15% (16.200 ktep l'any 2007).*

LE 2.2 Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa.

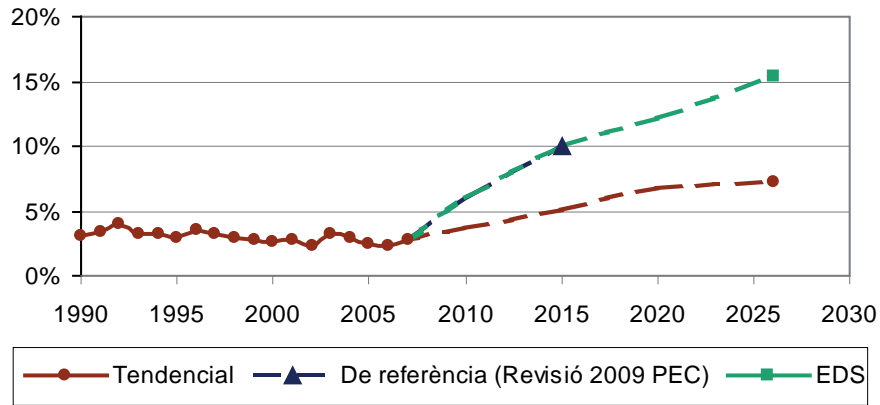
Incrementar substancialment la generació d'energia renovable, reduir la dependència envers els combustibles fòssils i l'emissió de GEH i preparar la xarxa de distribució d'energia elèctrica per a la generació distribuïda.

Objectius estratègics

OE 2.2.1 Assolir un 15,8% de quota d'energies renovables en el consum d'energia primària.

- *Implica multiplicar per més de cinc la significació actual de les energies renovables (2,8% l'any 2007).*

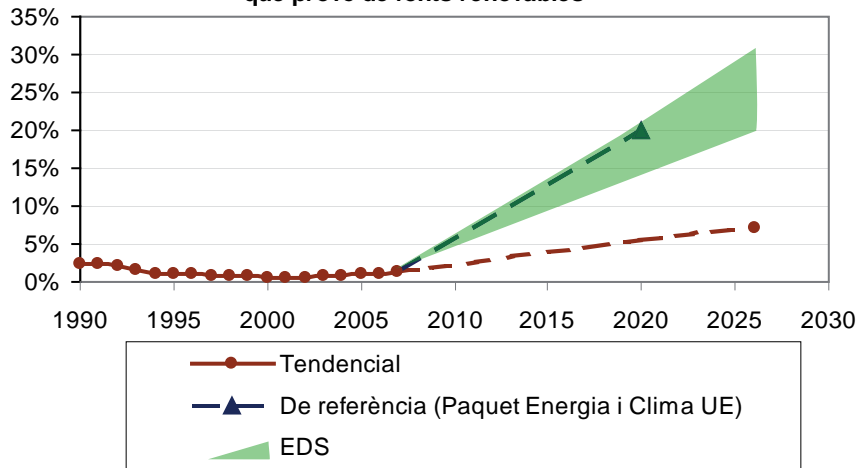
Percentatge sobre el consum total d'energia primària que prové de fonts renovables

OE 2.2.2 Assolir entre un 20% i un 30% de quota d'energies renovables en el consum brut d'energia final.

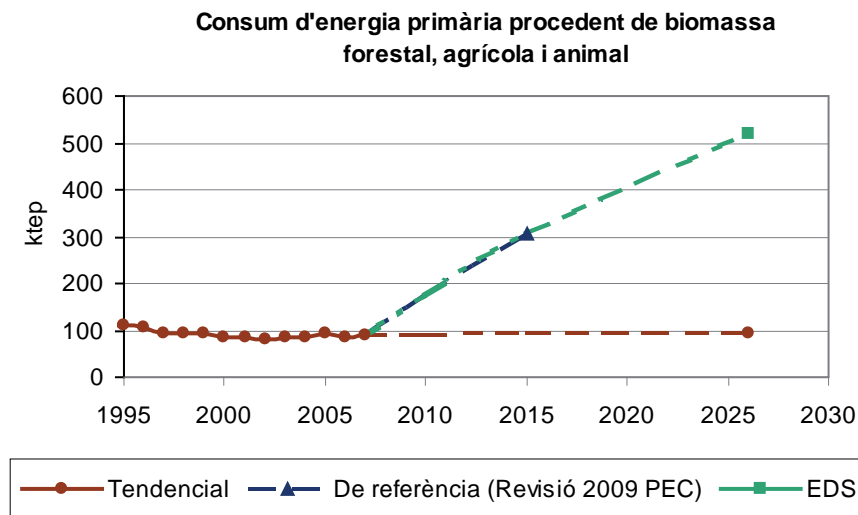
- *Implica multiplicar aproximadament entre cinc i vuit la significació actual de les energies renovables (3,6% l'any 2007).*

Percentatge sobre el consum brut d'energia final que prové de fonts renovables

OE 2.2.3 Assolir un consum d'energia primària procedent de biomassa forestal, agrícola i animal de 520 ktep.

- *Implica multiplicar-ne gairebé per sis el consum respecte del valor actual (89 ktep l'any 2007).*

OE 2.2.4 Desenvolupar i promoure la recerca, el desenvolupament i la innovació en l'àmbit de les energies renovables amb especial atenció a l'energia eòlica marina de profunditat, a l'eficiència de l'energia solar, a l'energia geotèrmica i als combustibles alternatius.

OE 2.2.5 Millorar la qualitat i estructura de la xarxa de distribució d'energia elèctrica, i també la gestió de la demanda elèctrica, per poder maximitzar la capacitat d'integració de fonts energètiques distribuïdes i per a la gestió intel·ligent (*smart grids*).

EIX 3. CATALUNYA ES MOU AMB INTEL·LIGÈNCIA

LE 3.1 Transport sostenible competitiu

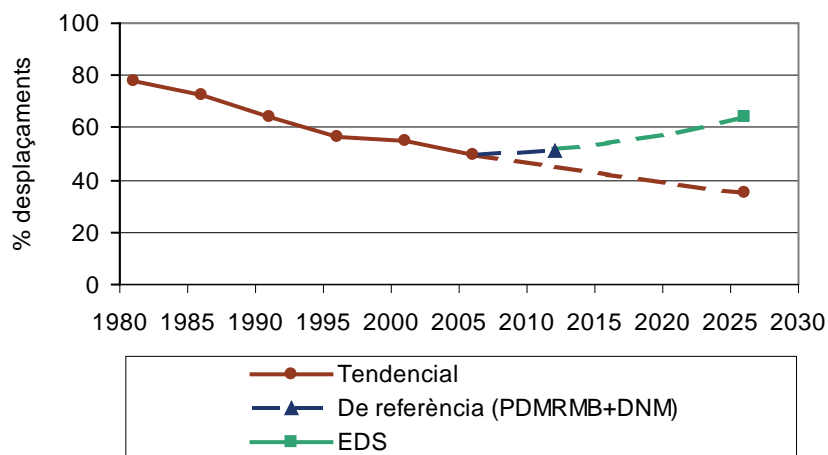
Incrementar de manera efectiva la quota modal de transport sostenible de mercaderies i persones per minimitzar-ne els impactes socioambientals i econòmics, a fi d'incrementar la sostenibilitat en el transport.

Objectius estratègics

OE 3.1.1 Assolir una quota modal de mobilitat sostenible en dia feiner del 64% en els desplaçaments per treball i del 71% en el conjunt dels desplaçaments quotidians.

- *Implica un increment de 15 i 12 punts percentuals en cada cas respecte del valor actual (49% i 59% l'any 2006, respectivament).*

Quota modal de mobilitat sostenible de la mobilitat ocupacional en dies feiners

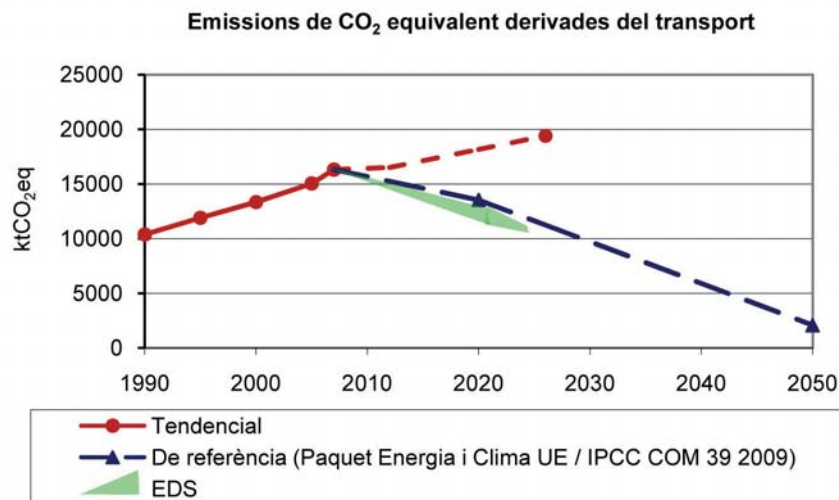

OE 3.1.1a Facilitar l'accés amb modes de transport sostenible als sectors d'activitat econòmica allunyats de les trames urbanes.

OE 3.1.1b Promoure el comerç de proximitat, inscrit en la trama urbana consolidada.

OE 3.1.2 Limitar les emissions de GEH derivades del transport entre 10.650 i 11.250 kt equivalents de CO₂.

- *Implica reduir les emissions de GEH derivades del transport entre un 31% i 35% respecte de les comptabilitzades l'any 2007 (16.315 kt de CO₂ equivalents l'any 2007).*

- OE 3.1.3 Reduir al màxim els accidents de trànsit a Catalunya.
- OE 3.1.4 Reduir al màxim els costos directes i indirectes del transport, en especial els derivats del temps esmerçat, la contaminació atmosfèrica, la contaminació acústica i l'ocupació de l'espai públic.
- OE 3.1.5 Fomentar una mobilitat més sostenible en els desplaçaments turístics.
- OE 3.1.6 Reduir les necessitats de mobilitat laboral implantant fórmules com el teletreball.

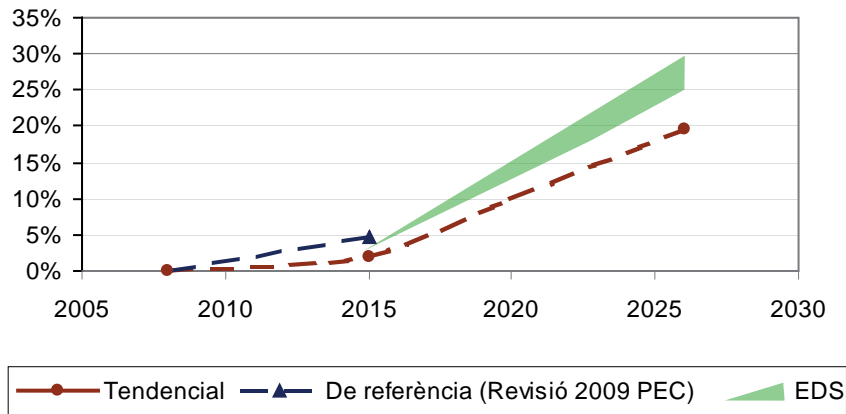
LE 3.2 Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

Establir les condicions tècniques i logístiques adequades per garantir un increment determinant de l'electrificació del transport: vehicles elèctrics, transport sobre rails i optimització de les infraestructures existents.

Objectius estratègics

- OE 3.2.1 Assolir una penetració entre un 25% i 30% de vehicles elèctrics (purs i híbrids endollables) i vehicles híbrids no endollables en el parc de vehicles.
 - *Implica un canvi molt substancial respecte de la situació actual en què la proporció de vehicles elèctrics i híbrids no endollables és del 0,01%.*

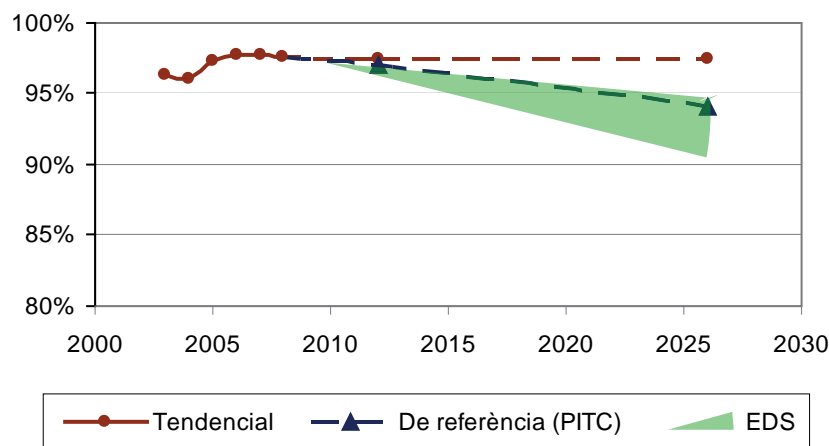
**Proporció de vehicles elèctrics (purs i híbrids endollables)
i híbrids no endollables respecte el parc de vehicles**

OE 3.2.2 Assolir una quota de mobilitat ferroviària de mercaderies del 6-10%, cosa que implica invertir la tendència d'augment de la quota de transport terrestre de mercaderies per carretera mantinguda durant els darrers anys.

- Tenint en compte que l'any 2008 la quota de transport de mercaderies per carretera era del 97%, el compliment de l'objectiu estratègic esmentat permetria reduir-lo a quotes al voltant del 90-94% l'any 2026.

**Quota de transport terrestre de
mercaderies per carretera**

OE 3.2.3 Assolir que el màxim nombre d'infraestructures incorporin sistemes de gestió intel·ligent per a la millora de la fluïdesa, la reducció d'accidents i la reducció de la contaminació atmosfèrica.

EIX 4. CATALUNYA ECOEFICIENT, COMPETITIVA I INNOVADORA

LE 4.1 Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

Internalitzar de manera efectiva les externalitats en els balanços econòmics dels sectors d'activitat.

Objectius estratègics

- OE 4.1.1 Aprofundir en la metodologia de càlcul de les externalitats desenvolupada en aquesta Estratègia que permeti realitzar anàlisis sectorials i globals de les externalitats per tenir-les en consideració de cara a la integració de costos ambientals i econòmics. Aprofundir en la valorització del patrimoni natural i el càlcul del deute ambiental.
- OE 4.1.2 Desenvolupar un índex complementari al PIB que consideri altres aspectes que permetin mesurar el progrés en l'assoliment d'objectius econòmics, socials i ambientals de manera sostenible en consonància amb el que es desenvolupi a escala europea (COM (2009) 433 final de 20.8.2009)¹¹.
- OE 4.1.3 Reduir com a mínim un 18% les externalitats socioambientals de l'economia catalana respecte de l'any 2008. Incorporar les externalitats socioambientals dels diversos sectors productius en els balanços econòmics i establir les estratègies i millores tècniques adequades per minimitzar-les. Aquest objectiu serà especialment revisable segons els resultats de la millora metodològica dels dos anteriors.
- OE 4.1.4 Reconèixer i garantir els béns i serveis ambientals dels ecosistemes, i incorporar-ne els beneficis a l'actual sistema impositiu.

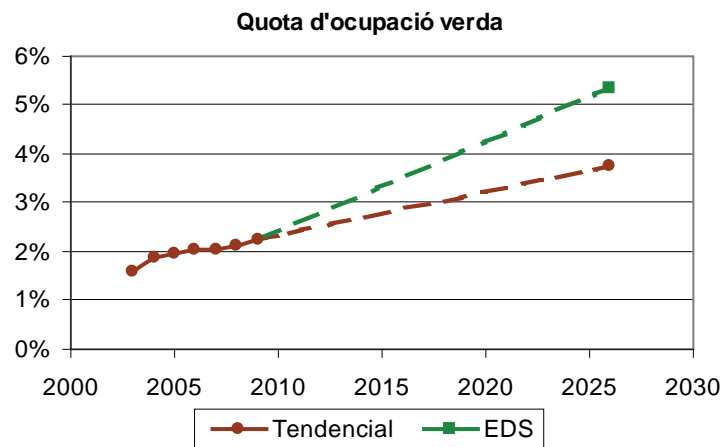
LE 4.2 Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials

Optimitzar els processos productius i promoure el desenvolupament de nous serveis que minimitzin el consum de recursos i matèries primeres a partir d'estratègies integrades de producte i de l'ecoinnovació, tot garantint la competitivitat de l'economia catalana.

Objectius estratègics

- OE 4.2.1 Assolir una quota del 5,4% d'ocupació verda (inclou els sectors del medi ambient, construcció sostenible, energies renovables i RDI en sostenibilitat ambiental)
 - *Implica més que duplicar el percentatge d'ocupació verda respecte del valor actual (2,2% l'any 2009).*

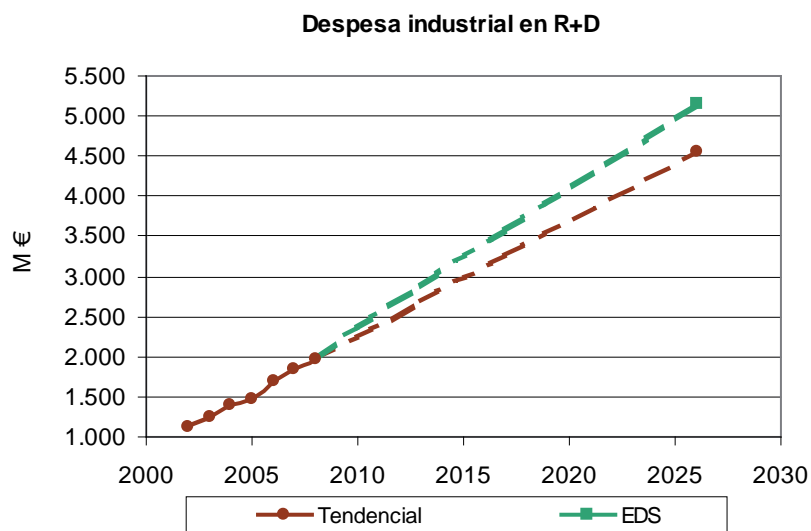
¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0433:FIN:ES:PDF>

OE 4.2.2 Incrementar la quota de població ocupada en serveis energètics, altres serveis ambientals i d'atenció a la persona i intensius de coneixement.

OE 4.2.3 Assolir un volum de despesa en recerca i desenvolupament al sector industrial superior als 5.000 M€

➤ *Implica gairebé triplicar el volum de despesa actual (1.830 M€ l'any 2007).*

OE 4.2.4 Promoure clusters industrials basats en l'aplicació del concepte d'ecologia industrial.

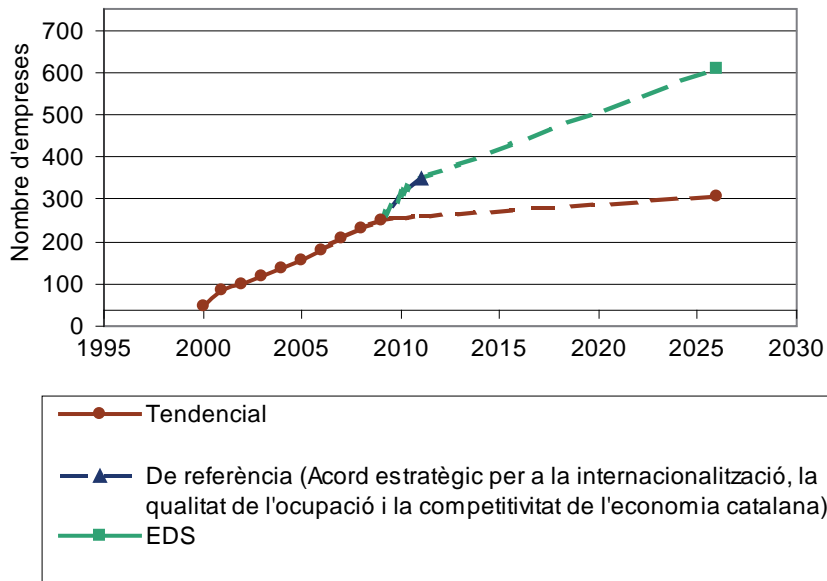
OE 4.2.5 Assolir una despesa en R+D de com a mínim el 3,5 % del PIB a l'horitzó del 2020, de forma alineada, que estableix el Pacte nacional per a la recerca i innovació, a la proposta de Pla de política industrial.

OE 4.2.6 Promoure i incentivar la recerca, el desenvolupament i la innovació en els àmbits de l'energia, el canvi climàtic, l'aigua, la construcció sostenible, la producció i el consum sostenibles, el patrimoni natural, etc. com a garantia de competitivitat.

OE 4.2.7 Assolir que aproximadament 600 empreses disposin d'un sistema de gestió ambiental amb certificat EMAS.

- *Implica més que duplicar el nombre d'empreses actuals (250 empreses l'any 2009).*

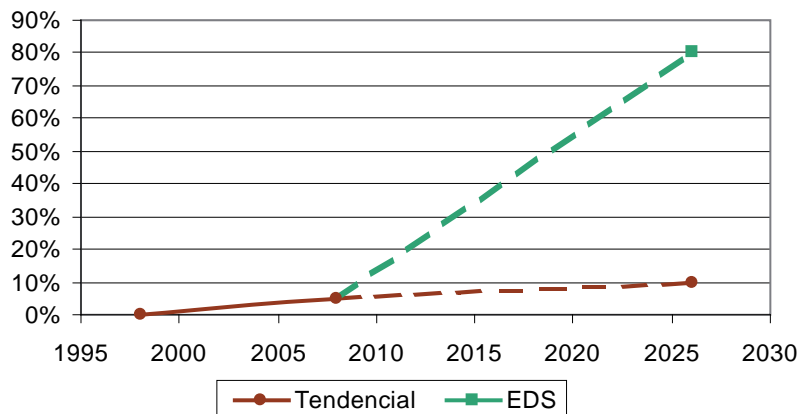
Empreses amb sistemes implantats de gestió ambiental amb certificat EMAS

OE 4.2.8 Reformular el model turístic amb criteris de qualitat, eficiència sostenibilista, extensificació i reequilibri territorial i temporal (desestacionalització) de l'oferta, i també d'adaptació als nous contextos climàtics i socioeconòmics.

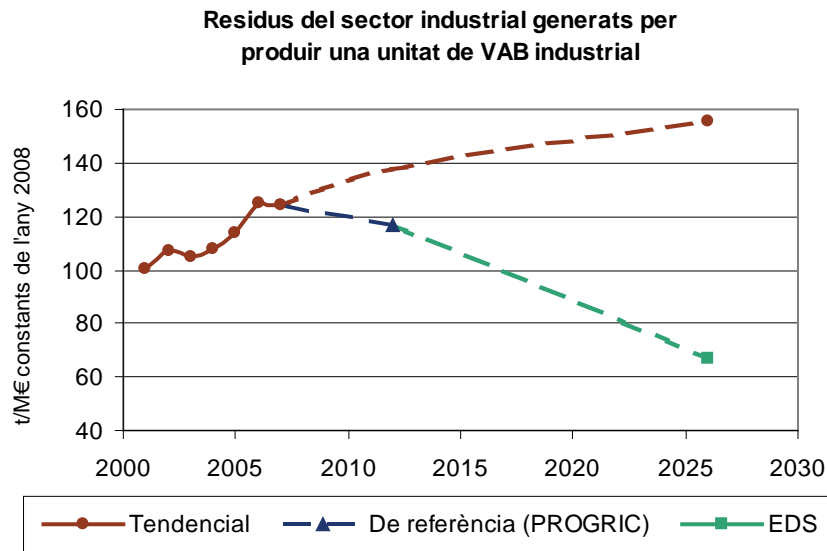
- *Assolir que el 80% dels allotjaments turístics disposi de certificació ambiental.*
 - *Implica multiplicar per vint el percentatge actual (4% l'any 2008).*

Instal·lacions d'allotjament turístic amb algun sistema de certificació ambiental

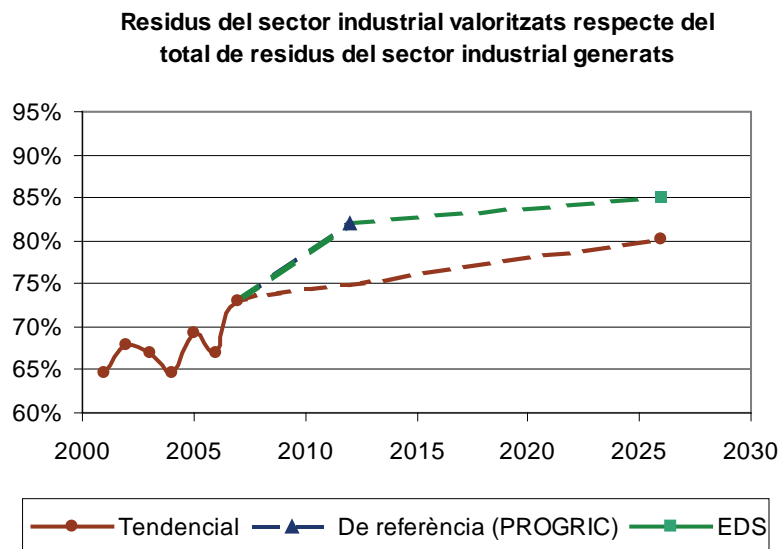
OE 4.2.9 Limitar la generació de residus industrials a 67 t de residus per M€ de VAB industrial.

- Implica reduir un 46% la intensitat de generació actual (124 t/M€ l'any 2007)

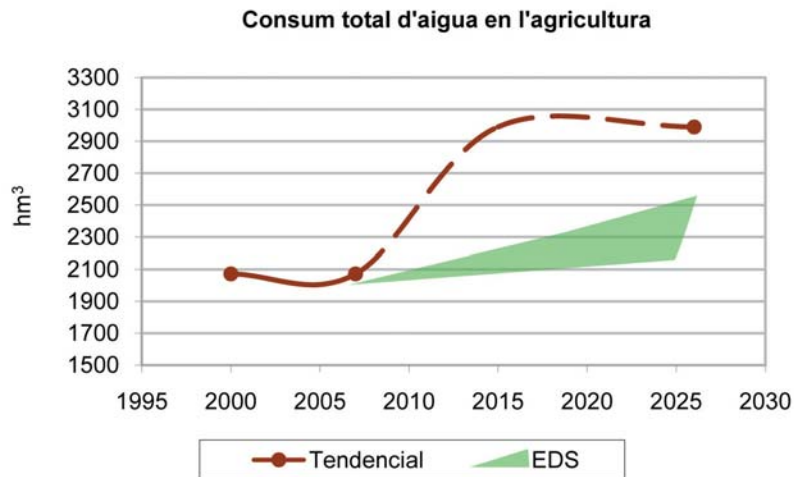

OE 4.2.10 Assolir la valorització del 85% dels residus industrials generats en un marc de control estricte de la qualitat ambiental.

- Implica incrementar en dotze punts la taxa actual (73% l'any 2007).

- OE 4.2.11 Impuls i promoció a l'ús progressiu de combustibles alternatius renovables, específicament biomassa, a fi de reduir les emissions i garantir la competitivitat de les empreses catalanes, amb condicions i controls ambientals estrictes.
- OE 4.2.12 Limitar, mitjançant l'increment de l'eficiència, el creixement del consum d'aigua en l'agricultura a 2.200-2.500 hm³ anuals.

- OE 4.2.13 Impulsar la reutilització d'aigua per part dels sectors econòmics, i, en particular, per part de la indústria i l'agricultura.

EIX 5. CATALUNYA CONSUMEIX AMB CRITERI

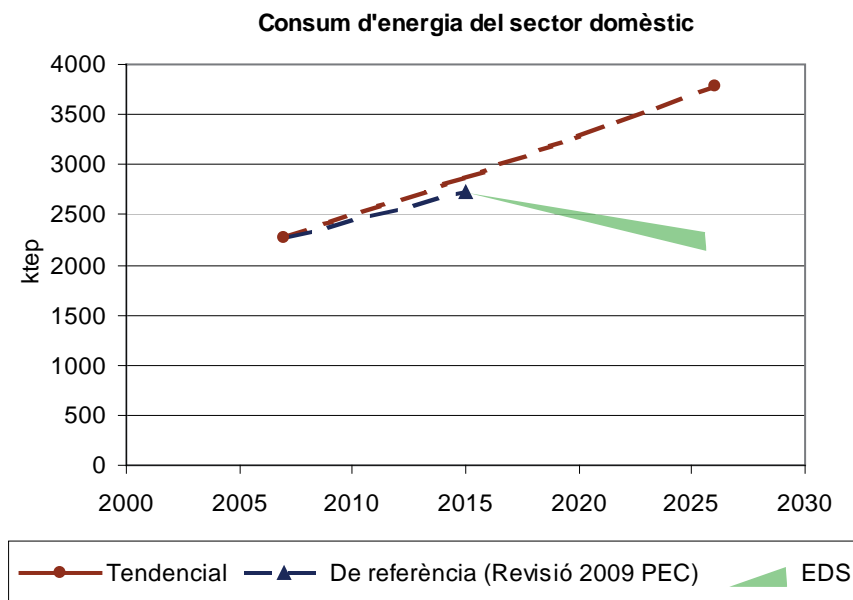
LE 5.1 Consum racional i qualitat de vida

Facilitar canvis culturals a tots els nivells de la societat per transformar els actuals patrons de consum d'acord amb la premissa que cal dissociar el concepte de qualitat de vida del consum de béns i recursos materials i de la generació de residus.

Objectius estratègics

OE 5.1.1 Limitar el consum energètic domèstic, mitjançant l'estalvi i l'eficiència, entre 2.210 ktep i 2.380 ktep.

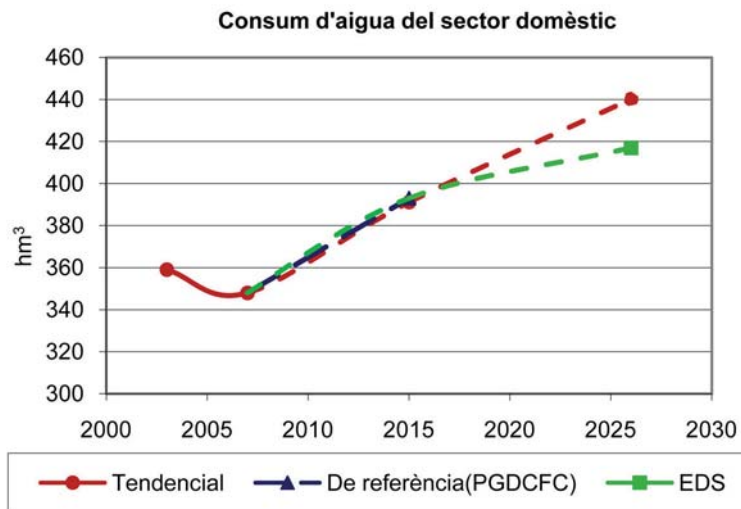
- *Implica que el consum energètic domèstic sigui entre el -2% i el +5% respecte del valor actual (2.260 ktep l'any 2007)¹².*

OE 5.1.2 Limitar l'increment del consum d'aigua domèstica als 417 hm³ anuals.

- *Implica limitar l'increment en un 20% respecte del valor actual (348 hm³ l'any 2007).*

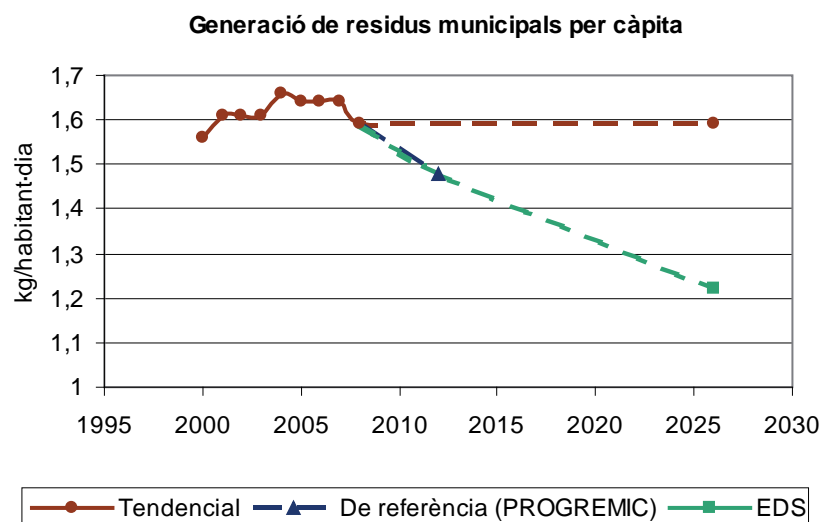
¹² El rang de valors s'ha estimat en base a la forquilla establerta en l'objectiu estratègic de reducció del consum global d'energia final (OE 2.1.3), tot i que caldrà anar analitzant amb deteniment quina haurà de ser la distribució d'esforços entre els diferents sectors (indústria, domèstic, serveis, primari i transport) en funció de múltiples paràmetres (normativa, tecnologia, canvi d'hàbits, etc.)

OE 5.1.3 Reduir la generació de fracció restant i assolir que el 100% de la generada rebí tractament al final de la seva vida, sempre que es maximitzi prioritàriament la valorització material, seguida d'altres formes de valorització per les quals es garanteixin estàndards de qualitat ambiental.

OE 5.1.4 Reduir la generació per càpita de residus municipals a 1,22 kg/hab./dia.

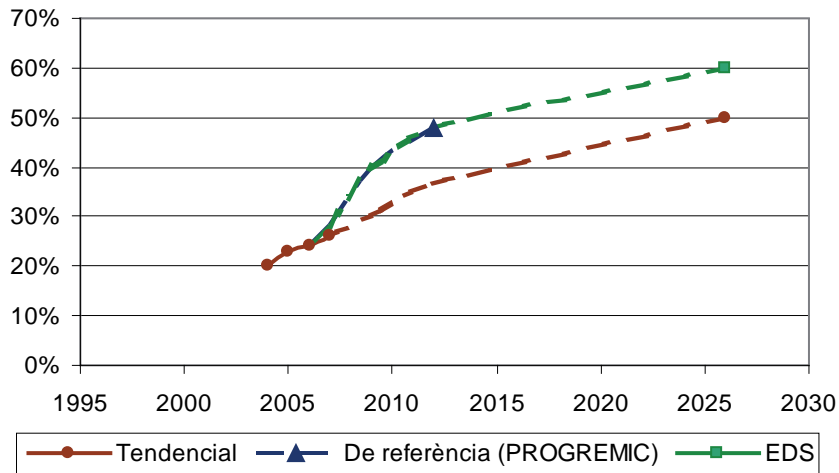
- *Implica reduir un 23% la generació per càpita de residus municipals actual (1,59 kg/hab./dia l'any 2008).*

OE 5.1.5 Assolir una taxa del 60% de valorització material dels residus municipals.

- *Implica incrementar dues vegades i mitja la taxa actual (24% l'any 2006), cosa que suposa reduir a 100 kg/hab./any la quantitat de rebuig destinada a abocador.*

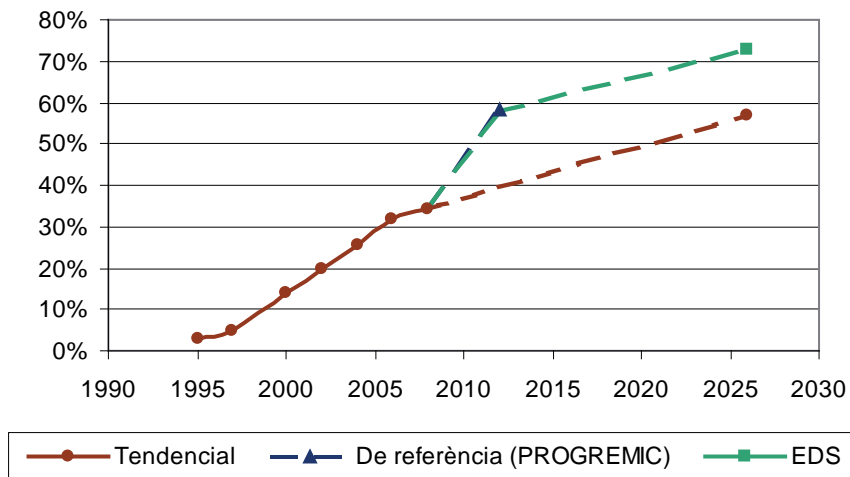
Valorització material total dels residus municipals

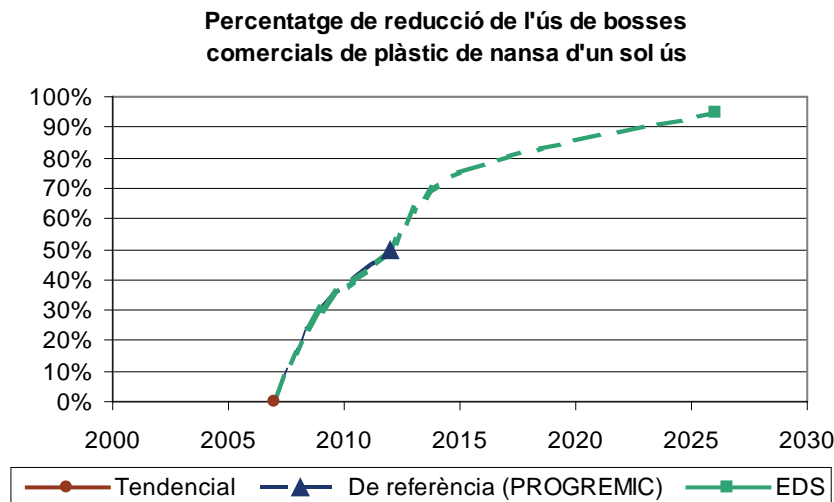
OE 5.1.6 Assolir una taxa del 73% de recollida selectiva bruta dels residus municipals.

- *Implica més que duplicar la taxa actual (34% l'any 2008).*

Taxa de recollida selectiva bruta dels residus municipals

OE 5.1.7 Reduir en un 95% el consum de bosses comercials de plàstic d'un sol ús respecte dels valors de consum de l'any 2007.

OE 5.1.8 Reforçar la sensibilització de la ciutadania respecte dels impactes socials i ambientals dels seus hàbits de consum a escala local i global.

OE 5.1.9 Prevenir les malalties relacionades amb els aliments i reduir a nivells raonablement possibles o acceptables l'exposició de les persones als agents capaços de causar malalties per via alimentària.

LE 5.2 Comercialització i compra sostenible

Incrementar significativament les quotes de mercat dels béns i serveis dissenyats i elaborats amb criteris d'ecoeficiència, durabilitat, qualitat i reciclabilitat, i també els mecanismes de compra sostenible i els sistemes per desmaterialitzar el consum.

Objectius estratègics

OE 5.2.1 Apostar per un canvi de model productiu que faciliti l'ecoeficiència en el consum material, en l'extracció de recursos de l'entorn natural i en les importacions, inclòs el transport de mercaderies.

- *Implica una reducció de la intensitat de consum de materials domèstics (CMD), de manera que es facilita el desacoblament entre el consum de recursos i el creixement econòmic (CMD/PIB).*

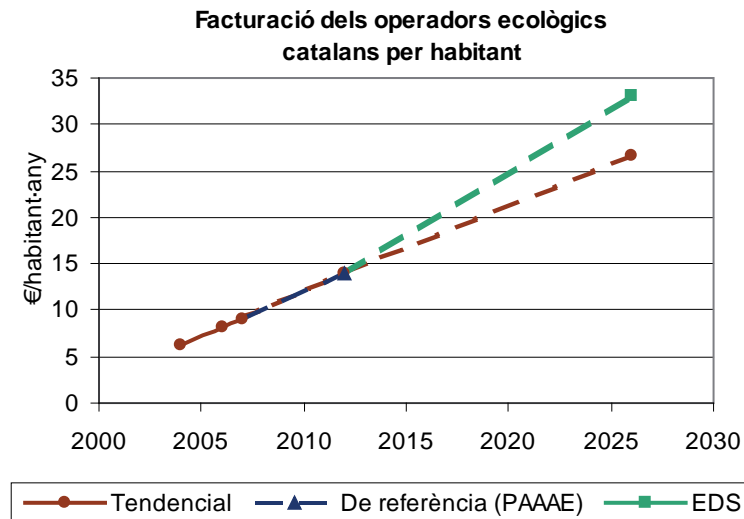
OE 5.2.2 Assolir un 100% de compra pública verda en els sectors proposats en la Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu COM (2008) 400¹³.

OE 5.2.3 Fomentar el consum de productes locals i el comerç de proximitat.

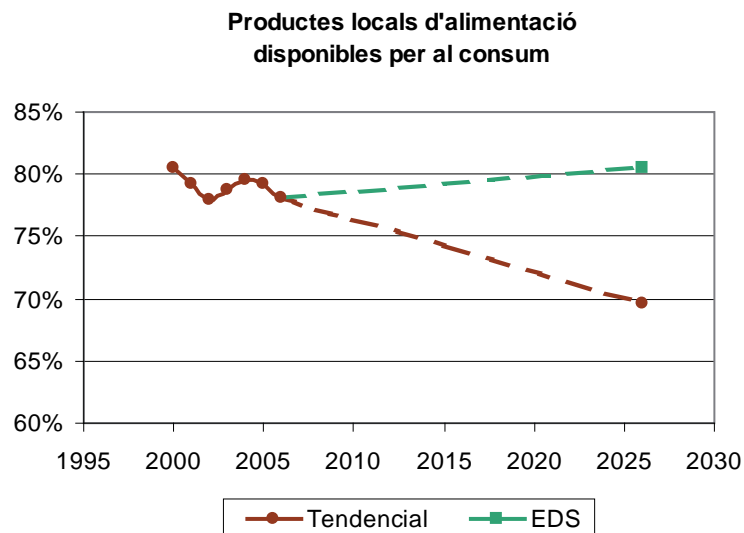
¹³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>

OE 5.2.3a Augmentar la facturació anual dels operadors ecològics catalans per habitant fins a assolir al voltant dels 30 €/habitant/any.

- *Implica augmentar la facturació en 3-4 vegades més que els nivells actuals.*

OE 5.2.3b Augmentar la presència de productes locals d'alimentació en els comerços (el valor actual l'any 2006 és del 78% dels productes disponibles per al consum).

OE 5.2.4 Incrementar la informació en l'etiquetatge dels productes de consum en relació amb el seu origen, composició, processament i impacte ambiental.

EIX 6. CATALUNYA CÍVICA, INCLUSIVA, SOLIDÀRIA, SANA I SEGURA

LE 6.1 Cohesió social

Establir estratègies d'inclusió i cohesió social sota els principis d'equitat, igualtat de dones i homes, accés als serveis bàsics i solidaritat intra i intergeneracional, per assegurar i incrementar la qualitat de vida de les persones i del conjunt de la societat.

Objectius estratègics

- OE 6.1.1 Vetllar per l'accés equitatiu i de proximitat de la ciutadania a serveis i equipaments, atenent els beneficis socials i ambientals que això comporta.
- OE 6.1.2 Combatre la pobresa i el risc d'exclusió social entre els col·lectius més desfavorits.
- OE 6.1.3 Incorporar sistemàticament la perspectiva de gènere i de les dones i també integrar els objectius d'igualtat de dones i homes a totes les polítiques.
- OE 6.1.4 Reduir a menys del 10% l'abandonament escolar prematur, és a dir, el percentatge de població de 18 a 24 anys que només ha completat l'ESO i que no segueix cap tipus de formació posterior.
- *Implica reduir a més de la meitat la taxa actual (32% l'any 2007).*
- OE 6.1.5 Millorar l'eficàcia i la qualitat de la cooperació al desenvolupament promovent el respecte integral, la consolidació dels drets humans, l'enfortiment del teixit social i la sostenibilitat en la seva triple dimensió social, econòmica i ambiental, i minimitzar els impactes que el nostre model socioeconòmic representa en països tercers.
- OE 6.1.6 Incrementar el nombre d'empreses adherides a sistemes de responsabilitat social corporativa.

LE 6.2 Més qualitat ambiental per a més salut

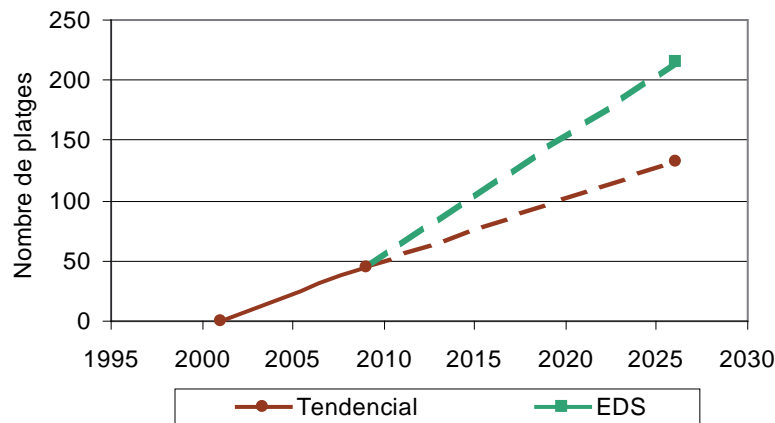
Garantir un estàndard alt de qualitat ambiental per minimitzar els riscos i efectes potencials sobre la salut de les persones i els ecosistemes.

Objectius estratègics

- OE 6.2.1 Aconseguir que el 100% de les estacions de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica no superin el valor límit anual de $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ per a les PM_{10} i per al NO_2 , fixat pel Reial decret 1073/2002 i la Directiva europea 08/50/CE.
- *Pel que fa al NO_2 , l'any 2008 el 71% de les estacions de trànsit complien la normativa, mentre que en el cas de les estacions industrials el valor era ja del 100%.*
 - *Pel que fa al PM_{10} , l'any 2008 el 70% de les estacions de trànsit i també de les industrials complien la normativa.*
- OE 6.2.2 Contribuir a assolir una bona qualitat del medi atmosfèric, de manera que l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (ICQA) mostri per a totes les estacions valors bons de qualitat de l'aire, és a dir, per sobre de 50, ja siguin satisfactoris ($50 \leq \text{ICQA} < 75$) o excel·lents ($75 \leq \text{ICQA} \leq 100$).
- OE 6.2.3 Reduir la població exposada a nivells de contaminació acústica superiors a 65 dBA.

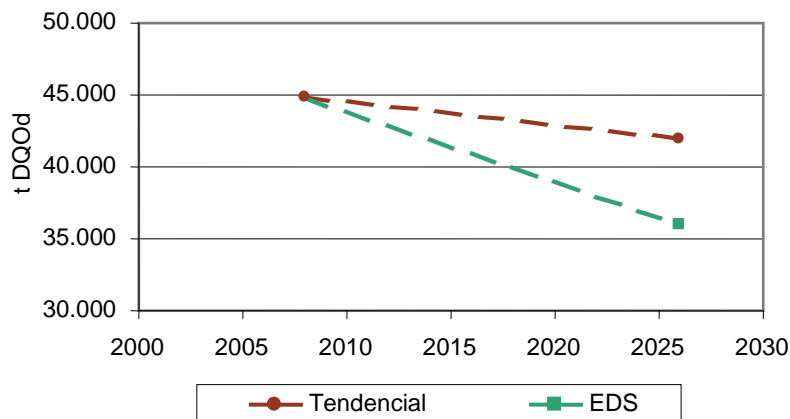
- OE 6.2.4 Contribuir a assolir un bon estat ecològic de totes les masses d'aigua superficials i subterrànies en el context previst en la Directiva marc de l'aigua, especialment en relació amb els nitrats.
- OE 6.2.5 Assolir que el 100% de les platges més turístiques i freqüentades de Catalunya (215 segons l'ACA) disposin d'una certificació ambiental.
- *Implica aproximadament multiplicar per cinc el nombre actual de platges amb certificació ambiental (44 l'any 2009) i, per tant, multiplicar per cinc el percentatge actual (20% l'any 2009).*

**Platges amb un sistema de certificació ambiental
(EMAS i/o ISO 14001)**

- OE 6.2.6 Limitar la càrrega orgànica abocada anualment en les aigües residuals industrials per sota de les 36.000 t DQOd.
- *Implica reduir un 20% la càrrega orgànica abocada respecte del valor actual (gairebé 45.000 t DQOd l'any 2008).*

**Càrrega orgànica dels abocaments
d'aigües residuals industrials**

- OE 6.2.7 Contribuir a assolir un bon coneixement de la contaminació del sòl per a totes les activitats potencialment contaminants en el context previst en la Llei 20/2009, de 4 de desembre, de prevenció i control ambiental de les activitats.

LE 6.3 Educació per al coneixement i capacitat per a la sostenibilitat

Promoure una societat responsable i culta i garantir, mitjançant les eines educatives i comunicatives, que tinguin una visió global i transdisciplinària de la sostenibilitat a fi d'assegurar la corresponsabilitat i orientar l'acció.

Objectius estratègics

- OE 6.3.1 Assolir que el 100% dels centres educatius, integrin, mitjançant processos de participació, l'educació per a la sostenibilitat en el seu Projecte educatiu de centre (PEC) i en la Programació anual del centre (PAC).
- *A tall d'exemple, es podria avaluar mitjançant el nombre d'escoles adherides a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). Això implicaria augmentar significativament el nombre d'escoles adherides a la XESC (19% l'any 2009).*
- OE 6.3.2 Assolir que les titulacions universitàries de grau, i les de postgrau amb major incidència en la sostenibilitat, de les universitats de Catalunya estiguin ambientalitzades mitjançant processos de participació, interacció social i transdisciplinarietat, i garanteixin la competència professional en sostenibilitat.
- OE 6.3.3 Aconseguir que tots els mitjans de comunicació donin a conèixer la informació ambiental rellevant i contribueixin a la capacitat ciutadana per a l'acció.
- OE 6.3.4 Potenciar l'ús de canals de comunicació per posar a disposició de la ciutadania informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que en facilitin la comprensió i la indueixin a participar en la formulació i aplicació de les solucions.
- OE 6.3.5 Incorporar la informació i l'educació per a la sostenibilitat com a instruments de corresponsabilització i capacitat de la ciutadania en els programes i plans de l'Administració pública, i també en els programes educatius de les entitats.
- OE 6.3.6 Assolir que la totalitat dels sectors d'activitat (públics i privats) amb una incidència més gran en l'estat del medi disposin d'un pla de formació contínua que garanteixi la capacitat dels professionals i les professionals que hi treballen per minimitzar l'impacte en l'entorn.
- OE 6.3.7 Impulsar i consolidar línies específiques de recerca en diferents àmbits de l'educació per a la sostenibilitat en les quals col·laborin universitats, centres de recerca, entitats i centres educatius.

EIX 7. CATALUNYA PARTICIPATIVA I AMB UNA ADMINISTRACIÓ PROPERA

L.E 7.1 Per una governança més eficient i participativa

Avançar en el marc d'una governança per a la sostenibilitat que estigui basada en la transparència de la informació, la comunicació efectiva i la participació dels actors socials, econòmics i de la ciutadania en general, en la presa de decisions i en la gestió.

Objectius estratègics

- OE 7.1.1 Garantir i facilitar la participació activa dels actors socials i econòmics i de la ciutadania en la presa de decisions i en la gestió; i la seva participació i corresponsabilització en la definició d'una societat més sostenible en el marc de les entitats i col·lectius en què s'organitza la societat civil, el funcionament dels quals exemplifiqui també l'aplicació de criteris de sostenibilitat.
- OE 7.1.2 Assegurar l'accés a la informació per garantir la transparència, establint mecanismes efectius per posar a disposició de la ciutadania la informació rellevant sobre les problemàtiques socioambientals que els faciliti la comprensió i els indueixi a participar en la seva resolució.
- OE 7.1.3 Desplegar estratègies de coordinació amb els ens locals i supralocals per garantir l'assoliment dels objectius sostenibilistes a escala territorial i fixar objectius estratègics complementaris.
- OE 7.1.4 Aprofundir en el desenvolupament i l'aplicació dels principis de bona governança per al desenvolupament sostenible.

5.3 Els beneficis econòmics del model sostenible 2026

5.3.1 Els beneficis econòmics del model sostenible 2026

L'escenari de l'Estratègia per a l'horitzó 2026 té, a banda de les enormes implicacions socioambientals positives que suposa, una repercussió molt notable en termes econòmics i, en particular, en relació amb la reducció de les externalitats negatives (vegeu 1.3.1 *La sostenibilitat implica internalitzar les externalitats*).

Els treballs tècnics que han servit de base per a l'elaboració de l'Estratègia han permès identificar diferents externalitats associades als principals impactes socioambientals dels sectors econòmics analitzats (inclòs l'àmbit domèstic) i fer una estimació d'algunes de les més significatives.

Per dur a terme aquests càlculs, s'han utilitzat metodologies que es basen en múltiples aproximacions: costos induïts, costos de protecció, prevenció i control, costos de les mesures correctores, preferències revelades, valoració contingent, preferències reals, preferències declarades, compensacions legals, etc. L'ús de cadascuna s'ha fet després d'una anàlisi detallada de la seva idoneïtat i adaptabilitat a Catalunya, i també segons les dades disponibles¹⁴.

La taula següent destaca els principals temes que s'han abordat en aquesta primera aproximació al càlcul d'externalitats i la seva relació amb els àmbits sectorials analitzats en els treballs de base de l'Estratègia. Les caselles marcades corresponen a les interseccions per a les quals s'ha pogut fer un càlcul monetaritzat de les externalitats.

		Agrari i Forestal	Construcció i territori	Indústria	Sistema energètic	Transport	Turisme	Comerç	Domèstic
Territori	Consum de sòl								
	Patrimoni natural, agrari i forestal								
Fluxos ambientals	Canvi climàtic								
	Aigua								
	Residus								
Aspectes socioeconòmics	Salut								
	Accidentalitat (laboral i trànsit)								
	Producció i consum sostenibles								
	Activitat econòmica								

¹⁴ Metodologies validades amb la consultora britànica Metroeconomica, dirigida pel Dr. Anil Markandya.

No obstant això, cal matisar diverses circumstàncies pel que fa a la metodologia de càlcul:

- S'han calculat les externalitats per a les quals es disposa d'una metodologia fiable, contrastada i que es pugui aplicar a la realitat catalana. Això implica que les xifres obtingudes representen uns valors mínims i estimatius, i que aquest estudi no exhaurix l'avaluació de les externalitats, sinó que, contràriament, inicia un procés susceptible d'anar-se ampliant en el futur.
- No totes les interseccions s'han pogut analitzar amb la mateixa intensitat. Així, mentre que alguns àmbits temàtics i sectors (com el canvi climàtic o el transport) s'han pogut avaluar de manera molt sòlida i completa, en altres casos (com podria ser el turisme) l'avaluació realitzada ha estat molt parcial per manca de dades desagregades o de metodologies específiques. Cal destacar, però, que, en alguns casos, com l'esmentat del turisme, algunes externalitats han quedat incloses en d'altres àmbits sectorials.
- No s'han pogut tenir en compte els efectes acumulatius i sinèrgics dels impactes a l'hora de calcular les externalitats atesos els reptes metodològics que això comporta.

Finalment, cal assenyalar que s'han calculat externalitats, majoritàriament negatives, derivades d'una desena d'àmbits diferents, agrupats en les tres categories de la matriu original: territori, fluxos ambientals i àmbit socioeconòmic. Les externalitats que s'han calculat s'expressen a continuació, agrupades d'acord amb les tres categories de la matriu inicial:

Àmbit territorial

- *Consum de sòl en urbanització i infraestructures*: s'ha inclòs l'externalitat negativa derivada de la pèrdua de funcions ambientals del sòl (natural o agrícola) preexistent.
- *Patrimoni natural, agrari i forestal*: s'han calculat les externalitats positives a causa de la valoració que fa la població dels espais naturals, agraris i forestals. També inclou externalitats negatives derivades de l'impacte de determinades activitats sobre aquests ecosistemes (com l'ús excessiu de fertilitzants i plaguicides).

Fluxos ambientals

- *Balanç d'emissions i fixació de CO₂*: inclou l'externalitat negativa derivada del balanç anual desfavorable d'emissions respecte de la fixació per part dels boscos en l'àmbit de Catalunya. No inclou l'efecte d'emmagatzematge a llarg termini dels boscos, atès que, tot i constituir amb diferència la partida més significativa, es manté relativament constant en el temps, i distorsionaria l'avaluació global de les externalitats.
- *Consum d'aigua dels sectors econòmics i del sector residencial*: s'han considerat les externalitats negatives derivades de la disminució en quantitat o qualitat del recurs.
- *Gestió de residus*: s'han tingut en compte les externalitats negatives derivades dels costos externs que comporta la gestió dels residus.

Àmbit socioeconòmic

- *Qualitat atmosfèrica i salut*: s'han calculat les externalitats negatives per a la salut derivades de concentracions de contaminants a l'aire ja siguin produïts per les activitats econòmiques o per la mobilitat.

- *Accidents laborals i de trànsit*: inclou les externalitats negatives derivades dels costos indirectes que comporten les taxes d'accidentalitat laboral i les derivades de la mobilitat.
- *Producció i consum sostenibles*: externalitat positiva obtinguda gràcies a la incorporació de millores en el model productiu. En concret, s'ha avaluat en relació amb el sector primari, i d'acord amb l'aplicació d'un model d'agricultura ecològica i la reducció d'externalitats negatives provocades per l'ús d'agroquímics.
- *Generació d'energia*: externalitats negatives de la generació d'energia sobre altres vectors o activitats (canvi climàtic, salut, producció agrícola, biodiversitat, etc.).
- *Incidència de la qualitat ambiental de les platges sobre el turisme*: externalitats positives sobre el sector turístic obtingudes gràcies a la disponibilitat de platges amb bandera blava.

Tot i que el nombre d'externalitats avaluable podria ser molt superior, s'han pogut analitzar les que s'han considerat més significatives i de les quals es disposava de metodologies d'anàlisi validades a escala europea, i també les obtingudes a partir de dades fiables i desglossades a l'àmbit català. Per tant, tot i que aquest estudi no incorpora totes les partides possibles, constitueix una primera aproximació molt vàlida que permet comparar en termes relatius les grans partides, i també els escenaris temporals (és a dir, la situació actual respecte de la de l'any 2026).

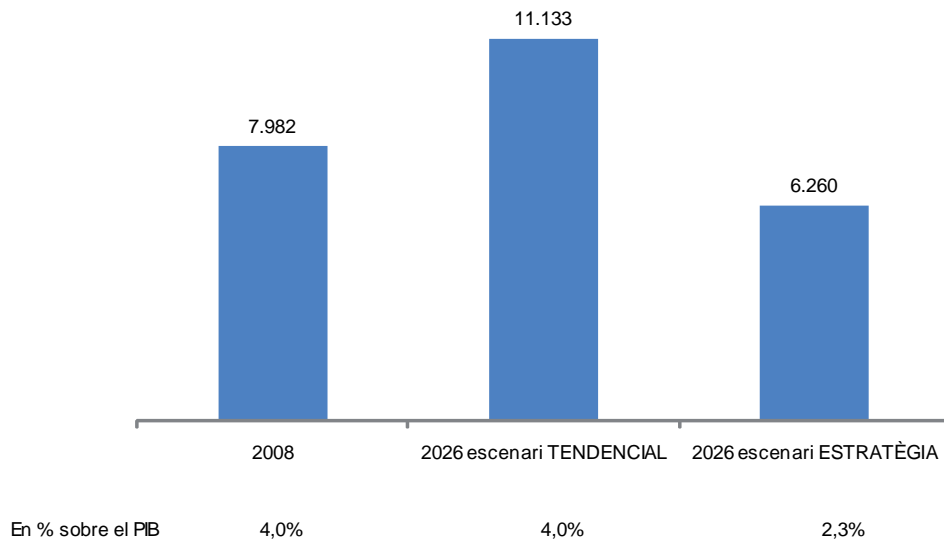
A mesura que es consolidin noves metodologies de càlcul i es disposi de totes les dades necessàries, aquesta avaluació de les externalitats es podrà fer extensiva a més àmbits i podrà incorporar aspectes vinculats a altres externalitats ambientals, i també externalitats de caire social o econòmic.

Una vegada més es posa de manifest com el compliment dels objectius de l'Estratègia repercuteix en la millora de la qualitat ambiental i de la qualitat de vida de la ciutadania. En efecte la consecució dels objectius de l'Estratègia comporta un ampli ventall de beneficis, tant en l'àmbit social com econòmic, en concepte d'estalvi per no haver d'aplicar mesures correctores o compensatòries –per exemple, en relació amb el canvi climàtic- que caldria dur a terme en un model de país menys sostenible. Així, per exemple, les línies estratègiques que estableix l'Estratègia no solament redueixen emissions de GEH (i, per tant, les externalitats directes en relació amb aquest tema), sinó que comporta múltiples millores en suficiència energètica i generació distribuïda, en l'electrificació del transport, etc. Totes amb implicacions econòmiques i socials evidents.

Tenint en compte les observacions realitzades pel que fa a l'abast de la metodologia de càlcul, l'anàlisi d'externalitats realitzat en el marc de l'Estratègia permet concloure el següent:

Taula 3: Estimació de les externalitats negatives a Catalunya (en M€)

Situació actual i prospectiva 2026

- Les externalitats negatives del model socioeconòmic actual (2008) s'han estimat en prop de 8.000 M€, xifra que representa un 4% del PIB català.
- L'extrapolació d'aquestes externalitats en l'horitzó 2026, d'acord amb les tendències actuals, comportaria incrementar aquestes externalitats fins a poc més d'11.100 M€ (pràcticament un 40% d'increment), mantenint-se el pes sobre el PIB en un nivell similar a l'actual.
- Contràriament, la consecució dels objectius sostenibilistes que estableix l'Estratègia per a l'any 2026 representaria reduir les externalitats negatives a uns 6.300 M€ l'any 2026 (pràcticament un 50% respecte de l'escenari tendencial), xifra que representa un 2,3% sobre el PIB de l'any 2026. Per tant, es redueix notablement la seva significació relativa respecte del PIB.
- Aquestes xifres corresponen a un sol any, l'any 2026. Per tant, cal considerar que la reducció d'externalitats negatives en l'escenari de l'Estratègia es donarà també en els anys intermedis entre 2008 i 2026. Fent un càlcul basat en una evolució lineal, l'escenari sostenibilista comporta una reducció acumulada de les externalitats negatives de 45.000 M€ fins a l'any 2026 respecte de l'escenari tendencial.
- Les partides negatives més significatives que s'han pogut avaluar corresponen al canvi climàtic, el consum de sòl i l'accidentalitat (laboral i de trànsit), mentre que les externalitats positives més importants han estat les relatives a les funcions ambientals dels hàbitats.

Tot i les limitacions metodològiques de l'avaluació d'externalitats realitzada (i assumint que el seu valor real serà clarament superior), els resultats obtinguts són coherents, en termes relatius, amb els obtinguts en estudis similars. Així, tot i que no existeixen treballs que s'hagin plantejat calcular el valor global de les externalitats amb l'amplitud que ho ha fet l'Estratègia, sí que es poden trobar estudis que han fet aproximacions parcials que poden servir per acotar els resultats obtinguts. Així per exemple, dins del projecte Greensense¹⁵, es va fer un càlcul de les externalitats ocasionades per la contaminació atmosfèrica (NH₃, VO_x, NMVOC, SO₂), la biodiversitat, l'extracció de recursos (minerals i energètics), les substàncies tòxiques que contaminen sòl i aqüífers, el soroll, els residus i la contaminació dels recursos hídrics. La metodologia fou similar en el sentit que es tractava de trobar les dades disponibles per cada indicador i aplicar un preu ombra a cadascuna d'elles. Els resultats obtinguts per l'any 1998 per la Gran Bretanya situen el valor d'aquestes externalitats en un 1,3% del PIB. Utilitzant els mateixos paràmetres per Catalunya el 2008, i amb totes les precaucions que representa fer aquest exercici, la xifra se situaria en un 1,0-1,1%.

En un context molt diferent, un estudi sobre el valor de les externalitats en els països del sud de la mediterrània¹⁶, que incloïa els temes de la contaminació, canvi climàtic, residus, contaminació de l'aigua i degradació del territori (especialment de les zones costaneres), xifrava el valor de les externalitats a Egipte (5,1% del PIB), Síria (4,2%), Algèria (4,1%), Marroc (3,8%), Líban (3,1%), i Tunísia (2,5%).

¹⁵ Markandya, A. (2005). "Overview GREENSENSE Project". European Commission DG Research, University of Bath.

¹⁶ Sarraf, M., Owaygen, M. (2004) "Cost of Environmental Degradation in the MNA (Middle East and North Africa region)". ESSD Week.

6. Instruments del canvi sostenibilista

6. Instruments del canvi sostenible

6.1 Plans i programes vigents

Els plans i programes sectorials vigents constitueixen instruments fonamentals per garantir el compliment de l'Estratègia. Per aquest motiu, la seva anàlisi esdevé prioritària al llarg de la fase de desplegament, seguiment i avaluació de l'Estratègia.

Els plans actuals, o en curs d'elaboració, tenen vigències que oscil·len entre els anys 2010 i 2027, però en la majoria de casos treballen amb horitzons temporals intermedis (2012, 2015), cosa que implica que hauran de ser revisats abans de l'any 2026.

Per tant, serà a través de les successives revisions d'aquestes figures sectorials de planificació quan s'hauran de preveure les directrius generals i els objectius concrets de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya, en allò que els pertocui en cada cas. D'aquesta manera, aquest procés esdevé un eficaç instrument per facilitar la incorporació efectiva de les directrius de l'Estratègia en les polítiques de govern i per garantir l'assignació dels recursos pressupostaris necessaris per a la seva implantació.

El nombre de plans i programes a considerar és molt extens. De fet, qualsevol pla o programa econòmic, social o ambiental hauria de recollir la seva aportació per assolir els objectius de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya en la mesura que pertocui, i justificar les decisions adoptades en el marc de l'Estratègia. Tot i així, hi ha un seguit de plans i programes vigents vinculats a les esferes territorials i de sostenibilitat que es troben particularment afectats per l'Estratègia, que s'exposen a continuació a títol d'exemple (i, en cap cas, sense l'ànim de ser considerats una relació exhaustiva de la totalitat de plans actuals):

- Pla territorial general de Catalunya
- Plans territorials parcials corresponents als set àmbits territorials definits: Alt Pirineu i Aran, Terres de Ponent, Comarques centrals, Comarques gironines, Regió Metropolitana de Barcelona, Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre
- Plans directors urbanístics
- Figures de planejament urbanístic municipal (POUM, plans parcials, etc.)
- Pla de l'energia de Catalunya 2006–2015
- Plans d'eficiència i estalvi energètic
- Pla marc de mitigació del canvi climàtic i pla d'adaptació
- Pla d'infraestructures de transport de Catalunya 2006–2026
- Pla territorial sectorial de Ports de Catalunya 2007-2015
- Pla d'aeroports, aeròdroms i heliports de Catalunya 2009-2015
- Pla de transports de viatgers de Catalunya 2008–2012

- Pla del sistema logístic català 2003–2026
- Pla director d'infraestructures de la Regió Metropolitana 2001–2010
- Plans directors de mobilitat dels diferents àmbits funcionals (Regió Metropolitana de Barcelona, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Ponent, Comarques Gironines, Catalunya Central i Alt Pirineu i Aran)
- Pacte nacional per a les infraestructures
- Plans de mobilitat de polígons industrials, universitats, etc.
- Pla estratègic de la bicicleta a Catalunya 2008-2012
- Pla de gestió del districte de la conca fluvial de Catalunya (en informació pública)
- Programa de sanejament d'aigües residuals urbanes 2005 (PSARU)
- Programa de sanejament d'aigües residuals industrials 2003 (PSARI)
- Programa de reutilització d'aigua a Catalunya 2008
- Pla d'acció per a la gestió de residus municipals a Catalunya 2005–2012
- Programa de gestió de residus municipals a Catalunya 2007–2012 (PROGREMIC)
- Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals a Catalunya 2007–2012
- Programa de gestió de residus de la construcció a Catalunya 2007–2012 (PROGROC)
- Programa de gestió de residus industrials a Catalunya 2007–2012 (PROGRIC)
- Pla de desenvolupament rural
- Pla de gestió de dejeccions ramaderes
- Pla d'acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques 2008–2012
- Pla de regadius de Catalunya 2008–2020
- Plans d'ús públic, de gestió i de protecció a tots els espais d'interès natural
- Pla d'acció del Sistema d'espais naturals protegits (en fase d'elaboració)
- Pla de recerca i innovació 2010–2013
- Pacte nacional per l'habitatge 2007–2016
- Pla per al dret a l'habitatge, 2009–2012
- Pla de salut de Catalunya a l'horitzó de 2010
- Pla interdepartamental de salut pública
- Pla de seguretat alimentària de Catalunya 2007–2010
- Pla per a la millora de la qualitat de l'aire a la RMB

- Pla d'aprofitament energètic de la biomassa forestal 2008–2010
- Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana 2008–2011
- Pla d'iniciatives de dinamització comarcal 2008-2010
- Pla estratègic de serveis socials de Catalunya
- Pla de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2008–2011
- Pla d'actuació de les polítiques de joventut 2008–2011
- Programació territorial dels recursos d'atenció social especialitzada i domiciliària a Catalunya de l'ICASS 2008–2012
- Pla director de la infància i l'adolescència 2009–2012
- Pla director de formació 2008–2010
- Programa escoles verdes
- Pla director de suport al tercer sector 2008–2010
- Pla d'acció per a la inclusió i cohesió social a Catalunya 2010–2013
- Plans d'actuació local en matèria de serveis socials PALMSS 2009–2010
- Pla general d'ocupació de Catalunya
- Acord de mesures per a l'ocupació juvenil a Catalunya 2009–2012
- Pla general de seguretat de Catalunya 2008–2011
- Estratègia Catalana de Seguretat i Salut Laboral 2009-2012
- Pla d'actuació en matèria d'acció exterior del Govern
- Pla de seguretat viària 2008–2010
- Programa de joc responsable
- Pla interdepartamental de participació ciutadana 2008–2010
- Pla d'equipaments culturals de Catalunya 2010–2020
- Pla de mesures de responsabilitat social de la Generalitat de Catalunya 2009–2012
- Estratègia integrada per aplicació del Reglament CE 1907/2006 del Parlament europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2009, relatiu al registre, l'avaluació i la restricció de les substàncies i preparats químics (REACH)
- Pla general de política forestal (en procés de tramitació)
- Pla territorial sectorial de costes de Catalunya (en fase d'elaboració)
- Pla director de cooperació al desenvolupament 2007-2010 (en elaboració 2011-2014)

- Pla de política industrial (en fase d'elaboració)
- Pla d'implementació del vehicle elèctric a Catalunya (en fase d'elaboració)
- Programa operatiu del fons europeu de la pesca per a Catalunya 2007-2013

6.2 Proposta d'instruments

Per possibilitar el ple compliment de l'Estratègia, és evident que també caldrà promoure l'elaboració d'un ample ventall d'instruments, entesos com a mecanismes o eines a desenvolupar i implementar per avançar envers l'assoliment dels objectius estratègics exposats en el capítol precedent.

Però aquests possibles instruments, juntament amb les mesures i actuacions prioritàries que se'n derivin, seran identificats en el moment d'elaborar el Pla d'acció de l'Estratègia (vegeu el capítol 7 de desplegament i avaluació).

Aquests instruments, necessàriament interrelacionats i amb capacitat d'establir múltiples sinèrgies, es poden tipificar en les sis categories següents:

- de planificació
- de gestió
- econòmics, fiscals i financers
- legislatius
- socials
- de coordinació interadministrativa

En les pàgines següents s'exposen les característiques i la rellevància de cada tipus d'instruments, i s'exemplifiquen amb algunes propostes concretes, obtingudes a partir de la síntesi de les nombroses aportacions rebudes arran del procés participatiu exposat en el punt 1.4. i en l'annex I. Al web de l'Estratègia es pot consultar el detall de totes les propostes concretes realitzades dins del marc del procés participatiu, informació que ha estat de gran utilitat per a l'elaboració de l'Estratègia.

És important interpretar aquests exemples d'instruments com a propostes inicials, a considerar en el moment de redactar el Pla d'acció, que esdevindrà una peça clau del desplegament de l'Estratègia.

6.2.1 Instruments de planificació

Els instruments de planificació fan referència, com ja s'ha esmentat, a tots els plans i programes sectorials –en relació amb el territori, la mobilitat, l'energia, l'aigua, els residus, etc.- que s'elaboren amb previsions a curt i mitjà termini. També inclourien els instruments de perspectiva, de caràcter estratègic, i amb previsions temporals de mitjà i llarg termini.

Exemples d'instruments de planificació:

- Instruments de planificació urbanística que integrin el sòl no urbanitzable en els mecanismes de gestió.
- Instruments de planificació urbanística que facilitin l'ecoeficiència o la baixa emissió en la ciutat construïda.
- Instruments que fomentin els Plans d'ocupació local en sectors generadors d'ocupació, prioritzant àmbits com ara les energies renovables, l'eficiència i l'estalvi energètic, la gestió de residus, l'aigua, la rehabilitació d'edificis, els espais públics i les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).
- Plans de desenvolupament turístic sostenible, que afavoreixin la diversificació, la mobilitat sostenible i la desestacionalització del sector turístic.
- Estratègia per a la conservació del patrimoni natural (en procés d'elaboració actualment).
- Plans d'ordenació dels recursos forestals.

6.2.2 Instruments de gestió

Tot i que una bona planificació constitueix la base necessària per a qualsevol política o intervenció en matèria de sostenibilitat, es fa igualment evident la necessitat de desenvolupar instruments adequats de gestió –també dels recursos econòmics associats, si és el cas– com a requisit indispensable perquè les intervencions siguin veritablement efectives i s'acabin implantant, a la pràctica, de manera òptima. Altrament, els escenaris i objectius establerts en les figures de planificació poden esdevenir només mers referents teòrics.

El ventall de possibilitats d'aquest tipus d'instrument és extraordinàriament variat. A tall d'exemple, se'n poden esmentar els següents:

- Instruments de gestió urbanística dels sectors d'activitat econòmica a escala supramunicipal i d'integració del sòl no urbanitzable.
- Instruments de gestió forestal: Projectes d'ordenació, plans tècnics de gestió i millora forestal, plans simples de gestió forestal, plans de gestió forestal conjunta.
- Instruments de gestió integrada dels espais amb valor natural, agrícola, forestal i paisatgístic.
- Instruments de modernització dels regadius tradicionals per incrementar l'eficiència del regadiu agrícola.
- Millors tècniques disponibles i mecanismes de desenvolupament net als processos industrials per millorar l'eficiència en l'ús de recursos i la gestió de residus i per reduir les emissions de GEH i de contaminants.
- Reutilització i ús d'aigua regenerada a la indústria, a l'agricultura i per a usos urbans.
- Sistemes de dipòsit, devolució i retorn d'envasos.
- Sistemes logístics per promoure productes de proximitat i/o ecològics o procedents del comerç just als comerços, als mercats municipals i als establiments turístics.

- Instruments de comptabilització de les emissions generades en la fabricació i disponibilitat dels materials de construcció, i introducció del seu còmput dins de la qualificació energètica dels edificis.
- Estratègies de *push & pull* incentivadores del transport col·lectiu i desincentivadores del transport privat per garantir la competitivitat del transport col·lectiu respecte del privat.
- Instruments de foment de *car pooling* (viatge compartit), cotxe multiusuari, taxi compartit, carrils de vehicles d'alta ocupació (VAO), aparcament reservat a cotxes compartits, etc. per augmentar l'ocupació mitjana dels vehicles.
- Instruments de gestió coordinada del conjunt de modes de transport mitjançant les autoritats territorials de la mobilitat.
- Sistemes de gestió de les flotes de transport per carretera i desenvolupament de centrals de distribució urbanes amb vehicles de distribució de baix impacte ambiental, a fi d'optimitzar la logística del transport de mercaderies.
- Mecanismes de millora de l'accessibilitat de les plataformes logístiques a les principals xarxes de transport ferroviari de mercaderies, tot facilitant la intermodalitat.
- EMAS.
- Instruments de gestió integrada de les concentracions industrials en polígons a fi de reduir l'impacte ambiental i millorar l'ecoeficiència en els fluxos de matèria i energia.
- Sistemes de certificació ambiental a totes les platges.
- Sistemes de gestió ambiental en els establiments turístics que promoguin, per exemple, l'eficiència energètica, l'estalvi de recursos i l'accessibilitat amb mitjans de transport sostenible.
- Acords voluntaris i projectes domèstics (*domestic offset*) per a la reducció d'emissions de GEH.
- Instruments tècnics d'adaptació de les Agendes 21 locals als continguts i requeriments dels PAES.
- Instruments de gestió ambiental de les infraestructures esportives.
- Instruments per fer el seguiment i l'avaluació sobre l'aplicació i les conseqüències per a les dones del desplegament de l'Estratègia.
- Instruments per examinar polítiques i elaborar actuacions que augmentin el nombre de dones que participen en qualitat de formuladores de decisions, planificadores, directores, assessores tècniques i decisores en la formulació, desenvolupament i aplicació de polítiques i programes per al desenvolupament sostenible.

6.2.3 Instruments econòmics, fiscals i financers

Invertir en sostenibilitat requereix un mercat que internalitzi el cost de les externalitats ambientals, la qual cosa implica en certs casos recórrer a instruments de fiscalitat ambiental, i a l'establiment d'ajuts i subvencions per reforçar o impulsar determinades estratègies en clau sostenibilista. Aquest tipus d'instrument està molt relacionat amb el concepte d'economia ecoeficient exposat al capítol 1.

Alguns exemples d'aquest tipus d'instrument són:

- Línies de finançament per a l'adaptació de mesures d'eficiència energètica, sistemes de cogeneració i utilització d'energies renovables en el sector industrial.
- Acords entre el sector públic i el privat en projectes de RDI que promoguin l'ecoeficiència i l'ecodisseny en el sector industrial.
- Diversificació o ampliació dels beneficis fiscals per a les obres de reforma, reconstrucció o rehabilitació d'edificis i habitatges, condicionats a l'aplicació de criteris de sostenibilitat.
- Programes de gestió de la demanda per reduir les puntes de consum elèctric i la seva incidència en la generació poc eficient i les pèrdues de la xarxa.
- Augment de la progressivitat de les tarifes d'aigua i ampliació de l'abast.
- Incentivació de la reducció de les externalitats ambientals als diferents sectors productius
- Impuls a les convocatòries per a la concessió de subvencions a entitats locals per a la realització de plans extraordinaris d'ocupació local (Projecte Impuls-Treball) en matèria de sostenibilitat.
- Línies de finançament per a l'adaptació de les Agendes 21 locals als continguts i requeriments dels PAES.

6.2.4 Instruments legislatius

Els instruments legislatius constitueixen un requisit imprescindible per impulsar les polítiques de sostenibilitat, i per evidenciar la voluntat política d'avançar envers escenaris més sostenibilistes.

El marc legislatiu a Catalunya inclou una jerarquia normativa que va des de la legislació de la Unió Europea fins a les regulacions locals, passant per la normativa estatal i l'autònoma; i que s'articula mitjançant les competències assignades d'acord amb cada àmbit territorial.

En conjunt, el corpus legislatiu és extraordinàriament extens i està subjecte a modificacions i actualitzacions força freqüents. Si bé no és factible incorporar de manera homogènia els principis sostenibilistes en el conjunt de la legislació, la renovació constant mateixa d'aquest corpus legislatiu ha de permetre que progressivament s'hi incorpori l'enfocament sostenibilista, no solament en la legislació ambiental, sinó en tots els àmbits sectorials. De fet, aquest enfocament sostenibilista ja és present en moltes normes vigents de manera expressa –més enllà de les estrictament ambientals-, com, per exemple, en la Llei d'urbanisme o la Llei de mobilitat. Precisament, l'Estratègia esdevé una eina eficaç d'integració de l'enfocament sostenibilista mitjançant l'establiment d'uns objectius estratègics transversals que haurà d'assumir qualsevol nou text legislatiu o la revisió d'un de precedent.

Tot i considerar-se innecessari l'increment *per se* del volum de legislació, això no descarta que eventualment pugui ser adequat desenvolupar alguna norma específica per afavorir la

implementació pràctica, efectiva i/o eficient d'altres tipus d'instruments (de gestió, fiscals, etc.), i també per atorgar estatus de text legal a determinades qüestions (com podria ser el canvi climàtic, per exemple).

6.2.5 Instruments socials

Sota la denominació d'instruments socials s'inclou un ampli ventall d'eines i mecanismes que poden considerar-se emmarcats en les categories següents:

- Informació i comunicació
- Formació i capacitació
- Educació i sensibilització
- Participació activa

El desenvolupament d'aquests instruments és cabdal per facilitar canvis en les pautes de comportament del conjunt de la ciutadania i dels actors socioeconòmics que possibilitaran l'assoliment de bona part dels objectius sostenibilistes recollits en aquesta Estratègia.

Alguns exemples d'aquest tipus d'instruments serien:

- Pla de formació i reciclatge professional dels treballadors i les treballadores dels sectors més afectats per la crisi econòmica (construcció, indústria, etc.).
- Instruments de foment de l'ocupació adreçats a col·lectius en risc d'exclusió social.
- Instruments que facilitin l'increment del nombre de programes i espais dedicats a la sostenibilitat i al medi ambient en els mitjans de comunicació i la integració d'aquests continguts de forma transversal a la resta de programes amb la participació de científics, tècnics i representants polítics.
- Campanyes i eines de comunicació i participació per implicar la ciutadania i els actors socioeconòmics, tot fomentant la corresponsabilitat ciutadana i la cohesió social.
- Instruments de comunicació adreçats al consumidor i la consumidora per garantir la informació sobre els riscos per a la salut associats al consum de productes alimentaris i no alimentaris.
- Desenvolupament de programes i editar material orientats a la formació i capacitació per a la sostenibilitat en tots els nivells educatius. Impuls i consolidació de la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya.
- Accions específiques de suport i formació al professorat en sostenibilitat.
- Campanyes i elaboració de materials informatius destinats a la ciutadania sobre la importància del consum de productes ambientalment i social més respectuosos procedents d'agricultura ecològica o integrada, comerç just, elaborats amb materials reciclats, etc., i per promoure'n el consum social (escoles, hospitals, cooperatives de consum, etc.).
- Eines de desplegament de les TIC en el món rural i promoure'n l'ús.
- Eines d'informació i formació sobre els programes de responsabilitat social corporativa en el món laboral.

- Eines de desplegament dels serveis i les prestacions socials a través de la Llei 12/2007, de serveis socials i la cartera de serveis socials 2010-2011.
- Campanyes i eines de comunicació durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura -SMSS- que se celebra anualment i que, amb diverses iniciatives, fomenta la mobilitat sostenible.
- Instruments de tracció, impulsats per la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, de la tasca de difusió de la informació ambiental i capacitat ciutadana dels mitjans de comunicació.
- Instruments per difondre els coneixements i experiències de les dones respecte de la gestió i conservació dels recursos naturals.
- Instruments que tinguin per objectiu, per a dones i per a homes, un millor equilibri entre la vida professional, familiar i personal.
- Custòdia del territori.

6.2.6 Instruments de coordinació interadministrativa

El Govern de la Generalitat i les administracions locals tenen una responsabilitat directa en la gestió de la transició envers un model de país més sostenible i en la consecució efectiva dels objectius sostenibilistes que estableix l'Estratègia. De fet, bona part dels instruments esmentats en els punts anteriors han de ser gestionats i aprovats per les administracions afectades.

Més enllà d'aquesta constatació directa, les administracions han d'exercir una funció exemplificadora i implicar-se, més que qualsevol altre actor, tant en l'assoliment d'objectius sostenibilistes com en l'orientació dels processos per arribar-hi.

El concepte de governança és clau en aquest sentit. En relació amb aquest concepte, cal emfatitzar les eines de treball en xarxa i la coordinació eficient entre les diferents administracions –i entre les diferents unitats dins d'una mateixa administració-, i també entre els actors socials i les administracions.

Un dels instruments que adquireix especial rellevància consisteix en la consolidació o creació d'organismes mixtos que intervinguin en el seguiment i la implantació de l'Estratègia (vegeu el capítol 7).

Altres exemples d'aquest tipus d'instruments serien:

- Garantir la coherència global entre els diferents plans i programes sectorials, i també la seva adequació amb els objectius de l'Estratègia.
- Reforçar, estendre i harmonitzar la definició de criteris de sostenibilitat en els plecs de condicions de compra de béns i serveis de totes les administracions. Homologació d'un catàleg de productes.
- Acords voluntaris de reducció i compensació de les emissions de CO₂ associades al consum energètic.
- Acords d'adhesió amb municipis per a la consecució d'objectius comuns relatius a l'Estratègia.
- Xarxes locals innovadores, i facilitar-ne la connexió amb xarxes internacionals.
- Clusters d'ecoinnovació territorial, integrats per universitats, empreses i administracions de diferent nivell.
- Instruments de promoció de les agendes 21 locals i del Pacte d'alcaldes/esses.

7. Desplegament i avaluació

7. Desplegament i avaluació

7.1 Instruments de desplegament, seguiment i avaluació

Els instruments que garantiran el desplegament i implantació de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya són els següents:

- a. **Plans d'acció departamentals de desplegament de l'Estratègia** que identifiquin els instruments i les mesures prioritàries per assolir els objectius i el model de país sostenible que estableix l'Estratègia per a l'any 2026. La redacció i avaluació dels plans departamentals seran responsabilitat de cada departament. El DMAH impulsarà i promourà la redacció d'aquests plans, vetllarà per la coherència dels seus continguts i els avaluarà en el marc de les consultes interdepartamentals que es duen a terme en els projectes normatius.

Atès l'horitzó temporal definit, 2026, els plans departamentals hauran de concretar els objectius intermedis de l'Estratègia, amb horitzons temporals de curt/mig termini, per perfilar les accions que poden contribuir de manera més eficaç i eficient a l'assoliment de les fites sostenibilistes.

Òbviament, els plans d'acció departamentals de desplegament de l'Estratègia seran complementaris als plans sectorials esmentats al capítol 6 que, en si mateixos, constitueixen instruments de desplegament de l'Estratègia.

- b. **Pla Marc de seguiment i coordinació de l'estratègia**, que integrarà els diferents plans departamentals. Tenint en compte el caràcter fortament transversal de l'Estratègia i per tal d'optimitzar la seva capacitat d'integració multisectorial, s'elaborarà aquest Pla Marc, perquè pugui exercir d'aglutinador d'accions i potenciar les sinèrgies entre els diferents plans departamentals. El DMAH impulsarà i coordinarà la definició, l'elaboració i el desenvolupament d'aquest pla.
- c. **Plans d'acció sobre temàtiques específiques** que concretin les actuacions prioritàries a realitzar sobre alguna temàtica o sector específic que tingui una especial repercussió en la consecució dels objectius de l'Estratègia. En el context d'aquesta tipologia de plans d'acció es podrà aprofundir en l'anàlisi sectorial de la vessant social de la sostenibilitat.
- d. Desenvolupament de criteris per a la integració dels objectius i les línies estratègiques de l'Estratègia en els plans, programes i textos legislatius que elaborin el Govern i els diferents departaments de la Generalitat. Aquesta integració garantirà, juntament amb els plans d'acció departamentals, la implantació efectiva de l'Estratègia.

D'altra banda, el sistema de seguiment i avaluació de l'Estratègia es durà a terme a través dels instruments que es presenten a continuació:

a. **Seguiment i revisió** mitjançant:

- El **sistema d'indicadors** elaborat en el marc de l'Estratègia, que permet avaluar els progressos efectius realitzats i l'assoliment i l'actualització dels objectius estratègics, i que comporta un veritable seguiment del grau de sostenibilitat del país. L'element central, per tant, serà la monitorització dels objectius estratègics quantificats, que s'estableixen com a fonamentals per a la definició del model Catalunya Sostenible a l'horitzó de 2026.

Tot i aquest horitzó temporal establert, segons l'evolució de les polítiques, les dinàmiques socials i l'adaptació tecnològica al llarg del temps, és obvi que caldrà dur a terme revisions posteriors dels valors fixats en la present proposta a fi de garantir un procés continuat de millora.

Igualment, aquest procés inclourà l'optimització del càlcul dels indicadors i la identificació d'indicadors complementaris i/o d'indicadors que responguin a nous reptes apareguts posteriorment a l'elaboració de l'Estratègia. Es vetllarà perquè la informació estadística de base sigui fàcilment accessible.

- Balanç de la idoneïtat de les actuacions que es duuguin a terme en els plans d'acció departamentals i reorientació de l'aplicació de determinats tipus d'instruments o mesures (o proposta de noves) si es constata que no estan donant bons resultats a la pràctica o que la seva relació cost-benefici no és l'adequada.

b. **Avaluació** de l'Estratègia mitjançant l'elaboració d'un Informe biennal per fer un balanç dels progressos assolits en la consecució dels objectius estratègics, realitzar una anàlisi prospectiva de noves necessitats i detectar prioritats emergents. Aquesta avaluació, de caire tècnic, serà complementada amb l'elaboració de materials comunicatius, a fi de socialitzar els progressos.

7.2 Governança de l'Estratègia

Per garantir la implantació d'un model de governança coherent amb l'Estratègia, és essencial donar continuïtat i consolidar els òrgans de seguiment que han participat activament en l'elaboració de l'Estratègia (exposats en l'apartat 1.4), concretament:

- El Grup de Treball Interdepartamental
- El Consell Consultiu
- La Mesa local

Les funcions principals de cada òrgan podrien ser les següents:

ÒRGANS DE SEGUIMENT	DEFINICIÓ I FUNCIONS
Grup de Treball Interdepartamental	<p>Grup de treball constituït per les persones titulars dels òrgans que designin els consellers de cada departament de la Generalitat de Catalunya, amb rang mínim de director general (incloent el director del CADS). Funcions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deliberació i consens intersectorial a escala governamental per elaborar el Pla Marc de seguiment i coordinació de l'Estratègia. • Seguiment dels plans d'acció departamentals de desplegament de l'Estratègia. • Aprovació del balanç d'idoneïtat de les actuacions departamentals pel que fa a l'Estratègia. • Avaluació de la incorporació dels objectius de l'Estratègia a la normativa i els plans i programes que s'elaborin durant el període 2010-2026.
Consell Consultiu	<p>Òrgan de representació intersectorial dels actors socials i econòmics de la societat catalana dotat d'una secretaria tècnica permanent. Funcions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seguiment i avaluació de l'Estratègia. • Seguiment i deliberació sobre el Pla Marc de coordinació i seguiment de l'Estratègia. • Difusió i projecció social dels avenços de l'Estratègia.
Mesa local	<p>Òrgan de representació i coordinació amb el món local. Funcions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Establir eines d'intercanvi i reforç mutu entre el món local i el departament amb competències ambientals i de sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. • Elaboració de propostes de mecanismes d'encaix de l'Estratègia amb les agendes 21 locals i d'altres instruments locals per garantir la coherència de la transició sostenibilista.

Òbviament, la denominació, composició o funcions d'aquests òrgans de seguiment podran variar per adaptar-se a les necessitats del propi desplegament de l'Estratègia.

A banda d'aquests grups de treball és interessant posar en relleu el rol de dos actors governamentals: el departament de la Generalitat de Catalunya amb competències ambientals i de sostenibilitat i el consell que disposi de competències d'assessorament en temes de sostenibilitat.

Així:

- a) El Departament de Medi Ambient i Habitatge, a través de la direcció general de polítiques ambientals i sostenibilitat, o el departament de la Generalitat de Catalunya que tingui les competències en matèria ambiental i de sostenibilitat, durà a terme la gestió tècnica i l'impuls del desplegament i el seguiment específic de l'Estratègia. Algunes de les tasques a realitzar són:
 - Fer el seguiment integrat dels progressos de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya. Valorar la integració dels seus objectius en els plans, programes i texts legislatius que s'elaborin per part del Govern dins del procés de consulta interdepartamental de l'instrument.
 - Compilar i estructurar la informació necessària per al càlcul i revisió d'indicadors de seguiment, i desenvolupar nous indicadors.
 - Impulsar i coordinar la definició, elaboració i desenvolupament del Pla Marc de seguiment i coordinació de l'Estratègia. Promoure el seu consens en el context del Grup de Treball Interdepartamental perquè aquest el proposi al Govern per a la seva aprovació.
 - Desenvolupar o promoure plans d'acció sobre temàtiques específiques.
 - Elaborar els informes tècnics i materials comunicatius.
 - Presidir i convocar els òrgans de seguiment de l'Estratègia amb una periodicitat mínima de dos cops a l'any.
 - Impulsar actuacions estratègiques, com per exemple, acords d'adhesió amb municipis i actors socials i econòmics del país per a la consecució d'objectius comuns relatius a l'Estratègia.
 - Desenvolupar i actualitzar permanentment un web específic que aplegui tota la informació sobre les tasques i els informes elaborats i que inclogui un apartat específic de participació dels actors interessats i la ciutadania en general.
- b) El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS) o aquell òrgan competent en matèria d'assessorament en temes de sostenibilitat del Govern durà a terme les següents funcions:
 - Instar a l'òrgan competent en matèria ambiental i de sostenibilitat a convocar el Grup de Treball Interdepartamental de l'Estratègia en el cas que aquest no el convoqui un mínim de dos vegades l'any, amb una periodicitat semestral. Subsidiàriament, i transcorregut un mes des de la formalització del requeriment a l'òrgan competent perquè la disposi, el Grup de Treball Interdepartamental de l'Estratègia podrà ser convocat pel CADS.

- Ser consultat amb caràcter preceptiu per part del Govern sobre la definició i el desenvolupament del Pla Marc de seguiment i coordinació de l'Estratègia, participar en els treballs preliminars, així com en el consens de les propostes.
- Valorar els informes bianuals de l'òrgan competent i els informes de seguiment dels indicadors realitzats en el marc del procés d'avaluació de l'Estratègia.
- Assessorar i/o informar sobre altres instruments de seguiment de l'Estratègia que li siguin encomanats.
- Addicionalment, es pot proposar la creació d'una comissió parlamentària de sostenibilitat per vetllar per al seguiment d'aquest procés en els textos legislatius que elabori el Govern de la Generalitat.

Aquestes tasques s'executaran en contacte, entre d'altres, amb la Fundació Observatori de la Sostenibilitat i l'*Observatorio de la Sostenibilidad de la Fundación Biodiversidad*, organismes amb qui es poden compartir dades, metodologies i experiències, i també amb la Xarxa de Regions per al Desenvolupament Sostenible (NRG4SD), de la qual Catalunya és impulsora.

7.3 Mecanismes de seguiment

Hi ha tres categories principals de mecanismes de seguiment a considerar:

- Seguiment qualitatiu referent a:
 - Avaluació de l'efectivitat global de les polítiques de govern per avançar envers escenaris més sostenibles.
 - Incorporació argumentada de les orientacions de l'Estratègia a la normativa i als plans i programes que s'elaborin durant el període 2010-2026. Aquest tipus de seguiment –que no ha de comportar nous tràmits- es podrà gestionar, entre d'altres, en el marc del procés mateix d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes. Així, l'Oficina d'Avaluació Ambiental vetllarà perquè cada pla o programa estableixi mecanismes necessaris per contribuir a assolir els objectius de l'Estratègia.
- Seguiment semiquantitatiu en relació amb:
 - Objectius especificats però no quantificats per l'Estratègia.
 - Instruments identificats –de planificació, gestió, fiscals, etc.- en els plans d'acció departamentals que s'elaborin en el marc de l'Estratègia.

En aquests dos casos, caldrà valorar la necessitat de quantificar alguns dels objectius per als quals encara no s'han pogut fixar límits específics, o la necessitat de desenvolupar nous indicadors que permetin l'avaluació del grau d'eficàcia o dels resultats obtinguts fruit d'implantar determinats instruments.

- Seguiment quantitatiu, mitjançant indicadors:
 - Monitorització de la cinquantena d'objectius quantitatius que estableix l'Estratègia com a centrals per a la definició del model de país sostenible (capítol 4). Si és possible, es presentaran simultàniament les dades segregades per sexes.
 - Complementàriament, també podran servir de base per al seguiment el conjunt de tots els indicadors elaborats en el marc dels treballs de l'Estratègia, en especial quan calgui monitoritzar un sector o àmbit específic.

En síntesi, els indicadors que es consideren fonamentals per garantir un seguiment objectiu i quantificat del grau de progrés de l'Estratègia són els que constitueixen els objectius estratègics identificats en el capítol 5. En qualsevol cas, aquest procés pot incloure la identificació de criteris que orientin la prioritització dels objectius.

S'exposen a continuació estructurats per línies estratègiques:

Indicadors LE 1.1 Matriu territorial diversa i funcional, eficiència en l'ús del sòl
<ul style="list-style-type: none">• Taxa mitjana d'habitatges principals respecte del total d'habitatges• Rati sòl agrari/sòl urbà• Densitat d'habitants per superfície de sòl urbà• Percentatge de població amb elevada accessibilitat a xarxes de transport públic• Percentatge d'habitants en municipis de 5.000 – 300.000 habitants• Quocient superfície de venda/superfície territorial ocupada dels grans establiments comercials• Relació entre el volum de sorra interceptada pels ports i el volum de sorra dragada a cada port, tal i com estableix el Pla de Ports
Indicadors LE 1.2 Regeneració i rehabilitació urbana
<ul style="list-style-type: none">• Pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis respecte del total de l'edificació• Residus de la construcció i la demolició generats per m² construït• Taxa de valorització dels residus de la construcció i demolició
Indicadors LE 1.3 Gestió integral del patrimoni natural i conservació de la biodiversitat
<ul style="list-style-type: none">• Superfície d'espais naturals protegits amb alt nivell de gestió respecte el total de la superfície d'espais naturals protegits• Superfície coberta d'hàbitats naturals i seminaturals sobre la superfície total de Catalunya• Increment de la superfície de les praderies de fanerògames respecte de la superfície actual

Indicadors LE 1.4 Activitat agrària, forestal i pesquera sostenible

- Superfície forestal gestionada respecte del total
- Superfície en producció agrària ecològica respecte del total de la superfície agrària útil

Indicadors LE 2.1 Més qualitat de vida amb menys energia

- Intensitat energètica final
- Emissions de GEH dels sectors difusos
- Consum energia final
- Intensitat energètica final del sector indústria
- Consum d'energia final durant l'ús i construcció d'edificis (inclou els edificis residencials i de serveis)
- Consum energètic màxim en els edificis de nova construcció

Indicadors LE 2.2 Impuls a les fonts d'energia renovables i a la gestió intel·ligent en xarxa.

- Percentatge sobre el consum total d'energia primària que prové de fonts renovables
- Percentatge sobre el consum brut d'energia final que prové de fonts renovables (d'acord amb el criteri de la nova Directiva europea d'energies renovables)
- Consum d'energia primària procedent de biomassa forestal, agrícola i animal

Indicadors LE 3.1 Transport sostenible competitiu

- Quota modal de mobilitat sostenible en dia feiner en els desplaçaments per treball i en els desplaçaments quotidians
- Emissions de CO₂ equivalents derivades del transport
- Taxa d'accidentalitat en el trànsit

Indicadors LE 3.2 Gestió intel·ligent de les infraestructures i electrificació del transport

- Proporció de vehicles elèctrics (purs i híbrids endollables) i vehicles híbrids no endollables respecte el parc total de vehicles.
- Quota de transport de mercaderies per carretera

Indicadors LE 4.1 Internalització econòmica d'externalitats socioambientals

- Reducció de les externalitats socioambientals de l'economia catalana respecte de l'any 2008

Indicadors LE 4.2 Ecoeficiència i innovació dels processos productius i desenvolupament de serveis ambientals i socials

- Quota d'ocupació verda
- Despesa industrial en R+D
- Empreses amb sistemes implantats de gestió ambiental amb certificat EMAS
- Residus del sector industrial generats per produir una unitat de VAB industrial
- Residus del sector industrial valoritzats respecte del total de residus del sector industrial generats
- Consum total d'aigua en l'agricultura
- Instal·lacions d'allotjaments turístics amb algun sistema de certificació ambiental

Indicadors LE 5.1 Consum racional i qualitat de vida

- Generació de residus municipals per càpita
- Consum energia del sector domèstic
- Consum d'aigua del sector domèstic
- Percentatge de la fracció resta que rep tractament al final de la seva vida maximitzant-se la valorització
- Valorització material total dels residus municipals
- Taxa de recollida selectiva bruta dels residus municipals
- Percentatge de reducció del consum de bosses comercials de plàstic d'un sol ús
- Incidència de malalties d'origen alimentari
- Dades d'exposició de la població als perills transmesos per via alimentària
- Prevalença de perills a la cadena alimentària

Indicadors LE 5.2 Comercialització i compra sostenible

- Intensitat de consum domèstic de materials
- Compra pública verda en els sectors proposats en la COM (2008) 400
- Facturació dels operadors ecològics catalans per habitant
- Productes locals d'alimentació disponibles per al consum

Indicadors LE 6.1 Cohesió social

- Taxa de pobresa
- Despesa en protecció social
- Abandonament escolar prematur

Indicadors LE 6.2 Més qualitat ambiental per a més salut

- Percentatge d'estacions de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica que compleixen la normativa per a les PM₁₀ i NO₂
- Qualitat del medi atmosfèric a través de l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (ICQA)
- Càrrega orgànica abocada en les aigües residuals industrials
- Platges amb un sistema de certificació ambiental (EMAS i/o ISO14001)

Indicadors LE 6.3 Educació per al coneixement i capacitació per a la sostenibilitat

- Taxa d'alfabetització
- Taxa d'estudis per nivells
- Percentatge d'escoles adherides a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya

Més enllà de l'ampli ventall de qüestions exposades en relació amb el seguiment, cal remarcar la importància de continuar treballant per a l'aprofundiment i la plena integració de tots els aspectes socioambientals que conflueixen en l'Estratègia, i, en particular, dels següents:

- L'aplicació pràctica dels principis de la governança per a la sostenibilitat.
- El desenvolupament d'indicadors de governança per a la sostenibilitat.
- L'aprofundiment en l'avaluació i integració de les externalitats en els balanços econòmics i la valoració del capital natural, i també en la relació cost-benefici en l'aplicació.
- L'aprofundiment en la dimensió social de la sostenibilitat i en la seva interacció amb la dimensió econòmica i ambiental.
- Les implicacions de l'Estratègia catalana a escala global i en la cooperació internacional.

Annex I. Procés de participació

Annex I. Procés de participació

1. Les fases del procés de participació de l'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya

El diagrama que es presenta a continuació sintetitza cronològicament el procés de participació que es va dur a terme. Seguidament, es detalla cada una de les fases d'aquest procés.

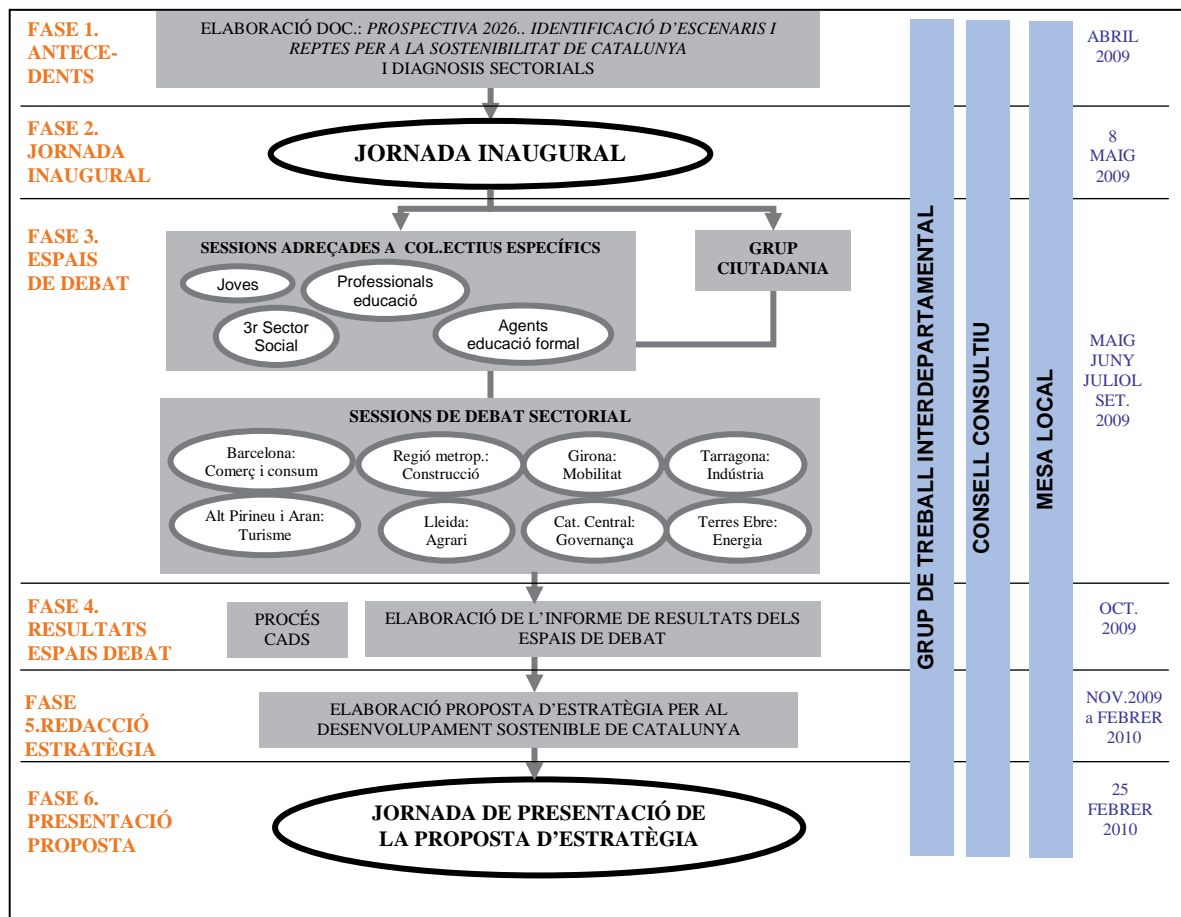

Figura 1. Diagrama del procés participatiu

Fase 1. Antecedents

Una de les primeres actuacions que es van dur a terme en l'elaboració de l'Estratègia va ser el disseny, la planificació i la difusió del seu procés de participació. Una de les peces clau perquè la

ciutadania pogués seguir de prop el procés amb la possibilitat d'implicar-s'hi va ser l'ús de diferents canals de comunicació.

En primer lloc, es va obrir una pàgina web pròpia, www.2026.cat, on hi ha tota la documentació relacionada amb l'Estratègia i el seu procés de participació de manera actualitzada, les darreres notícies i convocatòries i el calendari del procés. El web ofereix un correu electrònic específic de contacte, on es poden plantejar dubtes i altres qüestions (estrategia.sostenible.dmah@gencat.cat).

Una de les novetats del procés ha estat la utilització de les xarxes socials virtuals per fer-ne difusió. En concret, es va obrir un perfil d'usuari al Facebook de l'Estratègia i un canal en el Youtube on hi ha entrevistes amb alguns actors socials claus. El febrer de l'any 2010, el Facebook de l'Estratègia comptava amb més de 1.300 amics que feien un seguiment virtual del procés.

Fase 2. Jornada inaugural

El dia 8 de maig de 2009, es va celebrar la Jornada Inaugural del procés de participació, on es van presentar els objectius de l'Estratègia, l'enfocament, els grans reptes de sostenibilitat i el pla de participació.

La jornada va comptar amb 300 participants que representaven 193 entitats de la societat catalana.

Fase 3. Espais de debat

Durant els mesos de maig, juny, juliol i setembre de 2009 es van organitzar els diferents espais de debat del procés. Atesa la rellevància d'aquesta fase i amb l'objectiu de garantir la pluralitat i representativitat de les propostes, es van convocar els principals actors de cada sector socioeconòmic.

Com s'ha esmentat i es detalla a continuació, el debat va tenir lloc presencialment i virtualment. Es van organitzar dos tipus de sessions amb participació presencial: les sessions de debat sectorial i les sessions de debat adreçades a col·lectius específics.

SESSIONS DE DEBAT SECTORIAL

Amb l'objectiu de descentralitzar territorialment el procés, aquestes sessions van tenir lloc en diferents localitats del territori català. Concretament, les sessions realitzades i els sectors econòmics tractats van ser els següents:

- **Mobilitat**, Girona, 8 de juny de 2009
- **Construcció**, Sabadell, 11 de juny de 2009
- **Agrari**, Lleida, 16 de juny de 2009
- **Indústria**, Tarragona, 18 de juny de 2009
- **Turisme**, La Seu d'Urgell, 29 juny de 2009
- **Comerç i Consum**, Barcelona, 1 juliol de 2009
- **Energia**, Tortosa, 7 de juliol de 2009
- **Governança**, Manresa, 16 setembre 2009

En cada sessió, i amb l'objectiu de contextualitzar el debat, un equip d'experts i expertes en la matèria presentava la diagnosi del sector, d'acord amb diverses variables econòmiques, ambientals i socials. A continuació, es formaven grups de treball, moderats per un dinamitzador, perquè poguessin debatre i proposar mesures per facilitar la transició cap a una Catalunya d'òptima sostenibilitat en relació amb el seu sector d'activitat.

Es van recollir un total de 407 propostes dels actors socials participants. Les sessions van comptar amb 244 persones assistents que representaven 109 entitats.

SESSIONS DE DEBAT AMB DIFERENTS COL·LECTIUS ESPECÍFICS

En aquesta fase del procés, també es van realitzar sessions adreçades a col·lectius específics que tenien una relació directa o indirecta amb les temàtiques de l'Estratègia. En concret, les sessions es van adreçar als col·lectius següents:

- **Tercer sector social:** sessió organitzada amb la col·laboració de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya.
- **Professionals de l'educació:** jornada organitzada amb la Xarxa de Recerca en Educació per a la Sostenibilitat.
- **Actors socials de l'educació formal:** sessió coordinada amb la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya.
- **Joves:** sessió organitzada amb el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.

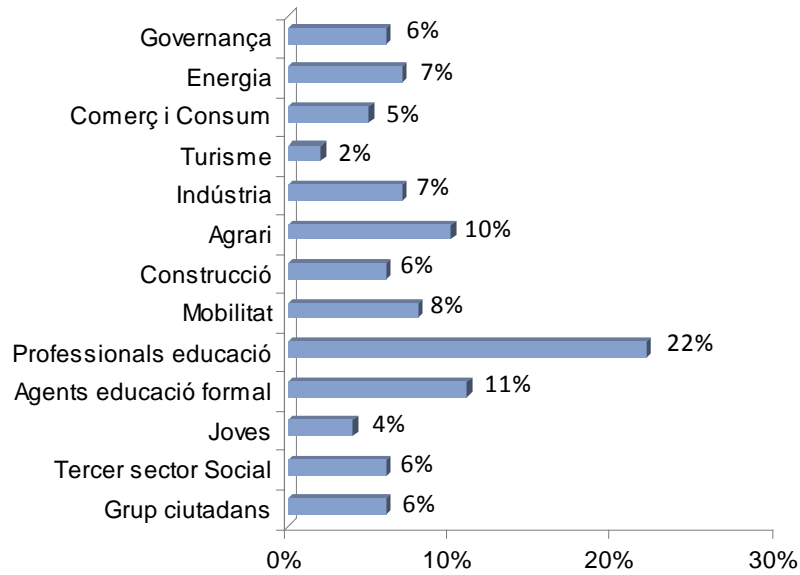
Les sessions es van organitzar amb la col·laboració de les entitats de segon i tercer nivell més representatives de cada sector. A més, es va contactar amb diverses entitats de cadascun d'aquests col·lectius per rebre assessorament i fomentar la implicació del màxim nombre d'actors de la societat catalana.

D'altra banda, i a fi de poder recollir el punt de vista de la ciutadania en general, es va realitzar una sessió adreçada a la ciutadania no organitzada: el grup de ciutadans i ciutadanes. L'objectiu de la sessió va ser analitzar i reflexionar col·lectivament sobre les mesures que la ciutadania considera que es podrien incloure en el redactat de l'Estratègia.

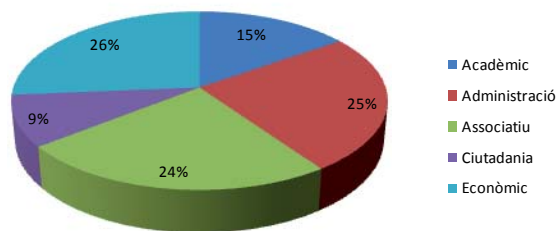
Simultàniament, s'ha treballat amb altres col·lectius, com són:

- L'Associació Catalana de Comunicació Científica, concretament amb el Grup d'Informació Ambiental, a fi de recollir-ne la visió sobre el paper que ha de tenir la comunicació en els objectius que planteja l'Estratègia.
- El Consell Nacional de Dones de Catalunya, per analitzar l'Estratègia des de la perspectiva de gènere.
- El Consell de la Gent Gran de Catalunya. En el 3è Ple del Consell, es va informar sobre l'Estratègia i sobre les vies de participació disponibles per fer arribar aportacions.

A continuació, es mostra la distribució dels participants entre les diferents sessions presencials (sessions de debat sectorial i sessions de debat amb col·lectius específics):

D'altra banda, els col·lectius participants s'han distribuït de la manera següent:

LA PARTICIPACIÓ VIRTUAL

Es va considerar necessari i oportú establir canals de comunicació virtual complementaris als presencials per tal d'enriquir la participació i ampliar la difusió.

D'una banda, es van recollir aportacions a través d'un formulari en línia accessible des del web www.2026.cat. El formulari facilitava la tramesa de propostes sobre mesures concretes per assolir un escenari de sostenibilitat.

D'altra banda, mitjançant el web <http://ecatalunya.gencat.cat>, es va crear un fòrum de debat virtual estructurat en els diversos àmbits de l'Estratègia. Aquesta plataforma mostrava tota la informació resultant del procés i proporcionava una eina per continuar el debat, amb l'objectiu de recollir noves aportacions o reflexions sobre diferents àmbits de l'Estratègia. El fòrum ha comptat amb el registre de 687 usuaris i amb 5.963 visites.

Així mateix, l'administració i la dinamització del mur del Facebook de l'Estratègia permetien seguir el procés de participació, rebre comunicació de notícies d'actualitat relacionades amb la sostenibilitat i enllaços d'interès i, també, orientar sobre els canals establerts de participació, que eren el formulari en línia i la plataforma de fòrum e-Catalunya.

Les propostes recollides mitjançant el formulari en línia i del debat del fòrum virtual, s'han sistematitzat i integrat amb les propostes de les sessions de debat presencial, i han estat de gran utilitat per elaborar l'Estratègia.

Fase 4. Resultats dels espais de debat

Les propostes de mesures recollides en les sessions de debat presencials i virtuals són sistematitzades i agrupades segons el seu contingut en l'Informe de resultats dels espais de debat. Totes aquestes aportacions han estat l'element fonamental per elaborar l'Estratègia, i seran igualment claus per definir els plans d'acció departamentals durant la fase de desplegament de l'Estratègia.

D'altra banda, també s'han recollit les conclusions del procés de participació sobre els reptes per a la sostenibilitat de Catalunya que va organitzar el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) del 14 al 16 d'octubre de 2009 en el marc dels 10 anys del CADS. Al llarg de tot el procés, s'ha establert una sinergia mútua entre els dos processos de participació, fet que ha enriquit la proposta d'Estratègia resultant.

A continuació, s'indica el nombre d'aportacions que corresponen a cada sector de l'Estratègia:

NOMBRE D'APORTACIONS AGRUPADES DELS ESPAIS PRESENCIALS	Àmbit territorial	124
	Àmbit dels fluxos ambientals	116
	Àmbit social	121
	Àmbit de la governança	33
	Altres aportacions referents a l'ocupació i els sectors econòmics	9
	Altres aportacions referents a la docència infantil, secundària i universitària	34
NOMBRE D'APORTACIONS AGRUPADES DELS ESPAIS NO PRESENCIALS	Àmbit territorial	7
	Àmbit dels fluxos ambientals	5
	Àmbit social	7
	Àmbit de la governança	2

** El nombre d'aportacions de cada sector indicat no correspon al total d'aportacions recollides en cada un dels espais de debat. El nombre indicat a la taula correspon al nombre d'aportacions agrupades segons la seva similitud. El nombre d'aportacions que es van recollir als diferents espais de participació va ser molt superior.*

Fase 5: Elaboració de la proposta d'Estratègia

Des del novembre de 2009 al febrer de 2010, la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat ha elaborat la proposta d'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya. Per fer-ho, i tal com s'ha comentat anteriorment, s'han valorat i tingut en compte les nombroses propostes resultants del procés de participació.

Fase 6: Jornada de presentació de la proposta d'Estratègia

El dia 25 de febrer de 2010, es presenta a Barcelona la proposta d'Estratègia per al desenvolupament sostenible de Catalunya en un acte públic on s'exposen de manera sintètica els resultats del procés de participació, els objectius estratègics i el model de Catalunya sostenible en l'horitzó de l'any 2026. Es compta amb la presència dels i de les representants dels diferents col·lectius que han participat en el procés d'elaboració de l'Estratègia, tant de les administracions públiques catalanes com de la societat civil organitzada.

Un cop presentada l'Estratègia, s'obre un període d'un mes per recollir esmenes, modificacions i altres comentaris al document. Totes les aportacions rebudes s'han considerat en la redacció final de la proposta d'Estratègia.

Les xifres del procés

El següent quadre indica esquemàticament les xifres globals de participants de les jornades i espais de debat del procés i de les propostes recollides en els diferents espais de debat:

JORNADES I ESPAIS DE PARTICIPACIÓ	PARTICIPANTS		ENTITATS	PROPOSTES REBUDES
Jornada inaugural	300	866 participants	193 entitats	-
Sessions de debat sectorials	274		142 entitats	407 propostes
Sessions de debat adreçades a col·lectius específics	116		95 entitats	385 propostes
Jornada de Presentació de la Proposta d'Estratègia	396		216 entitats	-
Participació virtual	700 participants		-	38 propostes
TOTAL	- *		432 entitats**	830 propostes

* No es pot donar una xifra total de participants. Alguns dels participants de les jornades i espais de debat també han participat als espais virtuals i, per tant, hi haurien duplicats i la xifra resultant no seria real.

** Atès que algunes entitats han participat en més d'un espai de participació, el nombre d'entitats participants total no correspon a la suma de les entitats que han participat en els diferents espais.

Les xifres de participació virtual corresponen als participants i propostes que han arribat a través de l'e-catalunya i dels formularis de propostes en línia.

En el punt 3 de l'annex es mostra el llistat d'aquestes 432 entitats participants en les diferents jornades organitzades (jornada inaugural i jornada de presentació de l'Estratègia), espais de debat presencials (sessions de debat sectorial i sessions de debat dirigides a col·lectius específics) i participants a través del formulari *en línia* de propostes. Els participants del debat de la plataforma virtual de l'e-Catalunya ho feien a títol individual i, per tant, no s'inclouen en aquest llistat d'entitats.

2. Els òrgans de seguiment del procés

A l'inici del procés, s'han constituït diversos òrgans creats *ad hoc* per realitzar el seguiment i impulsar l'elaboració de l'Estratègia que han estat claus per garantir la fortalesa del contingut de l'Estratègia i del procés de participació mateix. Concretament, són els que s'indiquen a continuació:

- **GRUP DE TREBALL INTERDEPARTAMENTAL DE L'ESTRATÈGIA:** Format pels i per les representants de tots els departaments de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu d'aquest grup de treball ha estat canalitzar, deliberar i analitzar les aportacions dels diferents departaments a l'Estratègia, cosa que ha estat essencial per garantir el consens en el si del Govern sobre les línies i els objectius estratègics establerts en l'Estratègia.
- **CONSELL CONSULTIU:** A l'inici del procés es va constituir el Consell Consultiu de l'Estratègia, format per una representació de la societat organitzada catalana. El Consell està integrat per 39 membres entre entitats ecologistes, organitzacions empresarials i consultores, organitzacions sindicals, entitats financeres, col·legis professionals, universitats, entitats municipalistes, el sector associatiu social, representants dels consells del DMAH i d'altres representants de la Generalitat (en el punt 4 de l'annex, es pot consultar el llistat detallat d'entitats membres).

L'objectiu del Consell ha estat el seguiment, deliberació i anàlisi del procés de participació i elaboració de l'Estratègia mitjançant reunions periòdiques d'informació i debat. S'han celebrat 6 sessions plenàries. Durant les sessions s'han realitzat grups de treball en dues ocasions, on s'han recollit un total de 108 aportacions. A més, a través del correu electrònic i d'un entorn TIC específic per al Consell, s'han recollit 43 aportacions més. En total (incloent també les aportacions del plenari), els membres del Consell Consultiu han realitzat, durant aquest procés d'elaboració de l'Estratègia, un total de 235 propostes i esmenes.

Les aportacions realitzades es poden classificar en les tipologies següents:

- **Reptes de l'Estratègia:** 65 aportacions
- **Objectius i indicadors:** 94 aportacions
- **Metodologia de l'Estratègia:** 25 aportacions
- **Externalitats:** 11 aportacions
- **Aspectes de governança de l'Estratègia:** 13 aportacions
- **Aspectes de comunicació i participació:** 7 aportacions
- **Altres:** 20 aportacions

- **MESA LOCAL:** És un òrgan de participació específic per al món local. Té l'objectiu de garantir la màxima coherència entre l'Estratègia i les nombroses agendes 21 implantades en el territori, valoritzar l'experiència adquirida pel món local i planificar conjuntament propostes de futur que enriqueixin ambdós processos. Han format part d'aquest espai de participació els ens més representatius del món local català (les quatre diputacions catalanes, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis), i també les xarxes locals vinculades a temes de sostenibilitat com la Xarxa de Ciutats i Pobles per a la Sostenibilitat i el Consell d'Iniciatives Locals pel Medi Ambient (CILMA). La Mesa ha realitzat un total de 3 sessions, aportant en conjunt 70 propostes. Així mateix, la Xarxa ha promogut un debat més aprofundit sobre l'encaix entre les agendes 21 i l'Estratègia en el marc d'un grup de treball específic.

3. Entitats participants del procés

129.estudi	Ajuntament de Figueres	Alma social, SL
22sistema sostenible	Ajuntament de Gavà	Almar
Abac enginyers	Ajuntament de la Garriga	Alter Civites
Abacus cooperativa	Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat	Ambito Arquitectura
Abengoa	Ajuntament de Lleida	Amphos 21
Acciónatura	Ajuntament de Lloret de Mar	APRES SL
ACR Gestión de Proyectos Sostenibles	Ajuntament de Mataró	APRISE-PROMOCIONS
ADENC, Ecologistes de Catalunya (EdC)	Ajuntament de Molins de Rei	ARC Mediación Ambiental
Administració, Promoció i Gestió, SA (ADIGSA)	Ajuntament de Montcada i Reixac	Àrea metropolitana de BCN, Entitat del mediambient
Agència Catalana de l'aigua	Ajuntament de Palafrugell	Àrea Social de Participació Ciutadana
Agència Catalana de Seguretat Alimentària	Ajuntament de Pontós	ARQ3, SLP
Agència de Residus de Catalunya	Ajuntament de Premià de Mar	Artefacto Cultural
Agenda 21 Barcelona	Ajuntament de Reus	Associació Amics del Baix Empordà
Agrupació AuS del CoAC	Ajuntament de Sabadell	Associació Barrinar cap a la Sostenibilitat
Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Medi Ambientals (ACECMA)	Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Associació Catalana Cases de Colònies
Agrupació per a la Protecció del Medi Ambient (APMA)	Ajuntament de Sant Cugat	Associació Catalana de Comunicació Científica
Agrupación de Energías Renovables (AERSA)	Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)
AGVA SCP	Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda	Associació Catalana del Biodièsel
Aigües de Barcelona (AGBAR)	Ajuntament de Tarragona	Associació de Naturalistes de Girona
Ajuntament d'Aiguaviva	Ajuntament de Terrassa	Associació Defensem el Territori de les Comarques de Girona
Ajuntament de Badalona	Ajuntament de Torrelles de Llobregat	Associació d'Empresaris de les Comarques de l'Ebre
Ajuntament de Barcelona	Ajuntament de Torroella de Montgrí	Associació d'Usuaris de la Bicicleta del Vendrell i el Baix Penedès
Ajuntament de Calella	Ajuntament de Tortosa	Associació Empresarial Química de Tarragona
Ajuntament de Callús	Ajuntament de Vic	Associació Nereo
Ajuntament de Castellbisbal	Ajuntament de Viladecans	
Ajuntament de Castelldefels	Ajuntament del Prat de Llobregat	
Ajuntament de Cornellà de Llobregat	Ajuntament d'Igualada	
	Ajuntament d'Organyà	
	ALcontrol Laboratories	

Associació per a la Defensa i l'Estudi de la Natura	Centre UNESCO de Catalunya	Consejo Internacional Asociativo para la Protección del Pirineo (CIAPP)
Associació Rasol	Centres d'Innovació i Formació Ocupacional (CIFO) - Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)	Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible, Generalitat de Catalunya
Aurensis, SL	CIMAS Innovación y Medio Ambiente, SLL	Consell Català de l'Esport
Aus-rurban	Ciment Català	Consell Català d'Estadística
Autoritat Portuària de Tarragona	CITIES, Universitat Politècnica de Catalunya	Consell Comarcal de la Noguera
Avantia	Clavegueram de Barcelona, S.A.	Consell Comarcal del Bages
Banc Aliments	Club EMAS	Consell Comarcal del Baix Empordà
Banc de Sabadell	CMT	Consell Comarcal del Baix Llobregat
Barcelona Regional	COBEGA	Consell Comarcal del Maresme
BASF Española, SL	Col·legi Bon Salvador	Consell d'Iniciatives Locals per al Medi Ambient de les Comarques de Girona (CILMA)
BCNecologia	Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya (COAMB)	Consell de la Gent Gran de Catalunya
BioQuat	Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya (COAC)	Consell de la Sostenibilitat de L'Hospitalet de Llobregat
Bruno Remouè & Associats	Col·legi Oficial de Geògrafs de Catalunya	Consell Nacional de Dones de Catalunya
Cambra de Comerç de Barcelona	Col·legi Oficial d'Economistes de Catalunya	Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Sabadell	Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials	Consorci Colls i Miralpeix
Camp d'Aprenentatge de Can Santoi	Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya	Consorci de Gestió de la Fertilització Agrària de Catalunya
Casa de l'Aigua, Fundació Nova Cultura de l'Aigua	Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles	Consorci d'Educació de Barcelona, Sant Martí (CRP)
Càtedra Enresa - Amphos, UPC	Comissió Obrera Nacional de Catalunya	Consorci del Lluçanès
CCOO Barcelonès Nord	Comissions Obreres - Construcció i fusta	Consorci EL FAR
CDEA, Servei de Medi Ambient - Ajuntament de Terrassa	Comissions Obreres - Mobilitat	Consorci Forestal de Catalunya
CECI Centre d'Estudis Comarcal Igualada	Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat (COCARMI)	Consorci Vies Verdes Girona
CECOT	Compostadores, SL	Cooperativa ECTS
CEIP Agustí Barberà	CONC	Coordinadora de Tallers per a Persones amb Discapacitat Psíquica de Catalunya
CEIP Barrufet	Confederació d'Associació de Veïns de Catalunya	Coordinadora d'Usuaris de la Sanitat: Salut, Consum i Alimentació
CEIP Benviure	Confederació de Comerç de Catalunya	
CEIP Can Massallera		
CEIP Francesc Macià		
CEIP Mare de Déu de Montserrat		
Celulosa de Levante, SA		
Centre de Sostenibilitat, Oficina Agenda Local 21, Conselleria de Medi Ambient.		
Centre Tecnològic de l'Aigua		

CORESSA - Ajuntament de Sant Boi	Departament de Presidència, Generalitat de Catalunya	Eco Intelligent Growth (EIG)
Corresponsables	Departament de Salut Pública, Universitat de Barcelona	EcoDiari
Cresol, Solucions Energètiques Locals, SCP	Departament de Salut, Generalitat de Catalunya	ECOFYS
Creu Roja Joventut	Departament de Sostenibilitat i Arquitectura EsArq_UIC	EcoIntelligentGrowth
CRIA SL - Xarxa de Coneixements Promocions	Departament de Treball, Generalitat de Catalunya	Ecologistes en Acció de Catalunya
Cruz Roja	Departament de Vicepresidència, Generalitat de Catalunya	Ecostream
CTTI, Departament de Medi Ambient i Habitatge	Departament d'Economia i Finances, Generalitat de Catalunya	Eco-union
Delegació del Govern de la Generalitat a la Catalunya Central	Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya	Eficiència energètica E-cuatro, SL
Delegació del Govern de la Generalitat a Tarragona	Departament d'Enginyeria de la Informació i de les Comunicacions (dEIC)	El Tinter
Deloitte	Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, Generalitat de Catalunya	Emissions, S.L.
DEMAC-EdC	Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Generalitat de Catalunya	Endesa
Departament Astronomia i Meteorologia, Facultat de Física, UB	Departament of Astronomy & Meteorology, Faculty of Physics, UB	Entitat Medi Ambient i Gestió
Departament d'Acció Social i Ciutadania, Generalitat de Catalunya	DEPLAN, Ingenieria i Consultoria Ambiental, SL	Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus
Departament d'Agricultura Alimentació i Acció Rural, Generalitat de Catalunya	Didàctica de la Matemàtica i les Ciències Experimentals, Facultat de Ciències de l'Educació, UAB	ENVIT. Estudis sociològics i gestió de projectes
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, Generalitat de Catalunya	Diputació de Barcelona	EolicCat - Associació Eòlica de Catalunya
Departament de Didàctica de les Ciències, Grup Complex, Universitat Autònoma de Barcelona	Diputació de Lleida	EPTISA, Enginyeria i Serveis SA
Departament de Governació i Administracions Públiques, Generalitat de Catalunya	Diputació de Tarragona	ERF, Gestió i Comunicació Ambiental
Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya	Direcció General de Comerç del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa	ERGRANSA
Departament de Medi Ambient i Habitatge, Generalitat de Catalunya	Direcció General de Turisme	ESCI
Departament de Polítiques Territorials i Obres Públiques, Generalitat de Catalunya	Direcció General del Transport Terrestre	Escola Antoni Tàpies
	Ecas-intress	Escola de Natura del Corredor
		Escola Enginyers Agrònoms
		Escola Joan Roca
		Escola Josep Monmany Amat
		Escola Marinada
		Escola Narcís Monturiol
		Escola Superior de Comerç Internacional (ESCI-UPF)
		Escola Superior de Disseny (ESDi)
		Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona (ETSEIB)
		Escola Vedruna

Esquerra Republicana de Catalunya	Fundació Llor	Grupo Inel - Green World Consulting
Estudi Art de Barcelona, SLPU	Fundació Mar	Harquitectes
Estudi Xavier Mayor et al SL	Fundació Món Rural	IAEDEN- Ecologistes de Catalunya
Estudis de Medi Ambient i Sistemes, S.L.	Fundació Observatori Català de la Sostenibilitat	IBERDROLA, S.A.
EUT. Mediterrani	Fundació Pere Tarrés	IDAEA-CSIC
Events Organitzacions	Fundació Privada Empresa & Clima	IES Antoni Pous
Expo CO2	Gabinet CERES	IES de Sales
Factor CO2 Ennova	Gabinet Estudis Econòmics, Universitat Politècnica Catalunya	IES Eduard Fontserè
Facultat d'Educació, Universitat de Barcelona	Gabinete de Apoyo Técnico	IES Gelida
FCC Construcció	GAENA Environment, SL	IES Itaca
FCCSA	GAIA, Serveis Ambientals	IES Joaquim Rubió i Ors
Federació Catalana de Drogodependències	Gas Natural SDG	IES Marianao
Federació Catalana d'Esplais	Generalitat de Catalunya	IES Montmeló
Federació Catalana d'ONGs de Catalunya	GEPEC-EdC	IGREMAP SLP
Federació d'Entitats d'Atenció i d'Educació a la Infància	Germont sa	IHOBE, Sociedad Pública de Gestión Ambiental
Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC)	GESFER	iMat-Centre Tecnològic de la Construcció
Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya	Global Projectes EDT	Inèdit Innovació s.l.
Federació d'Ecologistes de Catalunya	Gobierno Vasco	INERCO SA
Federació d'Indústria de Catalunya de Comissions Obreres	Greenpeace	InnovAD
FirstCarbon Solutions	Gremi de Constructors d'Obres de Barcelona i Comarques	Institució Catalana d'Història Natural
Foment del Treball	Gremi de Recuperació de Catalunya, RECICLAT	Institució de Ponent per a la Conservació i l'Estudi de l'Entorn Natural (IPCENA)
Fundació Caixa Catalunya	Gremi de Transport i Maquinària de la Construcció	Institut Català de la Fusta (NCAFUST)
Fundació Catalana de l'Esplai	GRM, Dept. Geografia, Universitat Autònoma de Barcelona	Institut Català del Sòl
Fundació Catalana per a la Prevenció i el Consum Responsable	Grodema	Institut Cerdà
Fundació del Món Rural	Grup Carles, Gestió i Projectes, S.L.	Institut de Govern i Polítiques Públiques (UAB)
Fundació ECA Bureau Veritas	Grup Cerveró	Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (ITeC)
Fundació Equilibri	Grup d'Estudi i de Protecció dels Ecosistemes Catalans – Ecologistes de Catalunya	Institut d'Estudis de la Seguretat
Fundació Fòrum Ambiental	Grup DAMM	Institut Joaquim Rubió i Ors
	Grup de Defensa del Ter	Institut Lluís de Peguera
		Institut Metropolità del Taxi

Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran (IDAPA)	Nissan Motor Iberica	Punt Segarra-Garrigues
Institut Universitari d'Estudis Europeus	Nissan, Grup Gestors Energia	Regs de Catalunya SAU
Invall	Novotec Consultores, SA	REMOSA
IUEE, Universitat Autònoma de Barcelona	Observatori de la Tordera	RESA
IUSC	Observatori de la Sostenibilitat de les Comarques Gironines	Reus Enginyeria, SL
J. Vilaseca S.A.	Observatori Sostenibilitat d'Andorra	RG associats. sl.
Jaume Carné Arquitectura SLP	Oficina Catalana del Canvi Climàtic, Departament de Medi Ambient i Habitatge	Saint-Gobain Cristaleria,SA
Jesus Feliu Consultors	Oficina d'Avaluació Ambiental, Departament de Medi Ambient i Habitatge	Salut i Medi
Jove Cambra Internacional	Oficina de Gestió Ambiental Unificada de la Generalitat	Sant Boi Camina
Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)	Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)	Secretaria d'Habitatge de la Generalitat de Catalunya
Joves d'Esquerra Republicana de Catalunya	PAC RM, SL	Secretaria d'Indústria, Departament d'Innovació, Universitats i Empresa
Joves d'Esquerra Verda	Pamias Servicios de Ingeniería, SA	Secretariat de Medi Ambient del Col·legi de Registradors
Kairos Solutions	Paradores de Turismo de España, SA	Servei Civil Internacional
La Copa SCCL	Parc Natural de l'Alt Pirineu	SETISCO, SL
Lavola	Parlament de Catalunya	SGS TECNOS SA
LEITATA Centre Tecnològic	Pastor Arquitectes	SIAGRO SL, Consultorías de Agricultura
Les Guilleries Associació de Promoció i Educació Mediambiental	Patronat Catalunya Món	Sindicat d'Indústria de Tarragona de Comissions Obreres
Litoral Consult	Pedagogium Cos de Sant Boi de Llobregat	Sinergia Telecom, SL
Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural	Planb Comunicació	Sociedad Española de Seguridad Alimentaria (SESAL)
Mancomunitat la Plana	Port de Barcelona	Societat Catalana d'Educació Ambiental
Mataró Energia Sostenible, SA	PricewaterhouseCoopers	Soluciones Sostenibles, Col·legi d'Economistes de Catalunya
Mecalux	Projectae	SOS Empordanet
Mesa de la Bicicleta	Projecte BIV	Tableros Tradema
MINUARTIA	Projecte Ninam	Taller d'Enginyeria Ambiental, SL
Missatgers Trèvol SCCL	Promoció del Transport Públic	Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
MN Consultors en Ciències de la Conservació	Proyecta_accion_urbana	Tauw Iberia SA
Moville SL	Pryma Calidad y Medio Ambiente	Tecnoquímica Analítica, SL
Museu Agbar de les Aigües, Fundació AGBAR	PSC Vilassar de Dalt	Tecnoserveis Delmar, SLL
Network		TEMA, SA

Terra Sakra Tourism Group, SL
TERRANETA 6000, SL
Transportadora de Electricidad,
SA (TDE)
Transprime
TRS, SAU
UGT de Catalunya
Únete al Planeta AC
Unió de Pagesos de Catalunya
Unió Excursionista de Catalunya
(UEC)
Unió Sindical Obrera de
Catalunya
Unión Industrial Papelera, SA
Universitat Autònoma de
Barcelona
Universitat de Barcelona
Universitat de Girona
Universitat de Lleida
Universitat Politècnica de
Catalunya
Universitat Pompeu Fabra
Universitat Ramon Llull, Facultat
Blanquerna
Universitat Rovira i Virgili
Urban id
Urbaser
Valeri Consultors
Viladraueducacio.com
VOLT--TOUR
www.sostenible.cat
Xarxa de Recerca en Educació
per a la Sostenibilitat
Xarxa d'Escoles per a la
Sostenibilitat de Catalunya
ZICLA

4. Llistat de membres del Consell Consultiu de l'Estratègia

Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACMC)	Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua
Associació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals (ACECMA)	Consell per a la prevenció i la gestió dels residus
Associació d'organitzacions registrades EMAS a Catalunya (CLUB EMAS)	Consorci Forestal de Catalunya
Associació Eòlica de Catalunya (EOLICCAT)	Ecologistes de Catalunya (EdC)
Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP)	Federació Catalana de Caixes d'Estalvi
Banc Sabadell	Federació Catalana d'ONGs per al Desenvolupament (FCONGD)
Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya	Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
Col·legi de Periodistes de Catalunya	Federació de Municipis de Catalunya (FMC)
Col·legi d'Economistes de Catalunya	Foment del Treball Institut Català de les Dones Joves Agricultors i Ramaders de Catalunya (JARC)
Comissions Obreres (CCOO)	Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana)
Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya (CONFAVC)	Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)
Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS)	Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Consell de Protecció de la Natura	Societat Catalana d'Educació Ambiental (SCEA)
Consell de Qualitat Ambiental	Taula del Tercer Sector Unió de Pagesos (UP)
Consell General de Cambres de Catalunya	Unió General de Treballadors (UGT)
Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC)	Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Annex II. Objectius estratègics quantificats

Codi	Descripció indicador	Unitat	Valor actual (any)	Objectiu estratègic	Escenari tendencial horitzó 2026	Escenari de referència (any)*	Marc Referencial**
1.1.1	Taxa mitjana d'habitatges principals respecte el total d'habitatges	%	76% (2007)	82%	78%	--	--
1.1.2	Densitat d'habitants per superfície de sol urbà	habitants/ha	63 (2007)	--	--	--	--
1.1.3	Superfície de sol agrari respecte sol urbà	sòl agrari/sòl urbà	6,9 (2002)	6,4	--	--	--
1.2.1	Pes de la rehabilitació i el manteniment d'edificis respecte del total de l'edificació	%	34% (2002)	47%	30%	--	--
1.2.2	Residus de la construcció i demolició generats per m2 construït	kg/m ² construït	480 (2006)	120	752	252 (2012)	PROGROC
1.2.3	Taxa de valorització dels residus de la construcció i demolició	%	20% (2007)	80%	57%	32% (2012)	PROGROC
1.3.2	Superfície d'espais naturals protegits amb alt nivell de gestió respecte el total de la superfície d'espais naturals protegits	%	39% (2010)	50%	45%	--	--
1.3.3	Superfície coberta d'habitats naturals i seminaturalats sobre la superfície total de Catalunya	%	60,74% (2009)	60,74%	59,34%	--	--
1.3.4	Increment de la superfície de les praderies de fanerògames marines	%	--	10%	0%	--	--
1.4.1	Superfície forestal gestionada respecte del total	%	30% (2007)	92%	92%	92% (2018)	--
1.4.2	Superfície en producció agrària ecològica respecte el total de la superfície agrària útil.	%	4% (2008)	12%	10%	--	--
2.1.1	Intensitat energètica final	tep/M€ constants any 2008 del VAB de Catalunya	81,6 (2007)	50-55	90	73 (2015)	Revisió 2009 PEC
2.1.2	Emissions de GEH dels sectors difusos	ktones de CO ₂ equivalents	39.162 (2005)	27.800-29.200	48.860	33.290-35.240 (2020) 5.340 (2050)	Paquet energia i clima UE IPCC COM 39 2009
2.1.3	Consum energia final	ktep	16.200 (2007)	13.770-15.000	24.880	15.098 (2015)	Revisió 2009 PEC
2.1.3a	Intensitat energètica del sector indústria	tep/M€ constants del 2008 de VAB industrial	128 (2007)	79-85	115	107 (2015)	Revisió 2009 PEC
2.1.3b	Consum d'energia final durant l'ús i construcció dels edificis (inclou els edificis residencials i de serveis)	ktep	6.900 (2007)	4.550-5.400	8.600	7.150 (2015)	Revisió 2009 PEC
2.1.3c	Consum energètic màxim en edificis de nova construcció	kWh/m ²	--	<50	--	--	--

* Entre parèntesi s'estableix l'horitzó temporal del marc referencial.

** Tot i que s'hagin tingut en compte més d'una referència en els casos en que es requeria, en aquesta columna només es citen les referències utilitzades per a obtenir els valor/s a assignar a l'escenari de referència (columna anterior)

Codi	Descripció indicador	Unitat	Valor actual (any)	Objectiu estratègic	Escenari tendencial horitzó 2026	Escenari de referència (any)*	Marc Referencial**
2.2.1	Percentatge sobre el consum total d'energia primària que prové de fonts renovables	%	2,8% (2007)	15,8%	7,3%	10% (2015)	Revisió 2009 PEC
2.2.2	Percentatge sobre el consum brut d'energia final que prové de fonts renovables	%	3,6% (2007)	20-30%	7%	20% (2020)	Paquet energia i clima UE
2.2.3	Consum d'energia primària procedent de biomassa forestal, agrícola i animal	ktep	89 (2007)	520	96	306 (2015)	Revisió 2009 PEC
3.1.1	Quota modal de mobilitat sostenible de la mobilitat quotidiana en dia feiner en els desplaçaments per treball	% de desplaçaments	49% (2006)	64%	34%	51% (2012)	PDMRMB DNM
3.1.1	Quota modal de mobilitat sostenible de la mobilitat quotidiana en dia feiner en els desplaçaments quotidians	% de desplaçaments	59% (2006)	71%	44%	61% (2012)	PDMRMB DNM
3.1.2	Emissions de CO ₂ equivalents derivades del transport	ktones de CO ₂ equivalents	16.315 (2007)	10.650-11.250	19.406	13.542 (2020) 2.076 (2050)	Paquet energia i clima UE IPCC COM 39 2009
3.2.1	Proporció de vehicles elèctrics (purs i híbrids endollables) i vehicles híbrids no endollables respecte el parc total de vehicles	%	0,01% (2009)	25-30%	19,6%	4,6% (2015)	Revisió 2009 PEC
3.2.2	Quota de transport de mercaderies per carretera	%	97% (2008)	90-94%	97%	94% (2026)	PITC
4.1.3	Reducció de les externalitats socioambientals de l'economia catalana respecte de l'any 2008	%	--	>18%	--	--	--
4.2.1	Quota d'ocupació verda (sectors medi ambient, construcció sostenible, energies renovables i I+D+i en sostenibilitat ambiental)	%	2,2% (2009)	5,4%	3,7%	--	--
4.2.3	Despesa industrial en R+D	M€	1.830 (2007)	5.000	4.550	--	--
4.2.7	Empreses amb sistemes de gestió ambiental amb certificat EMAS	nombre empreses	250 (2009)	600	305	350 (2011)	Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana
4.2.8	Instal·lacions d'allotjament turístic amb algun sistema de certificació ambiental	%	4% (2008)	80%	11%	--	--
4.2.9	Residus del sector industrial generats per produir una unitat de VAB industrial	t/ME constants del 2008 de VAB industrial	124 (2007)	67	156	117 (2012)	PROGRIC
4.2.10	Residus del sector industrial valoritzats respecte del total de residus del sector industrial generats	%	73% (2007)	85%	80%	82% (2012)	PROGRIC
4.2.12	Consum total d'aigua en l'agricultura	hm ³	2.072 (2007)	2.200-2.500	2.990	--	--
5.1.1	Consum energia del sector domèstic	ktep	2.260 (2007)	2.210-2.380	3.790	2.450 (2015)	Revisió 2009 PEC

* Entre parèntesi s'estableix l'horitzó temporal del marc referencial.

** Tot i que s'hagin tingut en compte més d'una referència en els casos en que es requeria, en aquesta columna només es citen les referències utilitzades per a obtenir els valor/s a assignar a l'escenari de referència (columna anterior)

Codi	Descripció indicador	Unitat	Valor actual (any)	Objectiu estratègic	Escenari tendencial horitzó 2026	Escenari de referència (any)*	Marc Referencial**
5.1.2	Consum d'aigua del sector domèstic	hm ³	348 (2007)	417	440	398 (2015)	PGDCFC
5.1.3	Percentatge de la fracció resta que rep tractament al final de la seva vida maximitzant-se la valorització	%	--	100%	--	--	--
5.1.4	Generació de residus municipals per càpita	kg/habitant·dia	1,59 (2008)	1,22	1,59	1,48 (2012)	PROGREMIC
5.1.5	Valorització material total dels residus municipals	%	24% (2006)	60%	50%	48% (2012)	PROGREMIC
5.1.6	Taxa de recollida selectiva bruta dels residus municipals	%	34% (2008)	73%	57%	58% (2012)	PROGREMIC
5.1.7	Percentatge de reducció del consum de bosses comercials de plàstic d'un sol ús	%	--	95%	--	50% (2012)	PROGREMIC
5.2.2	Compra pública verda en els sectors proposats en la COM(2008) 400	%	--	100%	--	--	--
5.2.3a	Facturació dels operadors ecològics catalans per habitant	€/habitant·any	9 (2009)	30	27	13 (2012)	PAAAE
5.2.3b	Productes locals d'alimentació disponibles per al consum	%	78% (2006)	81%	70%	--	--
6.1.4	Abandonament escolar prematur	%	32% (2007)	<10%	30%	<10% (2020)	Estratègia Europa 2020
6.2.1	Percentatge d'estacions de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la contaminació atmosfèrica que compleixen la normativa per a les NO2	%	estacions trànsit: 71% (2008) estacions industrials: 100% (2008)	100%	--	100 % (a partir de l'any 2002)	RD 1073/2002 Directiva 08/50/CE
6.2.1	Percentatge d'estacions de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la contaminació atmosfèrica que compleixen la normativa per a les PM10	%	estacions trànsit: 70% (2008) estacions industrials: 70% (2008)	100%	--	100 % (a partir de l'any 2002)	RD 1073/2002 Directiva 08/50/CE
6.2.2	Qualitat del medi atmosfèric a través de l'Índex Català de Qualitat de l'Aire (ICQA)	--	--	>50	--	--	--
6.2.5	Platges amb un sistema de certificació ambiental (EMAS i/o ISO 14001)	nombre platges	44 (2009)	215	132	--	--
6.2.6	Càrrega orgànica dels abocaments d'aigües residuals industrials	t DQO/d	45.000 (2008)	36.000	42.000	--	--
6.3.1	Percentatge d'escoles adherides a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya	%	19%	100%	--	--	--

* Entre parèntesis s'estableix l'horitzó temporal del marc referencial.

** Tot i que s'hagin tingut en compte més d'una referència en els casos en que es requeria, en aquesta columna només es citen les referències utilitzades per a obtenir el/s valor/s a assignar a l'escenari de referència (columna anterior)

2026.CAT

**Estratègia per al desenvolupament
sostenible de Catalunya**

Avda. Diagonal 523-525
08029 Barcelona
Tel. 93 444 50 00
estrategia.sostenible.dmah@gencat.cat
<http://www.gencat.cat/dmah>

**Generalitat
de Catalunya**